

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

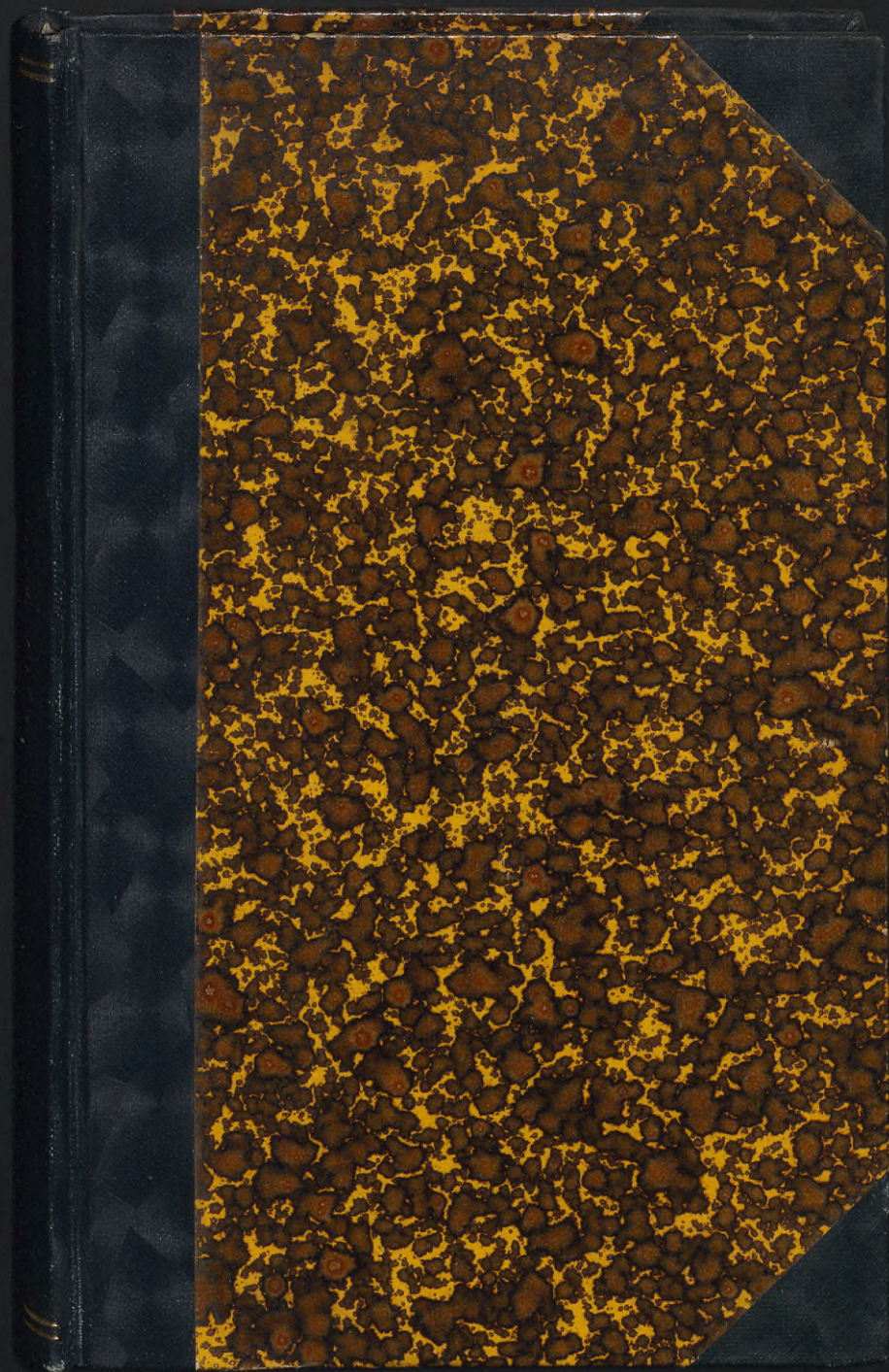
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

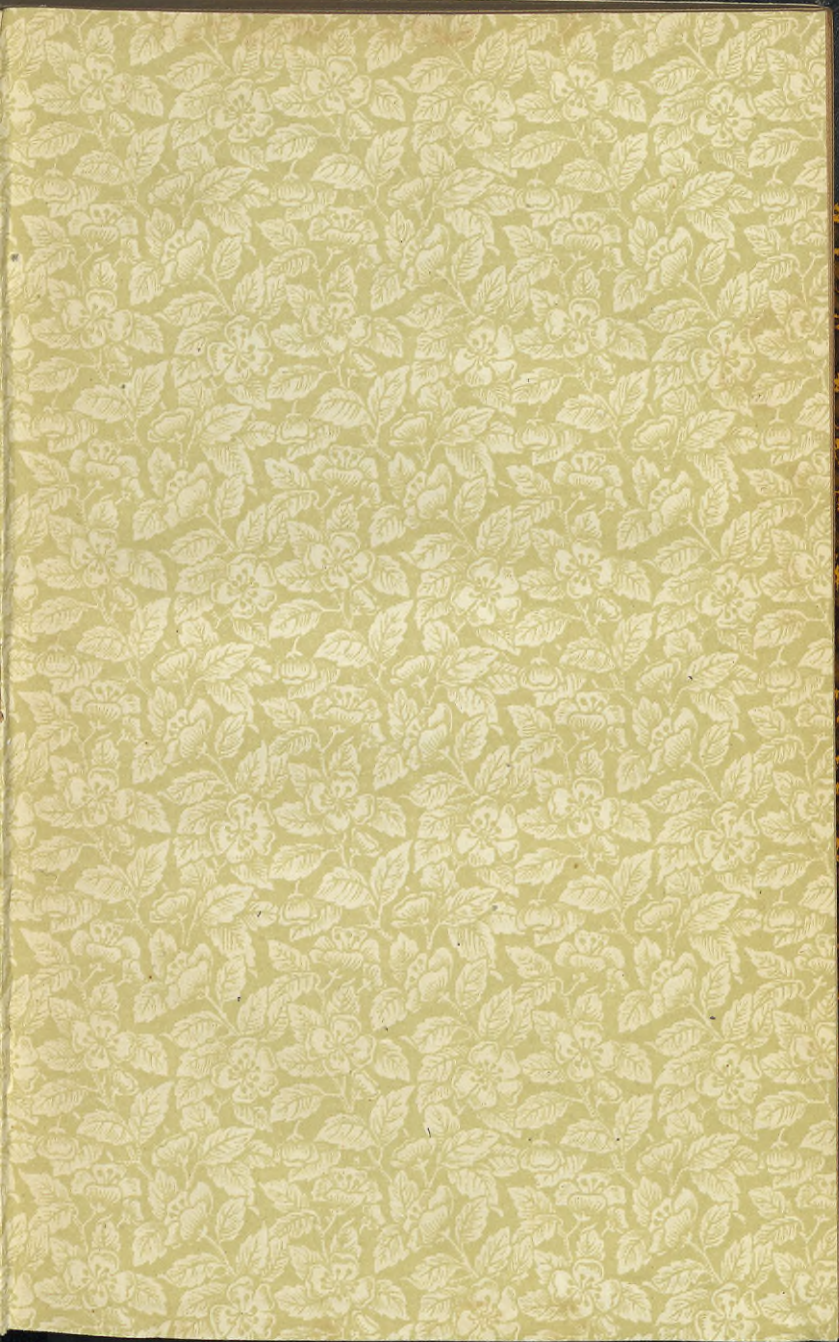

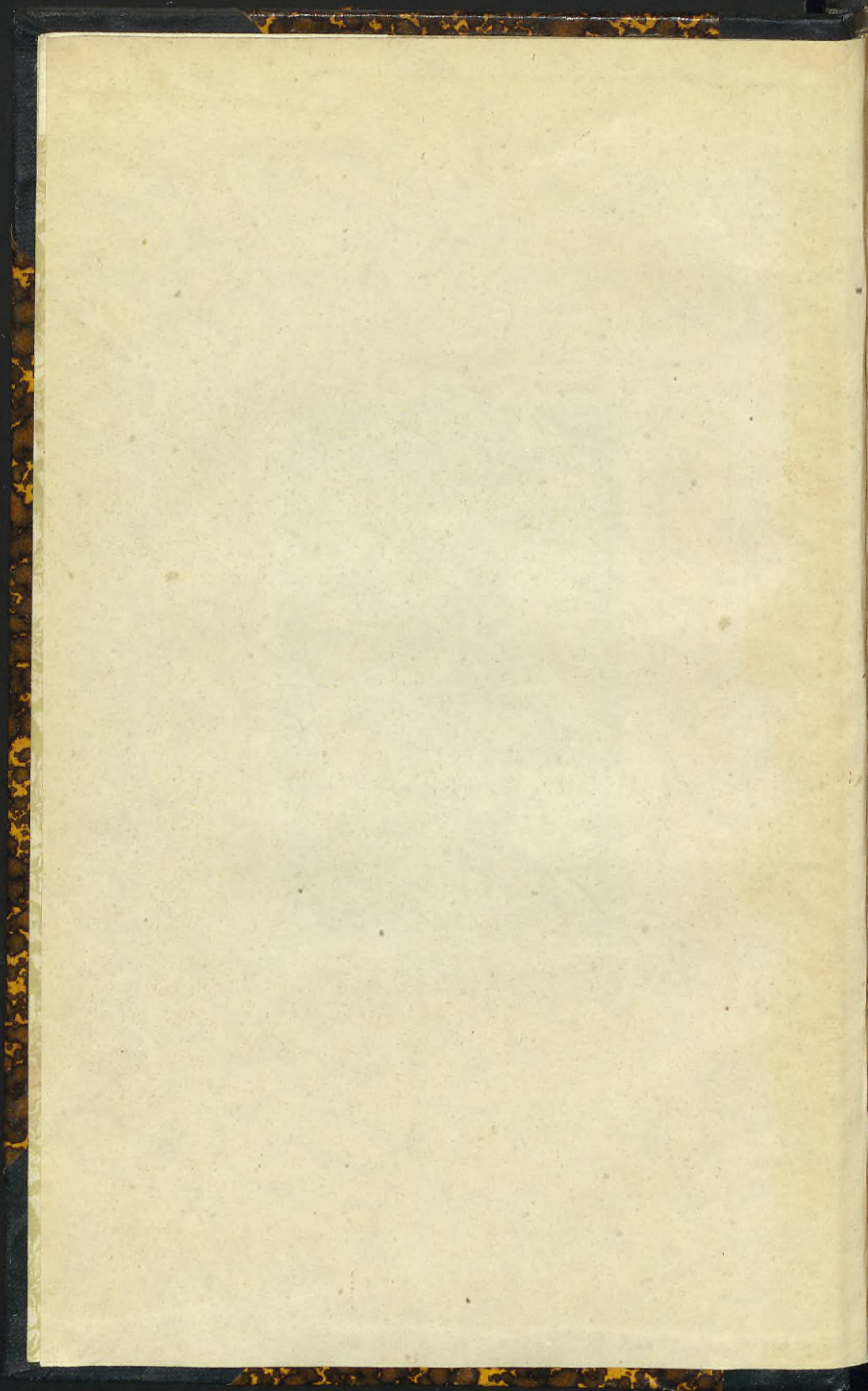
UPPSALA
UNIVERSITET

Litt.
Sv.

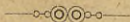
AGNES.

ETT LEFNADSLOPP.

SVENSK ORIGINALBERÄTTELSE

AF

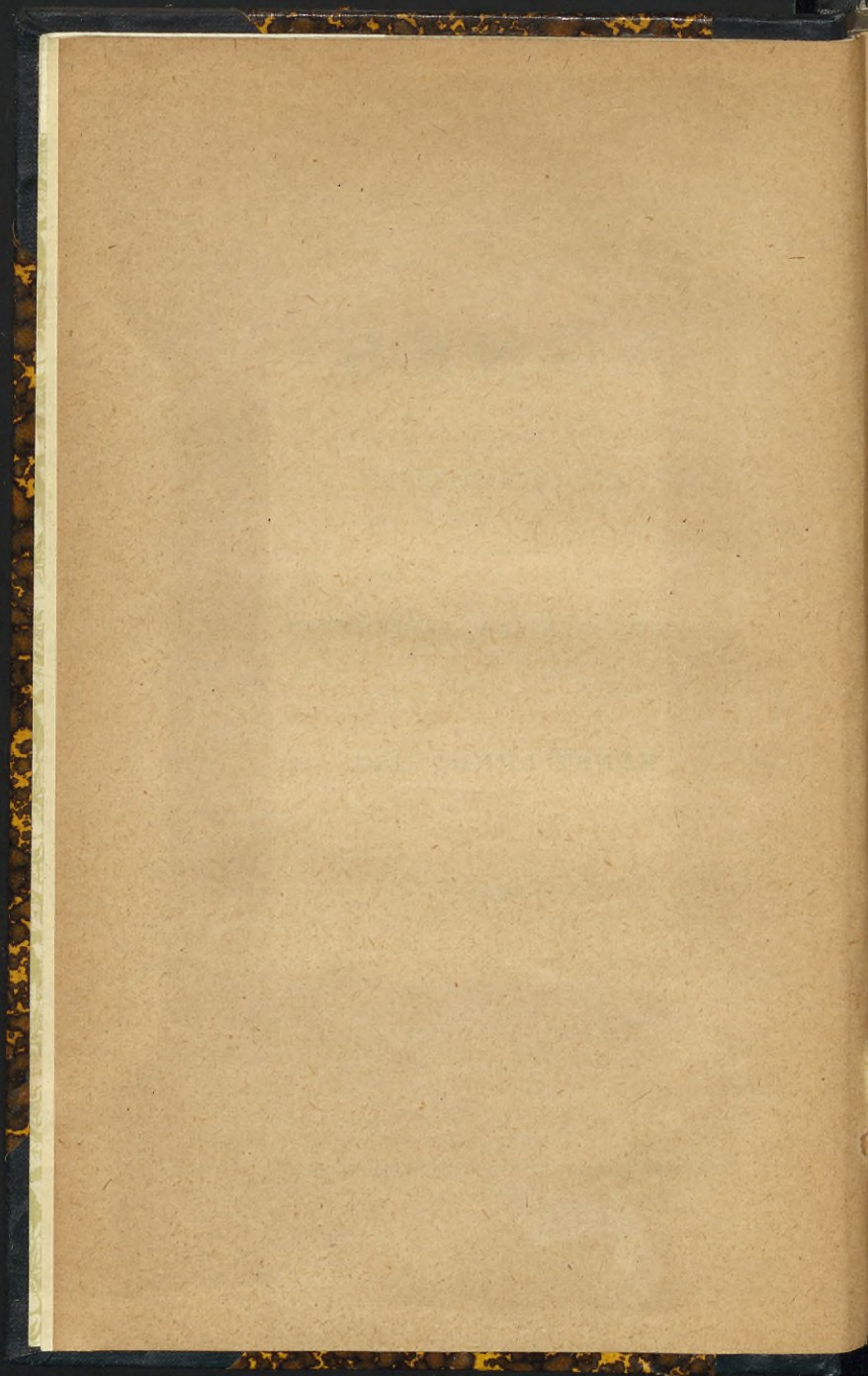
ERNST LUNDQUIST.

GÖTEBORG.

GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

1881.

I.

Bengtsson hette den nye egaren till Björkhult. Man visste ej mycket om honom i socknen, ty han var långt norrifrån, och när han var nere för att ta egendomen i skärskådande, hade han ej gjort bekantskap med någon mer än bonden, som sålde den. Han var en fyrtiofem års karl och nygift, det var ungefär allt hvad man kände till.

Björkhult var en dålig gård, och det förvånade alla, att Petter Olsson kunnat få så mycket som tjugutvå tusen för den. Läget var långt ifrån det bästa — i den stenigaste trakten af Småland, långt både till stad och järnvägsstation — den mogna skogen var redan till största delen afverkad och en god del af jorden bestod i mossar, der frosten vanligtvis tog bort det lilla som växte. Det gick väl an för en bonde att slå sig fram der, ty han kan alltid rätta munnen efter matsäcken, äta och klä sig som sina torpare, om så behöfves, men en herreman, som kanske höll sig för god att sjelfgå med i allting, stort och smått, och dertill naturligtvis ville lefva herskap — nej, det kunde aldrig gå.

Bengtsson hade nog insett, att det ej var någon god handel, han gjort, men han var i den belägenheten, att han måste bli sin egen till hvad pris som helst. I fyra år hade han varit förlofvad, och Kristina började bli gammal, hon såväl som han.

Han var trött på att tjäna andra, och han ville ej lefva gift som inspektor, det hade han fått fullkomligt klart för sig under de år, han ätit andras bröd. Om principalen är aldrig så hederlig och reel, blir det alltid svårt att undvika bråk och trakasserier, isynnerhet om det finnes barn i huset; och "inspektorns" blir lätt liktydigt med "det der förargliga påhänget." Nej, hellre en egen stuga, om än aldrig så liten. Det hade kanske i alla fall ej blifvit någon förändring af ännu på en tid, men plötsligt dog Kristinas husbonde, och förr än att hon nu skulle börja söka ny hushållerskeplats och kanske komma till folk, som hon inte alls trufdes med, skref Bengtsson och frågade, om de icke skulle hålla bröllop till 14:de Mars; en egendom gick väl alltid an att få, bara penningarne räckte till. Kristina svarade ja. Björkhult fick han spaning på genom en tidningsannons, och som betalningsvilkoren lämpade sig särdeles bra efter hans omständigheter — gården var intecknad till halfva taxeringsvärdet och inteckningen fick stå qvar — for han ned och såg sig för. Visst var stället vanskött och jorden si och så, men det var ej omöjligt att arbeta upp den, och med Guds hjälp samt med sparsamhet och flit skulle det allt gå. Och så stod bröllopet. Kristina var så utsläpad, hade blifvit mager och fått rynkor i pannan under de tre år de icke träffats, det var tid för henne, i mer än ett afseende, att komma under eget tak.

Med sparsamheten och fliten var det ingen vank, men det såg ut, som om Gud ej ville hjälpa till. Redan första sommaren slog hafren fel på mossarne, tack vare några skarpa frostnätter på vårsidan. Men det lilla kapital, Bengtsson dels ärft efter sin far och dels lagt ihop under den tid han tjänade som bokhållare och inspektor, hade ej

gått alldeles åt till egendomsköpet, så att ännu kunde han stå emot några förluster. Och hvad Gud tog med den ena handen, gaf han med den andra, ty till nyåret välsignades huset med en liten son. Han var liflig och rask och hade faderns mörka ögon; han blef i dopet kallad Martin — efter Luther.

Vid hans kristning var det första gången Bengtssons sågo några af grannarne hos sig, och äfven då var det i största enkelhet. Det såg ut som om de af sig själfva kommit under fund med, att den, som köpte Björkhult, fick lof att lefva som en bonde. Aldrig såg man Kristina ståta med några granna hattar eller klädningar; och handelsmannen, som hade sin bod vid kyrkan, förklarade, att intet af socknens herskap lefde så tarfligt som Bengtssons på Björkhult; de hade inte kontrabok en gång. Och den smula specerier de köpte var inte mer än hvad hvilken bonde som helst kostade på sig.

Äfven deri var patron Bengtsson lik en bonde, att han betraktade sig som sin förste dräng. På vintern såg man honom ofta stå och hugga ved i skogen och sommartiden följde han med sina arbetare ut på åker och äng från klockan fyra om morgnarne, och icke var han den, som tröttnade först vid lien eller spaden. På det sättet kunde han berga sig utan flera extradagsverken än den förre egaren haft.

Med svett och möda lyckades han sålunda få ihop födan åt sig och familjen — flera barn än Martin tycktes det ej vilja bli — och betala utskylder och årsräntan till hypoteksföreningen; men den tredje sommaren såg det mera hotande ut än vanligt. Under hela Juni och halfva Juli månader föll icke en droppe regn; höskörden slog alldeles fel, och vårsäden stod brunbränd på fälten.

Bengtsson hade nästan ingenting annat än sandjord öfverallt, så att därför var torkan farligare för honom än för andra. Ingen dagg att tala om föll det på nätterna. De båda makarne började se mer än vanligt allvarsamma ut, men de klagade ej. De voro vana vid att tänka sig allt vara bäst som sker. Men om de efter gudstjänstens slut — de gingo till kyrkan hvarje söndag året om — frågat hvarandra vid hvilket tillfälle de varit mest andäktiga, hade de begge måst svara, att det varit under bönen för frukten på jorden och isynnerhet vid orden "förlän till jordens gröda en tjänlig väderlek och bevara henne för allehanda förderf!"

Vid dessa ord hade för öfrigt en uppmärksam iakttagare kunnat höra liksom en enda hundrastäm mig suck susa genom den gamla helgedomen, om det än varit aldrig så klent med andakten förut.

Men då fruntimmersveckan ingick, öppnades himlens portar och släpte ut en vattenflod, som fortfor att rinna med på sin höjd halfva dagars afbrott ända till slutet af September. Hvad torkan skonat förstördes nu af den myckna vätan. Nu var det alldeles klart, att på Björkhult skulle man få köpa både säd och potatis, i stället för att sälja. Och i November skulle årsräntan betalas.

De båda makarne sutto en qväll i början af Oktober i sängkammaren tillsammans; Martin sof i sin lilla bädd, Bengtsson satt i ett hörn med händerna slapt hvilande på knäna och ögonen sorgset stirrande in i spiselglöden. Kristina läste en tidning vid skenet af ett talgljus. Hon hade hunnit till sista sidan och ögnade af gammal vana igenom annonserna. Plötsligt vardt hon uppmärksam, drog ljusstaken intill sig, såg bort till sin man och sade: — Hvad säger du om det här, Bengtsson?

Derpå uppläste hon följande annons:

“En enkeman frågar om någon hygglig familj vill, åtminstone tills vidare, som eget barn upptaga en liten flicka, 11 månader gammal. Betalning erlägges antingen årligen eller förskottsvis för de närmaste åren. Svar till “Agnes, 500, Stockholm poste restante.”

— Nå? sade hon och såg upp till mannen, som hade rest sig.

— 500, upprepade han. — Det är väl den summa, han vill betala i förskott.

— Förmodligen.

— Och min ränta är 495.

— Jag tänkte just på den.

— Men har du inte nog med släp förut?

— Jag, som knapt har någonting att göra! Och allt besvär man gör sig för barnen är ju så kärt. Jag hoppas, att jag skulle kunna bli en bra mor för den stackars lilla... Och så finge Martin en lekkamrat.

Han gick ett par slag af och an på golfvet.

— Låt oss sofva på saken.

Kristina icke allenast sof, utan hon drömde också. Hon tyckte, att en kvinna i långa hvita kläder och med ett sorgset, blekt ansigte kom och lade ett litet barn i hennes knä och sade med en röst som om den kommit ur grafven: “Tag emot min lilla Agnes.” Men drömmar äro vanligen ej oblandadt vackra, utan ha ofta ett groteskt bihang, som förstör effekten, så också fru Kristinas; då kvinnan i den hvita svepningen ej genast fick något svar, upprepade hon: “Tag emot min lilla Agnes 500!”

Detta sista tillägg nändes drömmerskan ej berätta för mannen följande morgon; men hvarje gång hon i framtiden tyckte, att hon ej varit nog kärleksfull eller att hon på annat sätt svikit sina

förpligtelser mot fosterbarnet, ljödo alltid dessa ord: "Agnes 500" i hennes öron som en pinande påminnelse om, att själfviskheten är så djupt rotad i oss.

Det blef emellertid denna dröm, som gjorde slag i saken. Skrifvelsen till Stockholm hopsattes med mycket besvär, och för att ej någon karl skulle tas från plöjningen, gick fru Kristina själf med brefvet till klockaregården, som var poststation.

Det dröjde nära två veckor, men då lemnade klockaren en söndagsmorgon patron Bengtsson ett bref, som kommit med posten på natten.

Kuvertet bar på framsidan en tryckt adress: A. F. Verners Diversehandel, Stockholm, Götgatan n:r 93. För att ej ovissheten skulle störa deras andakt under gudstjänsten, satte sig de båda markarne på en bänk utmed kyrkogårdsmuren och läste följande skrifvelse, som upptill bar samma tryckta stämpel, A. F. Verners Diversehandel:

"Högädle Herr possessionaten C. P. Bengtsson.

Mottagit ärade af den 7:de dennes. Får som svar derå meddela, att jag, efter inhämtade upplysningar, reflekterat å Edert anbud och att min lilla dotter, åtföljd af sin numera entledigade sköterska, nästkommande måndag den 24:de anländer till V— järnvägsstation, der jag hoppas Ni eller Eder hustru måtte möta. Jag närsluter en vaxel å femhundra (500) kronor, enligt Eder önskan, utgörande betalning för de två första åren. Anhållande om benäget qvitto med omgående har äran teckna

Med största högaktning

A. F. VERNER.

Handlande.

Stockholm, Götgatan n:r 93.

18 Oktober 18—.

P. S. I förhoppning, att all moderlig och faderlig omvårdnad egnas min dotter, förbehåller jag mig att, efter tre års förlopp, derest jag så skulle önska, återbekomma ofvanbemälda barn.

D. S.“

Fru Kristina, som förgäfves spanat efter något slags känsla i själfva brevet, ljusnade något, då hon kom till P. S., der det åtminstone var fråga om omvårdnad, men slutorden förderfvade tyvärr alltsammans.

— Stackars liten! sade hon. — Henne lära vi allt få behålla, så länge vi lefva.

Måndagen den 24:de tog fru Kristina blacken och kuskade i väg till järnvägsstationen, som låg nära två mil från Björkhult. Hon körde själf: plöjningen var ännu ej slutad, och blacken och hon voro de enda, som kunde undvaras. Det var en mindre station och utom järnvägsbetjäningen var det ingen mer än hon, som tog emot tåget. Det gjorde endast två minuters uppehåll. Fru Kristina spanade förgäfves efter någon sköterska. Slutligen upptäckte hon en qvinna, som af all makt vinkade henne i ett kupéfönster. Hon skyndade fram.

— Är det fru Bengtsson?

— Ja.

— Tag barnet för all del — jag skall resa vidare — tänk om jag hade fått ungen qvar!

Först kastades ett bylte ut på marken, der-efter sträcktes ett litet barn emot fru Kristina — allt genom fönstret. Knapt hade hon mottagit den lilla i sina armar, förr än hvisselpipan ljud och tåget satte sig i gång. Qvinnan lutade sig ut genom fönstret, pekade på byltet, som låg på marken, och skrek:

— Glöm inte knytet!

Och så var hon borta. Fru Kristina stod der helt handfallen. Hon hade tagit för gifvet, att sköterskan skulle följa med till Björkhult på en dag eller så. Huru skulle hon nu bära sig åt med barnet på hemvägen? Hon måste ju köra själf, och det kunde aldrig gå för sig, om hon hade ett lindebarn i knät; blacken var litet skygg af sig och hon behöfde minsann bägge sina händer fria.

Agnes hade utan invändningar låtit öfverflytta sig till sin nya beskyddarinna. Hennes lilla hvita ansigte stack fram ur den fina broderade hufvan och tittade allvarsamt på fru Bengtsson med ett par stora violblåa ögon. En liten ljus lugg hängde ned i pannan. Mellan sina små händer höll hon en bit af en kringla. En sådan liten stackare! Hvad hon var lätt! Martin hade vägt dubbelt så mycket, då han var årsgammal. Fru Kristina kände sig riktigt vek om hjärtat.

Hon tog upp knytet och gick in i väntsalen. Hon lade ned barnet på en soffa med sin schal som hufvudgård, satte sig derefter bredvid henne och löste upp byltet, som var ansenligt stort. Det innehöll den lillas kläder: strumpor, linnen, byxor, kjolar, haklappar och ett par små klädningar. Linnnet var märkt med namnet Agnes, broderadt i anglosaxiska bokstäfver, troligen af barnets mor, som väl nu såg ned från de saligas boningar till sin stackars lilla unge.

Icke så mycket som en breflapp fans der från fadern.

Fru Bengtsson lade ihop knytet igen och ropade till en stationskarl, att han skulle vara snäll och köra fram hästen, som stod bunden vid stake-tet; hon kunde inte gå ifrån barnet. Nu hade hon hittat på en utväg. Hon hade köpt en stor

fyrkantig grepkorg i handelsboden; i den bäddade hon med det mjuka byltet, lade ned den lilla flickan och bredde sin schal öfver henne; derpå steg hon upp i vagnen, lät stationskarlen lyfta upp korgen på fotsacken framför henne — den fick nätt och jämt rum — och gaf blacken en smäll med tömmen.

Agnes hade icke gifvit ett ljud ifrån sig, hennes stora ögon vandrade mellan fru Kristinas ansigte och det blåa himlahvalfvet rakt ofvanför henne. Ögonlocken sänkte sig så småningom; hjulens rullande på den släta vägen och blackens regelbundna hofslag hade vaggat henne till sömns.

I faderns bref hade hon omtalats ungefär som en handelsvara; som ett liflöst ting hade hon öfverlemnats till fostermodern och som ett liflöst ting gjorde hon sitt inträde i det nya hemmet.

II.

Det såg ut, som om lilla Agnes fört välsignelse med sig. Från den dag hon kom i huset, gick allt dess innevånare väl i handom. Det frös hårdt på, innan första snön kom, föret räckte hela vintern, så att skogskörslorna gingo som en dans, och när våren kom, stod den unga grödan löftesrik på alla tegar. Det blef en skörd så rik den kunde bli på Björkhult i dess nuvarande skick, och enligt hvad grannarne påstodo bättre än hvad någon af det nu lefvande släktet kunde påminna sig.

Framåt vårsidan kom det underrättelse, att en gammal slägting till fru Kristina — fars syssling eller någonting sådant — aflidit i Skåne, efterlemnande en förmögenhet af omkring tio tusen kronor, hvartill fru Bengtsson var enda arfvingen. Hon hade aldrig sett gubben och ej på många år tänkt på, att han fans till. Denna händelse var således af oblandadt glädjande art. Det var reda penningar, insatta på en sparbänk i Helsingborg, så att det dröjde ej länge förr än allting var klart och de stora sedlarne lågo utbredda på bordet i matrummet på Björkhult. Bengtsson förklarade, att som det var hans hustrus pengar, borde också hon bestämma, hvad de skulle användas till. Det blef en liten stunds tystnad. Den hedersmannen Bengtsson tog ej ögonen från sin fru; han var alldeles röd i ansigtet och kunde knappast sitta stilla; det var visst någonting särskildt han önskade.

— Om du vill som jag, började äntligen fru Kristina, — lägga vi ned hälften i jorden här. Om man dikar ut mossarne, odlar upp den ena hagen, som du inte behöfver, och kör bra med gödsel på trädan i några år, skall väl Björkhult kunna bli så bra gård som någon annan.

Det lyste till i hans ögon; han klappade sin hustru i ryggen med sin valkiga hand och sade röd:

— Gud signe dig, min gumma; det var just det jag tänkte på.

Kristina såg så hjärtans förnöjd ut, der hon satt i solskenet, att hon blef riktigt vacker oakadt sina rynkor och sitt bruna skinn.

— Hvad den andra hälften beträffar, återtog hon och såg bort till lille Martin, som satt på golfvet och läste högt på sitt vis ur en upp och

nedvänd tidning, — kunna vi ju sätta in dem på sparbanken åt lillingen der; han blir väl stor en gång och skall i skolan, och då kunna de pengarne vara bra att ha. Jag har drömt flera gånger, att Martin var prest här i socknen; det blir man inte för inte.

Nu vardt fru Kristina riktigt förvånad, ty hennes man, som visst inte var någon känslomeniska, lika litet som hon, steg upp och kysste henne på pannan, och när hon vänligt såg upp till honom, hade han tårar i ögonen, gainla karlen.

Martin var ett ovanligt tidigt utveckladt barn. Han gick, innan han var årsgammal, och talade rent, nästan allting, vid två år. Han hade ett mycket ystert lynne; föräldrarne kunde aldrig nog förundra sig öfver, hvar han fått det ifrån, ty de hade bägge varit stilla och allvarsamma i alla sina dagar. Fru Kristina gissade, att han hade det efter morfar, som varit mycket liflig. Då Martin var vid sitt rosenrödaste lynne, kunde han föra ett väsen med grytlock eller tenntallrikar eller hvad han fick fatt i, så att det hördes öfver hela huset; far och mor sutto tysta i en vrå och hörde på.

Men aldrig kunde man se så olika barn som Martin och lilla Agnes. Var han tidig, så var hon så mycket senare, och äfven om man ej haft hans ysterhet att jämföra med, skulle hon ha förefallit ovanligt säflig. Man hörde henne knapt någonsin gråta under hela hennes barndom, inte ens under tandsprickningen. Hon skrattade aldrig som andra barn — det der omotståndligt smittande skrattet utan orsak, som endast är en yttring af kroppsligt välbefinnande och som i mödrars öron klingar härligare än den vackraste musik — hon endast smålog. Martin frodades och växte ut un-

der ras och oväsen som en hundvalp; Agnes utveklades stilla och omärkligt som ett växtskott. För hans räkning blef det snart nödvändigt, att ett björkris anbragtes bakom dalkarlsklockan i salen; men hon behöfde ingen aga, hon hade aldrig ens fått så mycket som ett slag på fingrarne.

Vackra barn voro de bägge två, han mörk och rosenkindad med liffiga ögon och hög, kullrig panna, hon ljushårig och mjölkvit med stora allvarsamma, mörkfransade ögon och någonting fint, eteriskt, bräckligt i hela sin kroppsbyggnad.

Från hennes far hördes ingenting af. Då Agnes varit på Björkhult ett år, ansåg Bengtsson det vara sin pligt att skriva till herr Verner och berätta, att den lilla artade sig väl, att hon lyckligt genomgått de oundvikliga sjukdomarne, och att hennes fosterföräldrar voro glada, så länge de kunde få behålla henne. På detta bref kom intet svar, och det var helt naturligt, efter hvad de båda makarne kort derpå finga veta af en resande Stockholmsbo, som de träffade hos en af grannarne. Den främmande herrn kände till herr Verner och hade till och med bott i samma hus som han. Anledningen, hvarför han måst ackordera bort sitt barn var, att han vid den tiden blifvit erbjuden en fördelaktig plats som reseexpedit för ett handelshus i hufvudstaden. Han skulle vara på resande fot året om, och hemmet, som nu mera efter hustruns död endast bestod af honom, barnet och en piga, måste därför upplösas. Någon hade helt nyligen träffat honom i Hamburg, så att det till Stockholm adresserade brefvet kunde således ej ha kommit fram. Fru Kristina frågade herrn från hufvudstaden, om han äfven känt Agnes' mor, och det hade han. Hon hade varit ett mycket fint fruntimmer, vacker och bildad, men fattig; då

Verner blef bekant med henne, var hon lärarinna i en flickskola. De hade ej fått lefva tillsammans mer än ett år högst, men det hade visst varit ett mycket lyckligt äktenskap, hon hade varit en mild och sant kvinlig natur. Fru Kristina hade bra gerna velat veta, hvad herr Verner var för en slags karl, men då den främmande herrn ej sade någonting af sig själf, ville hon icke fråga; hon hade just samma dag gifvit Martin en lexa för att han varit nyfiken.

Då de två åren gått, undrades det mycket på Björkhult, om herr Verner skulle låta höra af sig. På årsdagen hade Bengtsson händelsevis ett ärende till klockaregården. Der låg ett bref till honom med Hamburgs poststämpel. Punktlig var han åtminstone, Agnes' far. Det innehöll en växel å 550 kronor — det var från början öfverenskommet, att årsafgiften hvartannat år skulle ökas med 25 kronor, tills den stigit till 325, hvarefter den ej skulle höjas vidare, huru många år flickan än stannade; då hon blifvit konfirmerad, skulle ny öfverenskommelse ingås, om hon då ännu var kvar på Björkhult. Vidare innehöll kuvertet ett visitkort med Verners namn och adress samt orden: "Tackar förbindligast för dessa två år; ytterligare två års afgift medföljer, hvarå qvitto motses under hosföljande adress." Det var allt.

De båda barnen kommo väl öfver ens. Martin var endast tio månader äldre, men föreföll att vara minst ett par år före Agnes, till hvars beskyddare han upphäfdde sig redan från de första åren. Då han blef så stor och stark, att han orkade, sköt han sin lilla fostersyster i en korgvagn på gångarne i trädgården, så att sanden yrde, och fru Kristina satt i salsfönstret hjärtängslig, att någon olycka skulle inträffa. Längre fram drog

han henne med sig i skog och mark, och det var en Guds nåd, att aldrig någonting hände dem. En gång höll Agnes på att bli stängad af en ond gumse, men Martin var till hands och dref bort honom med en påk, dubbelt så lång som han själf. På det s. k. grottberget ett stycke bortom ladugårdsbyggningarne hade de om sommaren mest sitt tillhåll. Det hade sitt namn af en vid pass två alnar hög urhålkning, som sträckte sig några fot inåt på den sidan som vette åt sjön, och som det ständigt var kallt och fuktigt der inne, voro barnen tillsagda att ej hållas der så mycket. Agnes hade en tid haft sina kor och får — d. v. s. sina grankottar och ekollon — instängda der, men sedan hon en gång efter ett par timmars lek der inne ådragit sig snufva, byggde Martin henne af träbitar en ladugård med thy åtföljande färfalla ett stycke högre upp på berget. Han trufdes bäst allra högst upp på branten, och dit bar han ofta upp sin lilla skyddsling.

Der låg ett stort stenröse, qvarlefvor efter forntida befestningar, påstods det, och det var Martins fröjd att rulla så stora block han orkade med fram till branten och derefter höra dem studsas mot bergets vägg på färden nedåt. Detta kallades indianleken. Han förestälde sig att hela berget var omringadt af rödskinn, som ville åt honom; Agnes var deras höfdings dotter, som den hvite mannen röfvat bort, och henne ville de ta tillbaka. För lokalfärgens skull målades den lillas ansigte med bärsaft, maskroskedjor hängdes kring hennes hals, och tre stora tuppfjädrar planterades rakt uppstående i hennes ljusa flåtor. För hvarje sten, den lille hjelten rullade ned öfver sina förföljare, uppgaf han höga tjut, som hördes ända ned till gården och underrättade fru Kristina, att barnen hade

roligt och ej voro i några farligheter. Ty Martin hade lofvat att aldrig hvarken själf gå för nära branten eller tillåta Agnes att göra det, och hvad han lofvade det kunde man lita på som kungsord. Då de efter en sådan dag kommo hem till qvällsvarden, var gossen så uppspelt, att det var riktigt svårt att hålla styr på honom, och då de gått till sängs och läste sina aftonböner högt som vanligt, medan fru Kristina satt på sängkanten, hvarannan qväll hos Martin och hvarannan hos Agnes, läste den senare både Fader vår och välsignelsen lika andäktigt som vanligt med sin lilla milda, välljudande röst, men Martin hasplade af sin psalmvers och sitt "Gud, som hafver barnen kär" — med en brådska och med spelande ögonkast åt alla håll, som bevisade, att hans tankar ännu ej återvändt från berget, och det hände flera gånger, att han kom af sig och måste hjälpas på trafven af modern.

Eftersom herrn i huset så litet var inne, kom barnens uppfostran nästan uteslutande på fru Kristinas lott, och det var en märkvärdig menniska, hon hann med allt; om det var aldrig så mycket stök med slagt eller byk eller brygd, fick hon ändå tid att hålla ett öga på barnen. Det kan väl hända, att hennes blick lyste litet varmare, då den hvilade på Martin, och det var ju helt naturligt, men annars kunde ingen säga, att hon ej höll dem alldeles lika, med den skilnad förstås, att gossen kräfde mera stränghet. Fru Bengtsson hade från början tagit hela fostermorskapet som en pligt, icke som ett påhäng, och sina pligter hade hon vant sig att ej behandla lättvindigt, liksom det i allmänhet låg en viss tyngd, ett kärft allvar öfver allt hvad hon tog sig för. Det hade alltifrån barn- domen varit hennes lott att kämpa med svårigheter, och hon hade lefvat så in sig deri, att hon

ibland nästan tyckte, det skulle varit bättre och nyttigare för henne själf, om flickan varit lite svårare att handleda än hon var.

Ty Agnes med sitt lugna, passiva lynne vålade henne aldrig några bekymmer, inga oarter hade hon, som behöfde tagas bort, och olydnad kom aldrig i fråga med henne. Fick hon en tillsägelse, gjorde hon genast som man sade henne, utan att en min förändrades i hennes allvarsamma lilla ansigte; det kunde visserligen gå litet långsamt, ty hon var trög till sin natur, men det gick alltid utan knot. Fru Kristina, som gerna, då tiden medgaf, resonerade med sin man i andliga ämnen, hade en gång med anledning af Agnes ett långt samtal med honom om arfsynden; hon påstod, att det bestämdt fans människor, som voro nästan alldeles undantagna från denna människoslägtets förbannelse, åtminstone hade hon hittills ej kunnat upptäcka något spår deraf hos den lilla fosterdottern.

Redan som mycket liten hade Agnes visat ett karaktärsdrag, som gaf fru Kristina anledning till stora förhoppningar: en instinktlik motvilja för allt orent. I början verkade allt sådant på henne som ett rent af kroppsligt lidande. Om Martin kom in från gården, der han smutsat ned sitt ansigte med sand och ler, och ville kyssa lilla syster, tog denna vanligen helt förfärad sin tillflykt bakom modern; sedan han tvättat sig ren, var vänskapen deremot genast återknuten. Den första lek, Agnes företog sig af egen drift, befans vara stortvätt, och detta nöje fortfor att utgöra hennes käraste tidsfördrif under hela hennes lektid. Ofta öfverraskade man henne, då hon låg på knä och försökte skura bort någon fläck på golvet, och hon utförde detta arbete, utan att så mycket som ett vattenstänk kom på hennes kläder. Denna medfödda kärlek till ren-

het tog fru Kristina som ett godt tecken; om någon här i världen skulle kunna hålla syndens smitta ifrån sig, var det väl Agnes.

Den nästa vackra egenskapen, som upptäcktes hos flickan, var hennes goda hjärta. Alltid ville hon dela med sig till Martin, om hon fick någonting godt att äta eller några leksaker; då krusbären mognade i trädgården och barnen fingo lof att plundra buskarne, åt Agnes några bär strax i början, men sedan kom allt hvad hon plockade i förklädet; då hvarken Martin eller någon af de andra ville ta emot den erbjudna trakteringen, bad hon att få gå ned till barnen i fattigstugan med bären. Hon visste alldeles bestämdt, att det inte fans några krusbärsbuskar vid fattigstugan. En dag — hon var väl då omkring åtta år — kom hon hem barfota. När modern frågade henne, hvart hennes kängor tagit vägen, blef hon alldeles purpurröd i ansigtet och svarade icke. Då frågan upprepades i allvarsammare ton, började hon gråta tyst. Slutligen kom sanningen i dagen: hon hade på landsvägen mött en kringvandrande qvinna med flera små halfnakna barn; den äldstas fötter voro svullna, så att hon hade svårt för att gå, och Agnes hade gifvit henne sina kängor. För att pröfva barnet, gaf fru Kristina henne ej några andra skodon på en tid; de små ömtåliga fötterna foro mycket illa i bergskrefvorna och på de nygrusade vägarne, men aldrig hörde någon henne beklaga sig deröfver, och då hon fram emot hösten, när det blef kallt och fuktigt ute, fick ett par nya kängor, frågade hon modern, om hon skulle bli mycket ond på henne, i fall hon gaf bort äfven dem.

Det var rent af omöjligt för Agnes att se någon lida. Då var det slut med hennes lugn, det lilla hjärtat rördes upp ända ned i sina djupaste

gömmor, och tårarne runno utan hejd, isynnerhet om hon ej kunde bidraga att afhjälpa eller trösta. Fru Kristina, som sjelf ej hörde till de hjärtnupna, blef till sist nästan litet förskräckt för denna barnets ömsinhet, som var så lik svaghet och kanske kunde bli farlig nog i framtiden, då hon ej hade fostermodern, som stod bredvid och förde det sunda förnuftets talan.

Det fans en sida hos Agnes, som den hederliga fru Bengtsson ej förstod, just därför att hon var en så förståndig och praktisk pligtmenniska och så litet känslomenniska. Då familjen delänga vinterqvällarne satt församlad omkring det runda bordet i salen och hörde husets herre läsa högt ur någon resebeskrifning eller andaktsbok, kunde det hända, att hans hustru kände ett litet hufvud mot sin axel och huru en len barnhand sakta, nästan skyggt fördes öfver hennes kind. Hon såg upp från sömmen och mötte en innerlig, fuktig blick ur Agnes' stora, mörka ögon.

— Vill du någonting, barn? frågade då fru Kristina och nickade.

Nej, hon ville ingenting. Hon lät handen sjunka, återvände till sin plats och satt der hela tiden orörlig och med nedsänkta ögon, tills det blef matdags och man bröt upp. Men när alla gått till hvila och det var mörkt och tyst öfverallt, satte Agnes sig upp i sin säng, stödde armbågen mot sina uppdragna knän och grät tyst i handen — så tyst, så tyst, ingen fick höra det — och hon visste ej själf, hvarför hon grät.

Det var endast fru Bengtsson, som kunde bli föremål för en sådan blygt frågande och obesvarad smekning, ty fosterfadern var så mycket utom hus, att förhållandet mellan honom och den lilla flickan aldrig kunnat bli synnerligen förtroligt, och Martin

var så vild och inte det ringaste smeksam af sig; det var med möda han stod stilla, medan modern gaf honom afskedskyssen om qvällarne.

Det fans på Björkhult en liten kammare uppe på vinden, som egentligen var afsedd till gästrum och därför vanligen stod obebodd. Der fans ett litet fönster, som hade sin särskilda lilla utbyggnad, till hvilken man kom upp på två trappsteg. Ibland om qvällarne, i synnerhet då regnet smattade mot rutorna, saknades Agnes, och man kunde då vara nästan säker om att hitta henne i denna fönstersmyg. Hon satt på golfvet ihopkrupen som om hon känt sig frusen; hufvudet stödde hon mot den kalla rutan, ansigtet var ovanligt blekt och ögonen slutna. Då man kom in med ljus och återförde den lilla rymmerskan dit ned, såg det ut som om hon med saknad skilts från sin vrå. De drömmar, hon der drömde, måtte åtminstone vara af angenämt slag. Då hon fick sin första docka, förnyades hennes besök uppe å gästrummet ännu oftare än förr, och nu kunde man ibland till och med midt på dagen få se henne sitta hopkrupen med kinden stödd mot rutan och "Maria" hårdt pressad mot bröstet i den innerligaste omfamning. Det var Agnes' sätt att leka med dockor.

Maria var hennes egen mors namn.

Ett stycke ifrån Björkhult fans en ypperlig kälkbacke. Den utgjordes af stora landsvägen, som från en ås, hvarifrån man hade en storartad utsigt öfver snöpudrade granskogar och blanka små sjöar, kastade sig ned utför branten och vid foten af sluttningen gjorde en tvär sväng, der Martin måste uppbjuda all sin påpasslighet och hela styrkan i sina små högstöflade ben för att styra kälken i rätt spår. Om vintern var detta barnens älsklingsnöje. Då farten var som mest svindlande, tryckte Agnes

sig tätt intill fosterbrodern, och han slog ena armen omkring hennes lif. Om någon varit till hands och betraktat dem i ett sådant ögonblick, skulle han i Agnes' ansigte ha funnit alldeles samma uttryck af melankolisk njutning, som hvilade deröfver, då hon satt i fönstersmygen med dockan i famn och lyssnade till regnets entoniga smattrande.

Martin läste rent vid fyra års ålder. Det hade gått af sig själf; de qvällstunder, fadern egnat åt hans undervisning, voro lätt räknade, och hvad han derunder lärt sig var endast en ringa begynnelse till hvad han sedan lärde sig på egen hand. Han hade ett ovanligt läshufvud, den gossen. Och ingen visste, *när* han läste; han lekte ju hela dagarne. Då han var åtta år, hade han läst igenom nästan allt hvad som fans på den lilla bokhyllan i sängkammaren, både resebeskrifningar och landbruksböcker; uppbyggelseliteraturen deremot lernade han å sido. Han hade i mycket bestämd ton förklarad, att ingen annan än han skulle läsa med Agnes, och lektionerna togö snart sin början, men det såg ut som om Martin tagit sig vatten öfver hufvudet, ty systemn hade svårt för att fatta och gjorde ytterst långsamma framsteg. Icke var det vilja, som saknades. Hon ansträngde sig, så att svettdropparne perlade vid tinningarne och det lilla ansigtet blef alldeles purpurrödt, men lärarens tålmod, som just ej var särdeles stort, sattes dock ofta på hårda prof. Hon tog ödmjukt emot hans förebräelser, äfven om de ibland ej voro så alldeles rättvisa; den tanken skulle aldrig kunnat falla henne in, att ej Martin alltid hade rätten på sin sida.

En dag öfverraskades barnen af en stor nyhet. Martin skulle bort, i skola. Kyrkoherden i en grannsocken ett par mil derifrån hade under

många år på sin prestgård haft en väl renomme-rad privatskola för gossar, och dit skulle Martin sändas. Det blef billigare än att ackordera in honom i Vexjö eller någon annan stad och låta honom gå igenom elementarskolan, och så behöfde han ej komma så långt från hemmet. Björkhult hade under de senare åren, tack vare Bengtssons förbättringar, gifvit rikare afkastning än i början, så att de för Martins uppfostran aflagda pennin-garne behöfde ej röras. De kunde få gömmas, tills gossen skulle till universitetet, ty nu var det en afgjord sak, att han skulle bli läskarl.

Vid afskedet tycktes Martin isynnerhet känna det svårt att skiljas från Agnes. Förut hade han hållit sig tapper, men då han skulle säga farväl till fostersystemen, trängde hans med våld återhållna tårar sig fram, och det var på henne hans sista blick hvilade, då vagnen, hvari han satt med sin far, försvann vid vägkrökningen.

Vid jul fick han komma hem öfver åtta da-gar. Det var en glädje. Han såg frisk och stark ut och hade skjutit en hel tum upp öfver blyerts-strecket, som ritades på sängkammarens dörrpost, strax innan han for. Det var märkvärdigt hvad han hade lärt sig mycket under dessa månader, en hel mängd nya ämnen, som Agnes aldrig hört ta-las om. Till nästa termin skulle han sitta högst i sin afdelning. Men det roligaste af alltsammans var ändå gymnastiken, kyrkoherden hade inredt en stor sal i ena flygeln med stegar, linor och stän-ger att äntra, och der fingo gossarne hålla till un-der lofstunderna och väsnas så mycket de ville. Det var en utmärkt hygglig karl, alla lärjungarne tyckte så mycket om honom. Men när fru Kri-stina med klappande hjerta frågade Martin, om han ej hade lust att en gång i framtiden bli en sådan

man som kyrkoherden, svarade han till hennes stora bedröfvelse:

— Nej pass, mor lilla! Jag skall bli general!

Och detta tycktes ej vara ett snart öfvergående infall — på sådana var gossens fantasi synnerligen rik — ty militärfunderingarne läto höra af sig hvarje gång han kom hem för att hålla ferier. Favoritämne, hvad läsningen beträffar, bytte han om vanligen två gånger om året — än var det matematik, än historia, än botanik — men gymnastiken och vapenöfningarne voro ändå det roligaste af allt. Om somrarne inrättade han trapezer i vindstaket och skrämde nästan slag på fru Kristina genom sina halsbrytande öfningar der uppe. En liten pistol hade han fått som premium vid en vårtermins slut, och med den knallade han på kring alla kanter, så att pigorna klagade öfver att de aldrig gingo säkra till lif och lem.

Agnes och han voro fortfarande lika goda vänner, ehuru förhållandet dem emellan öfvervägande hade karaktären af det mellan beskyddare och skyddsling. Under ferierna läste han med henne, och hon gjorde under den korta tiden dubbelt så stora framsteg som under hela den öfriga tiden af året, då fru Kristina förhörde henne lexorna. En sommar, då Martin kom hem, var det tyska han vurmade för, och detta språk ville han nödvändigt lära Agnes, allt hvad hon spjånade emot och försäkrade, att det aldrig skulle gå, så svårt som hon hade att fatta. Han hade läst Die Räuber och Don Carlos, alldeles på egen hand, ty kamraterna i hans klass hade ännu ej kommit ifrån läsöfningarne i slutet af grammatiken. Markis Posa var hans ideal, en sådan man skulle han bli, då han blef stor. Den sommaren fick Agnes ej läsa

annat än tyska, och hon gjorde sitt bästa att vara riktigt flitig och läraktig, ehuru hon aldrig haft så svårt för något läroämne. Och då han i midten af Augusti återvände till sin skola, skänkte han henne sin Don Carlos och sitt tyska lexikon och lade henne allvarsamt på hjärtat att kunna åtminstone tre akter, då han kom tillbaka vid julen.

Då Agnes var på sitt trettonde år, spordes det, att hennes far återvändt från utlandet och slagit sig ned i Stockholm. I ett bref till Bengtsson bad han, att de skulle sända honom en fotografi af hans dotter. Han tycktes sålunda ej alldeles sakna hjärta för henne.

Men med penningremisserna var han numera ej lika punktlig som förr. En gång dröjde växeln en hel månad öfver tiden, och då den kom, följdes den af några lamt urskuldande ord; nästa betalningstermin kommo penningarne nära tre månader för sent, och den gången utlemnades till och med ursäkterna.

Agnes hade under de senare åren skjutit raskt i höjden; då hon var vid den åldern, att hennes nattvardsläsning skulle börja, var hon hufvudet längre än alla sina kamrater, en smidig, välbildad gestalt med fina drag, vågigt, ljust hår, som hade en ovanlig skiftning i grått, nästan som om det vore pudradt, långa hvita händer, som ej tycktes skapade till arbete, och djupa, mörka, svärmiska ögon. Tystlåten och stillsam var hon som alltid; hon gled fram ljudlös som en skugga bland sina ofta rätt bullersamma medsysstrar, hvilka tycktes vara af en helt annan människoras än hon. Till ingen af dem slöt hon sig närmare; vid sexton år hade hon ännu ej haft någon vän. Hon hade ej varit svår att taga, om någon gjort sig det besvä-

ret, ty den längtan efter ömhet, som redan vaknat hos henne under hennes tidigaste barndom, lefde ännu med oförminskad styrka i djupet af hennes själ, men hon var för passiv till sin natur för att taga det första steget till ett närmande, och som hon bland kamraterna gick och gälde som tråkig och inbunden och troligen inte så litet högfärdig, blef det hennes lott att gå ensam.

Vänskapen med Martin var ej heller så liflig som förr. Han hade varit så underlig i julas. Då de träffades första gången efter hans hemkomst, såg han på henne så förvånad och i stället för att taga henne i famn och kyssa henne, som han alltid brukat, åtnöjde han sig med att räcka henne handen och buga sig litet. Då de skildes sist, hade hon ännu varit ett barn i kort klädning, nu stod hon inför honom som en fullvuxen ung flicka, fast hon ej själf tycktes veta af sin nya värdighet. Han hade också blifvit axelbredare och manligare och ett svart fjun skuggade redan hans öfverläpp; han hade nu bytt ut kyrkoherdens enskilda skola mot gymnasiet i Vexjö och skulle bli student nästa vår. Han hade väl därför fått så mycket att tänka på, att han glömt bort sin syster, resonerade Agnes, och vid den tanken blefvo hennes ögon fuktiga. Någon läsning kom denna gång ej i fråga. Martin höll sig mera till föräldrarne än till henne, och då de om aftnarne sutto omkring lampan, kunde han sitta långa stunder och betrakta henne med en besynnerlig, halft förundrad, iakttagande blick; om hon tillfälligtvis såg upp från sömmen, vände han sina ögon åt annat håll och blef litet röd.

Det ämne, som mest afhandlades, var Martins framtid. Han höll i sig med att vilja bli knekt. Fru Kristina suckade och vardt nedstämd,

så ofta han talade om detta, och hennes man var af samma tanke som hon. Det hade varit de båda makarnes käraste dröm att en gång få höra sonen från predikstolen förkunna det rena, heliga Guds ord. Men Bengtsson drog sig till minnes sin egen ungdom, hvilka sorgliga år han genomlevvat i den handtverkslära, der hans far satt honom, trots alla hans böner; och fru Kristina tänkte nog högt om sin gosse för att med visshet hoppas, att han skulle fortfara att vara en ädel människa och en sann kristen, hvilket lefnadsyrke han än valde. Slutet på öfverläggningarne blef, att Martin skulle få följa sin böjelse. Nästa sommar efter väl aflagd examen skulle han in på Carlberg.

Det var verkligen bra besynnerligt — då han fått sin vilja fram, borde han väl ha blifvit utom sig af glädje, han som alltid varit så liflig till sitt lynne. Men det väntade fröjderuset uteblef nästan alldeles. I allmänhet var han under hela julen mera stilla och allvarsam än man någonsin sett honom. Han sökte ofta ensamheten, och om någon då kom och störde honom, spratt han upp som ur en dröm. Fru Kristina såg nog, att det var någonting särskildt, som upptog hennes sons tankar, och hon trodde fullt och fast, att han skulle förtro sig till henne, ty för sin mor hade han aldrig haft någon hemlighet, men då han reste, visste hon lika litet som förut. Hade hon sett uttrycket i hans öga, då han sade farväl till Agnes — med en kort, förlägen handtryckning och en liten halft främmande bugning — hade hon ej behöft bråka sin hjärna längre.

Det var en verklig glädje för fru Bengtsson att se huru allvarligt och af hela sin själ Agnes egnade sig åt nattvardsläsningen. Icke nog med att hon samvetsgrant lärde sig lexorna och kom

hem från sockenstugan för hvarje gång med ett helt ark anteckningar efter hvad kyrkoherden sagt, hon tillbragte nästan alla sina lediga stunder med att läsa i bibeln eller i de andaktsböcker, hvaraf det på Björkhult fans ett stort förråd. Då hon lade boken ifrån sig, buro hennes ögon ofta spår af tårar. Men Agnes' fromhet var ej af det lugna slaget, som man kunnat vänta; hennes eljest så stilla, nästan orörliga ansigte hade ofta i kyrkan ett uttryck af extas, kinderna brunno, ögonen hade en underlig glans och andedrägten trängde sig flämtvis öfver de halföppnade läpparne. Hon bar omkring halsen på ett sammetsband en liten Kristusbild, som hon ofta i ensamheten höljde med lidelsefulla kyssar. En gång fann fru Kristina henne i den gamla vanliga fönstersmygen med hufvudet bakåtlutadt mot rutan, ögonen halfslutna, det vemodigt lycksaliga uttrycket i ansigtet och armarne korslagda öfver bröstet med nervös styrka; men i stället för dockan var det nu bibeln hon tryckte till sitt hjärta.

Midsommardagen gick hon jämte socknens öfriga läsborn till nattvarden för första gången. Alla de närvarande lade märke till, att hon var dödsblek under hela gudstjänsten och att hon nästan vacklade fram till altaret. Då akten var förbi och de konfirmerade skulle återtaga sina platser, låg hon ensam qvar på knä efter alla de andra. Hon tycktes ej veta af det själf, och då presten slutligen gick fram och lade sin hand på hennes hufvud, såg hon upp med ett frånvarande uttryck i ögonen, som om hon glömt tid och rum.

Den återstående delen af dagen tillbragte hon uppe på Björkhults vindskammare. Ingen ville störa henne. Men följande morgon kallade fru Kristina henne in till sig. Hon hade någonting

af vigt att säga henne. Och detta var ingenting mer eller mindre än att skilsmässans tid nu var kommen. Herr Verner, Agnes' far, hade redan i April månad skrifvit och återfordrat sitt barn, som han numera kunde erbjuda ett hem, men emedan den unga flickans nattvardsläsning då pågick som bäst, hade Bengtsson skrifvit och begärt uppskof till efter konfirmationens fullbordande. På denna hemställan hade herr Verner gifvit jakande svar, men begärt, att Agnes sist den första Juli skulle vara färdig att utbyta deras hem mot hans eget. Fru Kristina hade behöft lång tid att vänja sig vid den tanken, att det ena af hennes båda barn skulle tagas ifrån henne, men en fars rättigheter äro heliga, och hon tröstade sig med tanken, att hon sökt uppfylla sina moderspligter efter bästa förmåga. Agnes skulle nog alltid behålla sina fosterföräldrar i ett kärt minne, hoppades hon, och själf skulle hon aldrig upphöra att i sitt sinne kalla Agnes sin dotter. Då hon sade detta, blef hennes röst så vek, men då den unga flickan grep hennes hand och betäckte den med kyssar, drog hon den långsamt tillbaka och började tala om nödvändigheten att ta ut en sömmerska till Björkhult i och för iordningställandet af Agnes' garderob till långresan. Den sista Juni skulle de möta herr Verner vid järnvägsstationen. Han kom då från en resa söderut och skulle der mottaga sin dotter ur fosterföräldrarnes händer. Han hade förklarar sig ej ha tid att göra ett om än aldrig så kort besök vid Björkhult.

Under de närmaste dagarne blef det en sådan brådska, att Agnes ej fick tid att ens försöka tänka sig in i den förändring, hennes lif nu skulle undergå. Och innan man visste ordet af, var den sista Juni inne. Både herr och fru Bengtsson följde

sin skyddsling till järnvägsstationen. Brådskan hade räckt ända in i sista stunden. Då allt var färdigt, gick Agnes fram till fru Kristina, lade armarne omkring hennes hals och framsnyftade ett "tack!" men i det samma kom fosterfadern in och sade till, att hästarne voro framkörda och att man måste skynda sig för att ej komma för sent till tåget.

Under hela vägen talade herr och fru Bengtsson nästan oafbrutet om årsväxten, men Agnes, som satt baklänges i trillan, märkte nog, att de båda makarnes blickar hvilade på henne med ett ömt uttryck, fastän ingendera af dem sade ett saknads ord.

— Det var bra ledsamt för Martin, sade slutligen fru Kristina, — att hans norska fotvandring just nu skulle hindra honom att få vara hemma och ta afsked af dig, Agnes. Han skref i sitt sista bref och bad hälsa dig så hjärtligt. Han hoppas att någon gång få träffa dig i Stockholm, dit han väl kommer nästa höst, om Gud så vill.

Då trillan körde fram till stationen, kom tåget i det samma. Herr Bengtsson lyfte ur sakerna och skyndade sig in för att få dem poletterade. Agnes måste vända om ut till vagnen, der hon glömt någonting. Då hon kom ut på perrongen, fann hon sina fosterföräldrar i samtal med en herre, som vände henne ryggen. Hennes hjärta stannade ett ögonblick.

— Jag kan med full visshet påstå, hörde hon fru Kristina säga, — att Agnes är en god flicka. Hon har af naturen icke ett enda ondt anlag. Om någon är skapad till lycka, är det hon.

Nu ringde klockan. Det skymde för Agnes' ögon. Hon kände sig hårdt tryckas till fosterföräldrarnes bröst, hörde deras "Gud välsigne dig!"

som genom ett oredigt sorl af tusen röster och fördes derpå af en främmande hand bort der bantåget stod. Dörren slogs igen efter henne och honom, men ännu såg hon modern stå i väntsalens dörr och torka sina ögon. I nästa minut var allt borta: barndoms hemmet, de kära föräldrarne, det bästa i hennes lif, tyckte hon, lyckan, själsfriden, hoppet — allt. Det kändes som om någon ryckt ut hennes hjärta med en glödande tång. Hon sjönk tillbaka mot det stoppade ryggstödet och hela hennes vareelse skakades af konvulsiviska snyftningar.

Då lades en hand på hennes axel. Hon såg upp. Framför henne stod en undersätsig man med yfvigt kindskägg och rödsprängda ögon, som hade ett välvilligt, nästan litet skyggt uttryck.

— Lugna dig, mitt kära barn, sade han vänligt, — det är ju din far du skall komma till.

Han lutade sig ned öfver henne och kysste tafatt hennes panna.

Det var den första faderliga smekningen, och den luktade sprit.

III.

Afståndet mellan de två första stationerna var mycket kort. Något samtal mellan far och dotter hann aldrig knytas. Agnes låg fortfarande i sitt hörn med näsduken för ansigtet; då och då gick en konvulsivisk ryckning genom hennes späda lemmar. Verner hade slagit sig ned på den andra soffan ett stycke ifrån sin dotter och betraktade henne hvarannan minut med en hjälplös min. Då tåget stannade, reste han sig upp, drog ett djupt andetag af lättnad och sade:

— Jag går in i en rökkupé så länge. Försök nu att bli glad igen, kära barn. Du skall nog få det bra der hemma, det kan du vara säker om.

De sista orden uttalade han halfhögt och med bortvänd blick, som om han ej trott på dem själf.

Han klappade den unga flickan på axeln med det yttersta af fingerspetsarne och rusade hufvudstupa ur kupén, så snart dörren öppnades.

Agnes var således ensam. Det kändes nästan som en lättnad. Då hon ej längre hade denne främmande man i sin omedelbara närhet, kunde hon sluta till ögonen och nästan inbilla sig att hon ännu satt der hemma på Björkhult i sin kära fönstersmyg, åtminstone kunde hon få lemna sina tårar fritt lopp.

Hon hade lefvat ett så oföränderligt stillastående lif, att detta nya, som väntade henne, föreföll henne rent af fruktansvärdt. Och denne okände far, som nu skulle ersätta henne allt hvad hon i ett ögonblick förlorat, han såg visserligen god och vänlig ut, men hans kyss hade fyllt henne med en

namnlös fasa, som hon ej riktigt kunde förklara för sig själf. Hon hade en obestämd förnimmelse af, att det var mot en bottenlös afgrund hon fördes med denna svindlande fart. Hon böjde sig ut genom fönstret och kastade en ångestfull bedjande blick på lokomotivet, som om hon velat förmå det att stanna eller minska sin hastighet. Hon började gå af och an i det trånga fängelse, der hon var inspärrad, men sinnesskakningen hade så medtagit alla hennes kroppskrafter, att hon snart föll ned i sitt hörn igen, oförmögen att röra sig, ur stånd att tänka en redig tanke.

Vid nästa station stack hennes far in hufvudet genom dörren och sade:

— Jag har talat vid konduktören, att han inte skall släppa in några flera passagerare i den här kupén. Du vill nog helst vara ensam. Är du hungrig? Här är middagsuppehåll.

Nej, Agnes var icke hungrig. Hon tackade med en böjning på hufvudet fadern för hans omtanke. Och så försvann han igen, sedan han dragit den gröna gardinen för fönstret åt solsidan.

Det var qväfvande hett. En smal solstrimma trängde sig in, der förhänget ej slöt tätt till, och i dess skälfvande ljus rörde sig damkornen lättjefullt upp och ned. Snart började tågets enformiga, söfvande dån på nytt. Agnes tyckte sig höra festermoderns röst på afstånd. Hon talade med sin man om hafren och nyodlingen på mossarne. Nu kom rösten närmare. Hon kunde till och med urskilja orden:

— Jag kan med full visshet påstå, att Agnes är en god flicka. Hon har af naturen icke ett enda ondt anlag. Om någon är skapad till lycka, är det hon.

Rösten dog bort i fjärran. Agnes' hufvud sjönk ned mot bröstet; hon sof tungt i flera timmar. Ibland, då tåget stannade och passagerarne vandrade af och an utanför hennes vagn, vände hon på hufvudet och öppnade ögonlocken till hälften. Ett brusande sorl af menskliga stämmor trängde till hennes öra, men alla upprepade samma ord:

— Om någon är skapad till lycka, är det hon.

Det var halfskumt, då hon vaknade. Hon såg upp; ett stearinljus brann i glasskålen i taket; framför henne stod fadern med hennes reseffekter i handen.

— Vi äro framme, sade han. — Jag har redan sagt till om en åkaredroska; våra saker komma efter med ett stadsbud.

Hon reste sig upp, ännu helt yrvaken, och satt snart, hon visste knappt huru det gått till, i en täckt vagn bredvid fadern. Ingen af dem sade någonting. Det duggregnade litet, då och då glimmade hela rader af ljus fram genom mörkret.

— Vi bo litet aflägsset, hörde hon slutligen fadern säga, — i ändan af Storgatan på Ladugårdslandet; men om några minuter äro vi framme.

Det blef en paus. Hon hörde honom vrida sig af och an och pusta ett par gånger.

— Din nya mor och din bror Arthur skola bli mycket glada att råka dig — kom det slutligen så ötydligt, att hon knappt visste om hon hört rätt.

— Min nya mor — min bror! upprepade hon och blef i ett ögonblick klarvaken.

— Ja — kors, det är sant, jag har visst inte talat om för dig, att jag — han stannade.

— Är omgift? ifylde Agnes med klappande hjärta.

Han svarade icke.

— Arthur är en tyst och stillsam gosse, sade han efter en stund. — Han är född i Hamburg, hans mor är tyska. Seså, nu äro vi på ort och ställe.

Det var ett, som Agnes tyckte, skynögt hus de stannat framför. Och nu bar det af uppför fyra ändlösa trappor, sedan herr Verner först växlat några ord med ett äldre fruntimmer, som tittade ut genom en dörr, försedd med glasruta, öfver hvilken det stod *Portwakt* måladt med stora blåa bokstäfver. Äntligen stodo de framför en dörr, belyst af en liten fotogénlampa, dess sken föll på en stor blecklåda, hvarpå öfverst stod *Briefe* och under *Verner & Kassman, agentur*. Ringningen på klocksträngen måste upprepas två gånger, innan någon hörsam made den. Slutligen öppnades dörren af en fränig piga med näsvis uppsyn, som sade till sin husbonde, medan hon närgånget mönstrade Agnes från topp till tå:

— Jaså, kommer herrn äntligen — frunsitter i salen och väntar. — Här är mamsells rum, tillade hon i det hon öppnade en tapetdörr till venster i tamburen och så godt som skuffade Agnes dit in, sedan hon först räckt henne ljusstaken, som hon bar.

— Jag skall skicka bud efter dig om en stund! hörde hon faderns röst utropa, innan pigan smält igen dörren efter henne.

Agnes var ännu liksom bedöfvad efter den nyhet, hon fått veta nere i vagnen, och det dröjde en god stund, innan hon kom sig för att sätta ljuset ifrån sig på bordet och se sig omkring.

Det var en liten kammare, möblerad med en soffa, en säng, som för närvarande var bäddad, ett bord, ett par stolar med trasigt sidenöfverdrag, en

antik liten byrå med spräckt marmorskifva och i ett hörn en trymå, nästan betäckt med flugsmuts. En instängd luft slog emot henne, hon gick fram till fönstret och kastade upp det på vid gavel; den svala, fuktiga nattvinden, åtföljd af några regndroppar, strömmade in i rummet, nedanför sig såg hon orediga svarta massor af tak och skorstenar, och längre bort syntes en mängd ljus med bestämda mellanrum spegla sig i rinnande vatten. Allt detta var så nytt och ovan för Agnes, men hon kunde ej förvåna sig öfver någonting nu, då hon hört det vidunderligaste, mest oväntade: att hon hade en styfmoder och en liten bror.

Hon hade säkerligen stått en lång stund vid fönstret, då Verner inträdde och bad henne göra honom sällskap — "dit in."

— Bevare mig väl, har du inte lagt af dig ytterkläderna än? sade han och hjälpte henne att i en hast göra sig af med hatt och kapp. Derefter tog han hennes hand — hon kände en liten svag, uppmuntrande tryckning, och hon var tacksam för den — och förde henne genom tamburen in i ett större, mattbelagdt rum, der ett fruntimmer halflåg i en chaislongue framför ett bord, hvarpå en brinnande lampa stod.

— Här, Agnes, är din mor, sade Verner med brådskande ton och slog sig derefter ned på en låg stol vid sidan af den vackra damen, som för att hos henne söka skydd undan det pinsamma i sin belägenhet.

Styfmodern gjorde en hälsande åtbörd med sin lilla ringprydda hand och sade med en underlig främmande brytning:

— Välkommen, Agnes — af mitt hela hjärta välkommen! — Derefter uppmanade hon sin nya

dotter med en gest att sitta ned i en emma på andra sidan om bordet.

'S ist ja ein gar reizendes Geschöpf, dein Töchterchen,*) sade hon sedan, vänd till Verner. Nu började ett halfhögt samtal på tyska mellan de båda makarne, — och som Agnes endast förstod ett eller annat ord deraf och dessutom ingen tilltalade henne, hade hon god tid att närmare betrakta sina föräldrar, dem hon i dag såg för första gången.

De utgjorde ett par verkliga kontraster; han hvardaglig, ful, med ett godmodigt, nästan ödmjukt uttryck i sitt rödletta ansigte, som han hvilade mot hennes stolskarm, hon själfmedveten, kokett utstyrd och med tydliga spår af en förstnyligen öfverblommad skönhet i de sminkade, regelbundna dragen. Hon hade ett egendomligt sätt att blixtra med ögonen, äfven då samtalet ej kunde ge anledning dertill, och hennes ena hand hvilade gratiöst bakom den vackert böjda nacken, ehuru hon otvifvelaktigt suttit beqvämare, om hon låtit armen liksom den andra hvila i skötet eller på stolskarmen. Mungiporna voro litet krökta nedåt, och strax ofvanför den runda hakan satt en liten musch. Hon var klädd i en högröd sidenklädning, garnerad med hvita spetsar, och hennes lilla fot, instucken i en nedkippad guldskinnsko, gungade mellan vågor af plisséer och broderier, hvilkas hvithet dock var något tvifvelaktig. Äfven han var klädd efter sista modejournalen, men det gjorde ej hans utseende mera distingueradt, snarare tvärtom.

— Hvar är Arthur, Kätchen? frågade han efter en stund. — Vill han inte helsa på sin syster?

*) Det är ju en riktigt förtjusande varelse, din lilla dotter.

— Arthur är till bädd gegangen, svarade hon.
— Han följer sina nycker wie immer —

— Din bror är stora karlen, fjorton år, återtog Verner, vänd till dottern; det gick väl ej an att alldeles utestänga henne från samtålet.

— Fjorton år! upprepade Agnes. — Det var således länge sedan som — som giftermålet —?

Hon stammade och rodnade, mest af blygsel öfver att fadern under så lång tid hållit henne i okunnighet om sina familjeförhållanden.

Verner lutade sig ännu djupare ned mot Kätchens stol, och denna sade halfhögt med ett hånfullt leende:

— Ah, sie weiss noch nicht — Du hast ihr nicht gesagt, dass wir nicht verheirathet —?*)

— Nein, afbröt han, — zwar war's meine Absicht, aber ich konnte nicht — 's ist ja ein unwissendes Kind — **)

— Dummes Zeug, svarade hon med en axelryckning. — Alle Menschen hier — die Magd oder die Pförtnerin zum Beispiel — können ja die Geschichte erzählen. ***)

Verner skrufvade sig orolig af och an på sin taburett, steg hastigt upp och sade till Agnes:

— Gå nu till hvila, barn, du är säkert trött efter resan — du är alldeles blek.

All färg hade verkligen försvunnit från den unga flickans ansigte. Hon reste sig upp, men måste fatta tag i stolen för att ej falla.

*) Ah, hon vet ännu inte — du har inte sagt henne att vi inte äro gifta?

**) Nej, det var nog min afsigt, men jag kunde ej, hon är ju ett oskyldigt barn.

***) Prat — — alla här, pigan och portvaktterskan till exempel — kunna ju tala om historien för henne.

— Du orkar knappt stå, fortfor fadern. —
 Lyd mitt råd och gå till sängs, annars få vi dig
 sjuk i morgon.

Han klappade henne på axeln, Kätchen viftade ett god natt från sin chaiselongue och Agnes lemnade rummet. Knappt hade hon kommit in till sig, förr än hon störtade sig öfver sin kappsäck, som under tiden blifvit uppburen, öppnade den med feberaktig brådska, kastade dess innehåll åt alla sidor, tills hon ändtligen djupast ned på botten fann det tyska lexikon, Martin gifvit henne. Hon ryckte det till sig, satte sig vid bordet och började bläddra i boken. Hennes händer skälfdes, så att hon knappast kunde hålla den fast.

Ändtligen fann hon hvad hon sökte. "Sich verheirathen, gifta sig," läste hon. Boken föll ned på mattan och hennes hufvud sjönk ned mot bröstet.

Men efter en stund rätade hon upp sig, tog upp sitt lexikon och började ifrigt bläddra igen. Ja, det var som hon trott; Pförtnerin betydde portvakterska.

Hon steg upp och började gå af och an på golvet. All trötthet tycktes vara förbi. Det arbetade våldsamt i hennes bröst, och färgen kom och gick på hennes kinder. Hon kastade sig oafklädd ned på sin säng; der låg hon och stirrade framför sig. Ljuset brann ned i pipan och slocknade med ett fräsande ljud; hon märkte det icke. Då dagern började titta in genom fönstret, som stod öppet sedan i går qväll, låg hon ännu kvar i samma ställning; hon hade ej tillslutit sina ögon på hela natten.

Klockan var nära sex på morgonen, då fru Pettersson, portvakterskan, trädde ut ur sin lilla kammare på nedre botten för att gå och låsa upp förstudörren. Men huru förvånad blef hon icke, då hon fick se ett ungt fruntimmer, hvit i ansigtet som ett lakan, sitta på nedersta steget till första våningens trappa med händerna slappt hvilande i knät och hufvudet stödt mot väggen. Fru Pettersson visste sig aldrig ha sett henne förr; det var ingen af hyresgästernas damer. Men som hon var rätt fint klädd, tog portvaktarefrun bort knappnålen, hvarmed hennes egen klädning var uppskörtad bak, närmade sig med förbindlig min och frågade huru det stod till, om lilla fröken var illamående.

Agnes, som suttit en hel timme och väntat, att portkammarens dörr skulle öppnas, men slutligen öfvervåldigats af matthet, bad med svag röst om ett glas vatten.

— Var så god och stig in i mitt rum, sade fru Pettersson. — Der är visst inte riktigt städadt än, men det får inte lilla fröken se på, tag mig under armen, så går det bättre — så der ja — sitt nu i den här beqväma länstolen, medan jag låter vattenledningen stå öppen ett ögonblick, så det varma får rinna bort, hvem är det jag har den äran att tala med, om jag får fråga?

— Mitt namn är Agnes Verner.

— Verner — jasad, det är grosshandlarns dotter fyra trappor upp, som kommit hem, ja, jag hörde det af Sofie i går — Sofie, herrskapets jungfru — ja, herre Gud, det var då för innerligen väl att fröken kom hem, då kan det kanske bli litet mera ordning der uppe, för det har jag då alltid sagt, att grosshandlarn har hoppat i galen tunna, då han tog den der teaterprinsessan med

sig hem från Tyskland, hon gör ju ingenting hela Guds långa dagen annat än läser romaner och målar sig med både hvitt och svart och rött, liksom inte hon vore nöjd med att vara skapad efter Guds beläte — seså, var så god, nu är vattnet kallt, så godt det låter sig göra i den välsignade värmen vi fått — ja, det säger jag, att kunde lilla fröken laga så det blefve litet hyggligare fyra trappor upp, så skulle alla hyresgästerna säga heder och tack och jag själf inte minst, för elaka menniskor må säga hvad di vill på min bak, men alltid har jag velat hålla smutsen ifrån mig, och det riktigt svider i mig att jag skall behöfva öppna porten för den der högfärdiga otäckan der uppe — ja, ursäkt lilla fröken, att jag sjunger ut, men jag kan nog förstå, att fröken först och sist önskar det der stycket dit pepparn växer, hon som narrat frökens far att sätta sig i omständigheter, för det är som jag alltid har sagt, att vore inte qvinnorna så'na otäckor, så skulle karlarna vara änglar, och en Herrans nåd är det, att han inte har gått stad och gift sig med den slinkan, så nu kan han ändå hoppas att någon gång bli henne qvitt, om någon annan karlstackare är så dum och kastar sina ögon på henne —

Fru Pettersson tvingades här af brist på andedrägt att sätta punkt, och Agnes, som åhört hennes långa tal med nedslagna ögon, begagnade tillfället att falla in:

— Är det verkligen säkert, att de inte äro gifta?

— Åh, herre Gud, visste inte lilla fröken det? Gud tröste mig, här sitter jag kanske och förråder min nästas hemligheter, och det som är det värsta jag vet, det har jag alltid haft afsky för — ja, det är nog sant, det vet då hela Ladu-

gårdslandet för resten, presterskapet har lagt sig i det ett par gånger, men det har inte hjälpt, hon har en sådan mun, när hon sätter till, den der tyska skojserskan, att fan själf nog kommer att få slita ondt, om han en gång skall ta bugt på henne — de lär ha blifvit bekanta i Hamburg, der hon spelte komedi vid någon teater — de hade en barnpiga med sig hit, och hon talade om alltsammans för mig, när hon hade lärt sig litet svenska — i början hade de det fint och gentilt som på själfva slottet, bara siden och sammetsmöbler med förgyllningar och fyra rätter och vin hvareviga middag, och "frun" var så grann, att alla vände sig om efter henne på gatan, men hur det var, så blef det knalt med inkomsterna, grosshandlarn skötte ju inte affärerna utan satt dagen i ända uppe hos henne och var kär som en klockarekatt, och Gud vet hur det hade gått, om han inte fått sig en duktig kompanjon, men utför gick det i alla fall och otrefligt vardt det inom hus på allt sätt och vis, teaterprinsessan la' naturligtvis inte tu strån i kors för att hålla hushållet i ordning, och hade inte pigorna för skams skull bjudit till, så hade väl soporna växt dem öfver hufvudet — ja, han har icke haft för glada dagar, stackars karl, och det är min själ inte underligt att han har slagit sig på att dricka, han började med det en tid, då hon hade rest ifrån honom — ja, inte vill jag säga någonting ondt om henne, men ensam reste hon inte, det är tvärsäkert — nå ja, hur som helst, så kom hon ändå igen, se'n han hade suttit ensam med pojken ett halft år, men då hade han redan blifvit så van vid att hälsa på flaskorna i skåpet, att det inte har gått ur honom se'n dess — det var väl nöden, som dref henne tillbaka, kan jag tro, för hon hade inte mer

än kläderna på kroppen, då hon kom igen, han fick till och med betala åkarn, som skjutsade henne från centralen, men han var ändå så glad som en spelman, och så började det gamla lefvernet igen med supéer på Hasselbacken och teaterbiljetter och konfektpåsar och blombuketter och granna presenter, Gud hvet hvar han tog'et ifrån, men så började det gå misstänkta figurer med stämpladt papper i fickan i trapporna här och fyra trappor upp skulle de alltid, och en vacker dag sa' grosshandlarn ifrån, att de måste försöka att lefva lite sparsammare, men då vardt hon arg och gaf honom ett ord, så han sloka' med hufvudet, och så sa' hon, att han skulle visst tala om sparsamhet han, som skickade bort stora penningesummor ur huset för sin dotters skull, det vore mycket bättre, om han tog hem flickan, så kostade hon mindre och kunde göra litet nytta för sig — i början sa' han tvärt nej, men var det likt något det att han skulle kunna stå på sig i någonting mot henne, åhnej, hon drifver allt igenom hvad hon en gång har fått i sin skalle, och en qväll fram på vårsidan kom Sofie ned och berättade, att grosshandlarn hade skrivit efter sin dotter och att hon skulle komma vid midsommartiden, och fast det inte kan vara roligt för lilla fröken att gå der uppe i det der eländet, så är det väl ändå bra för hennes far, stackare, att få någon, som tar hand om huset, men ett hundgöra blir det, det skall jag tala om på förhand, för maken till — seså för katten, nu ringer det på porten, och jag som inte har öppnat än!

Dermed snodde fru Pettersson af ut och lemnade Agnes under några ögonblick ensam med sina tankar. Men det dröjde endast ett par minuter, förr än hon kom tillbaka igen. Den unga flickan

hade emellertid rest sig upp, torkat några svett-droppar ur pannan, druckit ur vattenglaslet och någorlunda återfått sin fattning efter alla de upp-rörande saker hon hört. Innan fru Pettersson hann börja någon ny svada, tog hon själf till ordet.

— Om hvad ni nu berättat mig visste jag ingenting förut, sade hon, — och jag skall försöka glömma bort, att jag hört det. Det är min bestämde föresats att aldrig låta min far ana, att jag känner till hans förhållanden. Vill ni lofva mig att aldrig till någon nämna ett ord om att jag varit här hos er?

Fru Pettersson såg helt öfverraskad ut.

— Kors, det var besynnerligt, sade hon, — vore det inte bättre att ta i tu med kära far och laga så att han gaf den der skojoerskan respass? — Nå ja, som lilla fröken vill, tillade hon, då Agnes bestämdt skakade på hufvudet, — den ena får väl hjälpa den andra här i verlden, och fast jag bara är en fattig portvakterska, som med knapp nöd förtjänar mitt dagliga bröd, och det skulle jag aldrig gå i land med, om jag inte hade litet extra ibland för de tjänster, jag gör mina medmenniskor, så kan jag allt mången gång vara till nytta för dem, som ä' finare och förnämre än jag — kan fröken tänka sig en sådan smulgråt han är, värden här, för allt det eviga släpet och bråket jag har både natt och dag med den förbannade porten, har jag inte mer än fritt husrum och tio riksdaler i månaden, hvart skulle en fattig människa ta' vägen med det, om man inte, som sagdt är, ibland finge litet extra dusörer för att man gör som folk ber en —

Ändtligen förstod Agnes hvad meningen var. Hon hade inga penningar och hon kände sig helt modfäld deröfver, då hon i det samma kom i håg,

att hon bar en guldbrosch, som hennes far skickat till hennes födelsedag för två år sedan. Hon tog den hastigt af sig och räckte den till fru Pettersson med en förlägen, frågande blick. Gumman blef helt nyter öfver den dyrbara gåfvan, som långt öfverträffade hennes förväntningar, och hotade att dränka Agnes i en störtflod af tacksägelse och försäkningar, att hon i henne hade en pålitlig tjänarinna, som nog skulle veta att hålla munnen med det, som inte *fick* sägas.

— Inte Sofie en gång skall få veta någonting, det kan lilla fröken lita på, för det vore det samma som att basuna ut det på alla torg, hon kan inte för sin död hålla tyst med någonting, det är då för märkvärdigt med somliga menniskor, men gudskelof, sqvaller och ralt har jag alltid haft afsky för, och det kan då ingen säga på min bak att —

En ny ringning på porten blef Agnes' befrielse. Hon skyndade ut ur portkammaren och befann sig snart uppe på sitt rum igen, der hon satte sig vid det öppna fönstret och lät sina bultande tinningar svalkas af de friska morgonflåktarne.

Det gick som Verner sagt, Agnes blef sjuk af resans ansträngningar. Hela dagen frös hon och hade feber om hvartannat, och det var ej underligt, ty Sofie hade reda på, att hennes fönster stått öppet ännu klockan ett, och det nedbrunna ljuset vittnade om, att unga fröken måtte ha somnat ifrån både det och fönstret. Verner var inne hos sin dotter flera gånger och stannade långa stunder. Han satt vid hennes säng och höll hennes hand i sin, utan att just säga någonting, men Agnes kände dock en sådan tomhet, då han gick. Allt det varma

medlidande, hvaraf hennes vecka hjärta var mäktigt, hade hon skänkt honom. Och då han satt der med sin vänliga, sorgsna blick riktad på henne — hon såg det nog genom de halft nedfälda ögonfransarne — och solen lyste på de silfvertrådar, som redan visade sig bland hans svarta hår, isynnerhet vid tinningarne, och hans panna lade sig i djupa, bekymrade veck, kom det öfver henne en brinnande längtan att göra någonting för honom, hon visste ej hvad. Hon grubblade af och an, hvori detta skulle bestå, men då hon slutligen misströstate om att kunna vara honom till någon nytta, föresatte hon sig att åtminstone aldrig bereda honom någon sorg och att börja med stå fast vid sitt beslut att ej göra honom bedröfvad genom att visa huru mycket hon kände till af hans förflutna eller närvarande lif. Den skygghet, han i början visat, förstod hon nu så väl och den skar henne i hjärtat. Aldrig skulle han mera behöfva vara förlägen inför sitt barn, så vidt på henne ankom.

Fram på eftermiddagen, då Verner tyckte, att hans dotter var litet bättre, förde han in Arthur till henne. Det var en för sina år ovanligt lång gosse med någonting inbundet och ovänligt i hela sitt väsen. Han helsade på systemen, betraktade henne en stund genomträngande med sina skarpa, mörka ögon och gick derefter, utan att ha sagt ett ord.

För att öfverskylda det obehagliga intryck, Verner förmodade att mötet med brodern gjort på Agnes, började han framställa en mängd frågor om Bengtssons och de år, hon tillbragt hos dem. Ofta väntade han knappt på svar. Agnes låg med vidöppna ögon, som ännu hade en ovanlig glans efter febern, och betraktade honom oafvändt. Slutligen förde han talet på hennes bokliga uppfostran och

frågade noga efter för hvem och hvilka ämnen hon läst.

— Främmande språk har du naturligtvis inte haft något tillfälle att lära dig på landsbygden, det tar jag för alldeles gifvet — inte ens tyska, tänker jag?

Han såg utåt rummet, så att hon ej kunde se hans ögon, hon kände en lätt darrning i hans hand, som omslöt hennes.

— Nej, svarade hon med klar och bestämd röst.

— Inte ett enda ord?

— Nej, inte ett enda ord.

Det var den första osanning, som någonsin kommit öfver hennes läppar.

Det blef tyst i rummet. Han såg orolig ut; hvar skulle han få samtalsämne ifrån?

— Hvad tyckte du om den der broschen jag skickade dig en gång? frågade han slutligen. — Jag såg, att du bar den i går qväll. Det glädde mig att se den hos dig; den har tillhört — den har tillhört din mor.

— Hvarför har jag inte förr fått veta det? utbrast Agnes hastigt och reste sig till hälften upp i sängen. Hon andades häftigt och blodet rusade henne åt hufvudet. Verner blef orolig och tvingade henne att lägga sig ned igen.

— Jag tänkte inte på det, sade han. — Och jag trodde dessutom, att du skulle förstå det, eftersom hennes initialer stå på baksidan. Du har kanske inte sett dem. Inte? Jo bevars; hvar är broschen? Du skall få se, att de synas mycket tydligt —

— Jag vet inte, hvar jag har den — jag lade visst ned den i min koffert igen — jag skall visa den en annan gång.

Det var osanningen numro två.

I detta ögonblick hördes Kätchens röst i tamburen. Hon ropade på Verner. Han steg upp, strök sakta sin dotters hand, bad henne försöka att sova och förklarade, att om hon ej var alldeles kry följande morgon, måste läkare efterskickas. Derpå lemnade han rummet och mottogs der ute af sin älskarinna, som med skarp ton frågade:

— Ist's genug getändelt? Wie lang soll ich warten?

Han hade lofvat att laga hennes solfjäder, innan hon for till Djurgårdsteatern för att öfvervara en premiére.

En stund derefter hörde Agnes henne gå utför trappan, åtföljd af Verner. Hon satte sig upp i sängen, höll ett par ögonblick händerna för sina värkande tinningar, kastade derefter en schal öfver sig och smög sig utför trapporna. Det lyste genom gardinen på portvakterskans dörrglugg. Hon knackade beslutsamt på rutan.

— Seså, hvad står nu på? hörde hon fru Peterissons röst brumma der innanför. Efter en stund hördes tunga steg närma sig och dörren slogs upp.

— Nå, kom in och stå inte der och släpp in draget!

Men då ljusskenet föll på Agnes, som uppenbarade sig i dörröppningen, blef det annat ljud i skällan.

— Bevara mig väl, är det lilla fröken Verner? utropade portvaktarefrun med hastigt upplärnande ansigte. — Stig in, stig in och förlåt en gammal gummas rättframma sätt att tala, jag hade nyss blifvit förargad på de välsignade bref-

bärrarne, som springa här jämt och samt. — Kan jag vara till någon tjänst, så säg bara ifrån.

— Broschen, flämtade Agnes, — den hade tillhört min mor och jag visste det inte —

— Än sedan? afbröt fru Pettersson i en ton af obehaglig öfverraskning; hon började dra öronen åt sig.

— Jag måste ha den tillbaka — ni inser väl att jag inte *kan* ge bort det, som tillhört min mor —

— Jaså, inte det? Men ta tillbaka det ni en gång gifvit bort — ja, jag kan gerna säga *sålt* bort — det kan ni! utbrast portvakterskan utom sig. — Jo, de der herrskapsmenniskorna ä' fina, skall jag säga! men tro inte jag är så galen och lemnar ifrån mig hvad jag ärligt har förtjent, det sker aldrig, så länge jag ännu kan röra ett finger att hålla sådana der vettlösa barnungar på afstånd med. En brosch, som är värd — låt mej se — femti riksdaler! Men Gud bevars, kan fröken ge mig en femtilapp i stället, så må handeln gå tillbaka. Jaså det fins inte så mycket mynt inne, kan jag förstå? He he he — nej nej, fyra trappor upp är det inte godt om den varan — men det går ju an att ge mig en revers i stället.

— En revers? upprepade Agnes, som om hon aldrig hört det ordet förr.

— Sätt sig ned der vid bordet och skrif som jag säger, sade fru Pettersson i föraktfull ton, då hon såg den unga flickans villrådiga min. — Det blir väl ingen annan råd än att jag får hjälpa fröken ur den här klämman. Skrif nu så här: "Undertecknad" — hur var förnamnet?

— Agnes.

— "Undertecknad Agnes Verner förbinder sig att till fru Gustafva Adolfin Pettersson född Lan-

dell eller ordres sex månader à dato betala en summa stor femtio — nej, vänta, sätt sjuttiofem i stället, perlorna ska' väl vara värda något — och 75 med siffror inom ett par streck — kronor, utgörande betalning för en guldbrosch med infattade fem äkta perlor, förut tillhörig undertecknads nu mera afidna mor“ — och så dato och årtal och hela namnet under — låt mig se på mästerverket nu.

Agnès hade utan betänkande skrivit som hon blef anbefald. Sjuttiofem kronor var för henne en oerhörd summa, som hon ej hade den minsta utsigt att någonsin förskaffa sig, men sex månader var också en lång tid, och innan dess kunde kanske något underverk inträffa. Hufvudsaken var att genast återfå moderns brosch.

Hon räckte sin plågoande reversen och den befans vara "någorlunda." Fru Pettersson låste in den i sin chiffonier, lemnade Agnès smycket, som hon tog fram ur en bordslåda, full med fickur, armband och andra nipper, hvar och en med sin vidfästa papperslapp, och sade med eftertryck:

— Ja, här är grannlåten nu, men så mycket fröken vet det, att har jag inte mina sjuttiofem krisch i dag sex månader till, så visar jag genast den här lappen för grosshandlarn, och då får han med det samma veta det jag lofvade tiga med i morse.

— Det skall aldrig ske, mumlade Agnès, i det hon ryckte till sig guldsmycket, hvilket aldrig haft ett sådant värde för henne som i detta ögonblick. Några minuter derefter var hon uppe hos sig. Ingen hade märkt hennes frånvaro.

Följande morgon kände sig Agnes rätt kry och uthvilad efter en hel natts lugn sömn. Hon klädde sig och började derefter ställa i ordning i sitt rum.

Hon med sin nästan nervösa afsky för allt orent måste känna sig ytterligt pinsamt berörd af det skick, hvori rummet befann sig. Också hade hon ingen ro förr än hon afhjälpt det värsta. Från sitt landlif van att stiga upp tidigt, hade hon kommit upp tre hela timmar före familjens öfriga medlemmar, och då klockan slog half tio, hade hon redan stoppat till refvorna på stolarne, bredt ut en schal öfver soffan, så att ej oljefläckarne syntes, sopat ned dvergsnäten från taklisten, skurat ren spegeln och dess ram och tvättat fönsterrutorna, så att de tycktes liksom försvinna under handduken. Golvvet med dess malätna matta, genom hvars hål svartmuskiga tiljor tittade fram, var nu det angelägnaste; och hon stod just och funderade på detta problem med ärmarne uppkafade öfver armbågen och en schalet knuten omkring håret, då det knackade på dörren och hennes far stack in hufvudet.

— Vill du inte ha någon frukost, barn? frågade han, men i det samma fick han syn på hennes stöktoalett och fann med ett ögonkast, hvilken hastig förändring rummet undergått. Han blef så förvånad, att han måste komma in och stänga dörren efter sig.

— Är det du, som har gjort så fint? frågade han med glad öfverraskning.

— Ja visst, hvem annars?

— Du har rätt, hvem skulle det annars vara? sade han i litet bitter ton. — Tjänstfolket nu för tiden gör ingenting annat än det de tvingas till och — min hustru — det var första gången han

i hennes närvaro uttalade detta ord — har kanske af naturen inte fullt så starkt utveckladt ordningssinne som önskligt vore. Tänk om min lilla flicka någon gång ville göra en titt in i sin fars rum i den der kostymen?

Agnés förstod honom. Och under de närmaste dagarne undergick hela våningen under hennes flitiga händer en fullkomlig förvandling. Fadern följde henne ur rum och i rum och såg förtjust ut. Kätchen lät henne hållas, hon låg på chaiselonguen i salongen med en tysk roman i handen och smålog gäckande, då Agnes gick förbi henne. Hon hade ingenting emot ordning, blott den ej störde hennes egen bekvämlighet. Som det kostade henne en viss ansträngning att tala svenska, undvek hon att rikta något ord till den unga flickan, hvilken hon för öfrigt ej hade någonting att säga. För Agnes var blotta åsynen af Kätchen en plåga, som ytterligare förhöjdes af det nedfläckade och hafsiga skick, hvori dennas toalett vid dagsljus tedde sig; och hon skyndade så hastigt hon kunde genom rummet, der hennes fars mätress tillbragte sin dag, och spratt till liksom skrämnd, om hon hörde hennes röst på afstånd. Dagen efter besöket hos portvakterskan hade det varit ett stormigt uppträde mellan den näsvisa Sofie och husets herskarinna, hvilket hade till följd att den förra gick ur tjensten. En hjälpmadam, som gick från och till, förrättade grofsysslorna, allt det öfriga kom på Agnes' lott, tills en ny tjenstflicka hann anskaffas. Det var en riktig lättnad att ha mycket att göra; de dýstra tankarne skulle eljest ha fått öfvermakten; när qvällen kom, var Agnes så uttröttad, att hon somnade genast, då hon kommit i sängen, och hon insåg, att detta var bäst för henne.

Arthur syntes sällan till; nu efter skolterminens slut arbetade han hela dagen på en träsnidareverkstad. Det var ett af hans många besynnerliga infall, att han på de sista två åren ej velat ta emot ett öre af fadern eller modern för sina egna behof. Halfva nätterna satt han uppe och skref rent; under skoltiden läste han sina lexor på morgnarne. På detta sätt kunde han med sin arbetsförtjänst själf bestrida utgifterna för sina kläder och böcker. Han hade en högst ovanlig förmåga att vara aktsam om alla sina tillhörigheter. Fadern trodde, att det skulle bli någonting utmärkt af honom med tiden. Men hans inbundna lynne vållade honom stort bekymmer. Det beständiga allvaret var också någonting ovanligt för hans ålder. Mot modern kunde han ibland visa sig rent af fränstötande. Det fans dagar, då han endast syntes vid måltiderna, och äfven då talade han icke ett ord till någon af föräldrarne, han undvek till och med att se på dem. Agnes frågade, om han alltid varit sådan.

— Nej, inte så länge vi ännu bodde i Hamburg, svarade fadern, — och noga räknadt är det mest under de två sista åren som han visat sig så der tyst och sluten — ända sedan den der nästan sjukliga arbetsifvern började. Det är kanske bara öfveranstängning alltihop, men det är omöjligt att förmå honom till att spara sig, inga föreställningar bita på honom, och, gudskelof, frisk och stark tycks han verkligen vara, han har armar som en karl. Ja, det är en högst ovanlig brådmognad hos en pojke.

— En annan af Arthurs egenheter, fortfor han efter en stund, — är att han inte kan tåla min kompanjon Kassman, en utmärkt hygglig och älskvärd karl, som alla menniskor tycka om, ja, du

får göra hans bekantskap om söndag, han äter alla söndagsmiddagar hos oss. Kassman har aldrig gjort honom det ringaste för när, han hade visst knappt växlat tio ord med gossen, då denne redan började lägga i dagen en hätskhet mot honom, som gränsar till galenskap. Första julafton, vi tillbragte här i Stockholm, var Kassman hos oss och gaf oss alla de vackraste och dyrbaraste julklappar, bland annat en klocka till Arthur, men fast pojken länge önskat sig en sådan, blef han så utom sig af förbittring, då han fick veta från hvem presenten kom, att han af all sin kraft midt för gifvarens näsa slog den i golfvet, så att den gick sönder, och stampade på den med klacken. Om söndagarne, då min kompanjon är här, synes Arthur aldrig till, då köper han sig mat på något nykterhetsvårdshus och kommer inte hem förr än midt i natten. Och hvarken Kätchen eller jag ha någonsin lyckats förmå honom att förklara sitt underliga beteende. Det måste bero på någon fix idé, någon partiel rubbning i hjärnan, jag kan inte förstå det på annat sätt. Du tycks ha ett sådant mildt qvinligt lynne, kanske kan du inverka godt på honom.

En dag såg det verkligen ut som om Arthurs förhållande till systemen skulle komma att taga den vändning fadern hade hoppats. Det var samma dag den stora rengöringen slutade. Alla fönster-rutor voro blanka, gardinerna hängde snöhvita och stärkta, golfven voro skurade och icke ett damkorn syntes till på möblerna. Agnes höll just på att breda ut en nymanglad duk på matbordet, då brodern inträdde. Syskonen utbytte en nick, men i följd af storstöket hade Agnes ej fått middagen färdig i rätt tid, och hon hade så brådtom med dukningen, att hon alldeles tycktes glömma bort

gossens närvaro. Hon hade ett stort hushållsförkläde framför sig och var blossande röd efter dagens mödor. Då hon skulle lägga fram soppseven, märkte hon, att den ej var så blank hon önskade. Hon tog upp en flik af förklädet och började gnida först skaftet, derefter själfva skeden, men der satt en fläck, som envisades att ej vilja gå bort. Hon gned så att svettperlorna trädde fram vid hennes tinningar. Då kände hon en arm lindas om sitt lif och Arthurs röst hviskade i hennes öra med ett uttryck af nästan lidelsefull ömhet:

— Hvad jag håller af dig, syster, och hvad jag är glad öfver att du är här!

I det samma inträdde Kätchen frasande af sidan, med vajande plymer i hatten och ett skönhetsflor för sitt sminkade ansigte. Hon hade varit i butikerna och gjort uppköp.

Arthur drog genast tillbaka sin arm och gick bort till fönstret, der han stod med ryggen vänd utåt rummet, ända tills maten kom på bordet. Under hela middagen tog han ej ögonen från sin tallrik, och då måltiden var slut, rusade han bort utan att säga ett ord till någon.

Men detta anfall af ömhet måtte ha varit ett af hans många oberäknliga infall, ty alla de försök, Agnes gjorde att närma sig brodern, aflöpte lika fruktlöst. Då de någon gång träffades, var han lika otillgänglig mot henne som mot alla andra.

Några dagar efter sin ankomst till Stockholm hade Agnes skrivit ett bref till Björkhult. Men hon visste ej huru hon skulle lägga sina ord för att ej oroa fosterföräldrarne, hon kunde ju ej säga dem hurudant det hem var, dit hon blifvit förflyttad, och för *dem* kunde hon ej ljuga. Innehål-

let af hennes bref vardt sålunda, att hennes far var mycket god mot henne, att hon hade mycket att göra i hushållet och att hon var mer än någonsin glad och tacksam för alla de nyttiga lärdomar hennes älskade fostermor i detta afseende gifvit henne. Om Kätchen och Arthur nämnde hon ej ett ord. — Hälsa Martin, då han kommer hem, och bed honom ej glömma sin syster. Om någon af er ville skriva till mig ibland, skulle det göra mig en stor glädje. Jag tänker hvarje dag på mina kära fosterföräldrar, som jag aldrig, aldrig skall glömma.

Nu var det söndag.

Middagsbordet stod dukadt, Kätchen hade prydt sig med sina vackraste nipper, och man väntade endast på kompanjonen. På slaget tre inträdde han i förmaket och mottogs af värdfolket med den varmaste hjärtlighet.

Det var en medelstor man, till utseendet nära femtioårig, ehuru han egentligen var vida yngre, endast några och trettio. Det var det tunna håret och de djupa vecken under ögonen, som gjorde att han såg så gammal ut. På de ovanligt breda läpparne hvilade alltjämt ett välvilligt leende. Ögonen skelade något, så att man aldrig kunde med bestämdhet säga hvart han riktade sin blick. Han talade med en låg, välljudande tenorstämman, det var någonting vänskapsfullt och smekande i hela hans sätt att vara, alltifrån hans hälsning — en sakta, långvarig handtryckning med bågge händerna på en gång — ända till hans sätt att sönderdela sin stekportion, hvilket skedde med gaffeln, ljudlöst och varsamt, som om han fruktat att förorsaka gödkalfven någon smärta. Han tycktes

verkligen förtjena epiteten "hygglig och älskvärd," som hans bolagsman gifvit honom.

— God dag, mina kära vänner! utropade han redan i dörren. — Det var en evighet, sedan jag såg er. Hur står det till? Ja, vår vackra värdinna behöfver jag inte fråga om det, hon blomstrar som en nyss utsprucken ros. — Ah!

Den sista interjektionen gälde Agnes, som han nu först upptäckt. Ett leende afoändlig meniskokärlek gled öfver hans ansigte, han fattade den unga flickans hand mellan bägge sina och tryckte den först helt svagt, sedan med något stegrad ömhet, under det han sade: — Agnes, förmodar jag? Välkommen, kära barn! Ursäkta mig, men jag kan inte säga annorlunda.

— Kanske min bäste vän skulle begagna några ceremonier mot min dotter? sade Verner i upprymd ton och slog sin kompanjon på axeln.

Kätchen, som mottagit gästen och den artighet, han riktat till henne, med det ljufvaste småleende, gjorde nu en otålig min och utropade:

— Till bord, till bord, mine herrar! Die Suppe wird kalt.

Grosshandlar Åke Kassman bjöd värdinnan armen — det hörde till söndagsceremonielet — och Verner förde ut sin dotter i matsalen. Kätchen satt mellan båda herrarne och Agnes bredvid sin far; som bordet var afsedt för många flera än fyra personer, blef det så stort afstånd mellan Kassman och den unga flickan, att hon nästan satt midt emot honom. Han kunde således obehindradt låta sitt ena öga hvila på henne under hela middagen; ingen märkte det, hvarken Agnes själf, som måste tänka på serveringen, eller Kätchen, som satt honom för nära för att kunna annat än undantagsvis se honom i ansigtet, eller Verner, som var alltför

sysselsatt med maten och isynnerhet med vinet, för att kunna ha tanke för någonting annat. Samtalet var mycket lifligt, och Kassman strödde omkring sig infall, hvaraf Agnes ej förstod hälften, men de måtte ha varit mycket roliga, ty värdfolket, isynnerhet Kätchen, skrattade åt dem af hjärtans grund. Själf skrattade han ej, men det godmodiga, välvilliga småleendet vek ej från hans läppar under hela middagen. Då den sista rätten var serverad och man druckit värdinnans skål, tändes cigarrerna, medan man ännu satt vid bordet. Aften Kätchen rökte, halfliggande på stolen med det ena benet öfver det andra. Det förvånade och smärtade Agnes, att man icke ens i dag läste någon bordsbön; men hon var för mycket van att i allt göra som andra för att vilja uppföra sig annorlunda än sin omgifning. Medan de öfriga under skratt och glam gingo in i förmaket, styrde hon stegen ut till köket för att, enligt faderns uppmaning, bestyra om kaffet. Som Kätchen ej velat lita på sin styfdotters landtliga matlagningskonst för en söndagsmiddag, hade man lagt en kokfru; kaffet stod färdigt, konjakskarafinen likaså, det var endast att bära in brickan. Då Agnes med denna mellan händerna närmade sig förmaksdörren, hörde hon kompanjonen yttra med sin blida röst:

— Det är en älsklig flicka, någonting så oskuldsfullt, så äkta qvinligt i hela hennes väsen.

Hon förstod, att det gälde henne, ty detta uttryck: "äkta qvinlig" hade redan många, bland andra hennes far, fält om henne. Hon började undra, hvad de egentligen menade med detta.

Agnes aflägsnade sig snart; hon kände sig öfverflödig. Det var söndag, och hon hade ännu ej läst predikan; hon gick in i sitt rum för att godtgöra denna försummelse. Hon läste en, två,

tre, ända tills det började skymma på; då kröp hon upp i soffhörnet och lät tankarne irra omkring.

Det var ju besynnerligt med Arthur, att han kunde vara så fiendtligt stämd mot grosshandlar Kassman, som var så vänlig mot alla och såg så god ut. Hon skulle minsann vid tillfälle tala med brodern om den saken. Men — det tjänade väl till ingenting, hvad kunde hon utträtta? Inte var hon lämplig person till att gifva andra några föreställningar, hon som själf var så hjälplös och ständigt behöfde stödas — var det kanske detta de menade med qvinlighet? Martin hade en gång sagt om henne, att hon var lik en konvolvulus, som alltid behöfde någonting att klänga sig fast vid för att kunna hålla sig uppe. Martin — var han väl hemkommen från sin vandring i Norge? Troligen inte. Hvad han skulle vara solbränd! Nog tänkte han väl ändå på henne någon gång. Hvad kunde de ha för sig på Björkhult nu? Säkert sutto hennes fostertöräldrar i lilla sängkammarsoffan, som de brukade om söndagskvällarne, och läste högt ur Thomas a Kempis eller Hemmets altare, och i solnedgången gjorde de en promenad utåt fälten för att se hur det växte. Sedan gick fru Kristina och stekte upp risgrynsgröten, som var kvar sedan lördagen.

Och medan hon så tydligt såg den kära fostermoderns bild för sitt inre öga, erinrade hon sig åter de sista ord, hon hört henne yttra: "Om någon är skapad att bli lycklig, är det hon." En djup suck höjde Agnes' bröst. Här hade hon åtminstone ej funnit någon lycka, och skulle hon någonsin finna den?

Då hon öppnade ögonen, var det nästan mörkt

i rummet. Hon spratt upp; säkert saknade man henne der inne.

Hon slätade hastigt till sitt hår och skyndade in i förmaket. Der var mörkt; från den angränsande sängkammaren hördes hviskande röster. Hon stod ett ögonblick villrådlig, i nästa minut kom Kätchen ut från rummet bredvid, stängde dörren efter sig och sade:

— Är du der, Agnes? Grosshandlaren är gått sedan en timme, han bat om sin hälsning till dig. — Här är ju ganz dunkel; tänd ljus!

Agnes gick ut i salen och återkom snart med en brinnande lampa. Då hon inträdde, såg hon tyskan stå vid sängkammardörren, som hon nyss tycktes ha hållit öppen; hennes hand hvilade ännu på låset. I ett soffhörn låg Verner och sof, purpuröd i ansigtet och med håret fastklibbadt i pannan; bredvid honom på divanbordet stod konjaks-karaffinen, men den var nästan tom.

Det blef en svår vecka för Agnes. Det såg ut som om hennes far ville taga skadan igen efter den långa återhållsamhet, han ålagt sig för dotterns skull. Han var drucken redan om morgnarne, då de möttes vid frukostbordet. Och hans rus yttrade sig på ett högst obehagligt sätt: han, som eljest var så godmodig, gjorde anmärkningar på allting, förklarade, att hela menskligheten var en samling skurkar, som bara lurade på att göra hvarandra ondt, blef slutligen sentimental, klagade, att ingen i hela världen höll af honom, att han var en paria, ett lyckans styfbarn, och lade slutligen bägge arm-bågarne på bordet, höll serveten för ansigtet och snyftade i den. Första gången detta hände, vardt Agnes förtviflad och brast ut i gråt. Men Kätchen,

som fortfor att äta helt lugnt, utan att se åt sin man, sade i snäsigt ton:

— Bry dig inte om honom, han menar kein einziges Wort, i morgon har han allt förgätit.

Förgäfvets bemödade hon sig att inverka på sin far med sorgsna blickar, han märkte dem ej ens. Och då han blef nykter igen, tycktes han verkligen ha glömt bort alltsammans. Värst var det de första dagarne i veckan, torsdagen var han redan bättre och på fredagen smakade han inte en droppe. Det var så alltid, upplyste Kätchen, det var konjaken på söndagseftermiddagarne, som väckte hans söfda lidelser. Men kunde man icke hindra detta? Nej, det tjänade till ingenting, männen ha sina vanor, som kvinnorna inte böra arbeta emot, det är bara att förbittra lifvet för bägge parterna, och för resten har hvar och en sina svagheter.

Det var obegripligt att huset kunde hänga tillsammans under sådana förhållanden. Aldrig såg Agnes sin far, åtminstone under veckans första dagar, sysselsätta sig med några affärer, han hade i alla fall ej varit i stånd dertill. Men Kätchen saknade aldrig penningar; Agnes lade märke till att hon isynnerhet på måndagarne kom hem från butikerna mer än vanligt lastad med paket. Verner deremot var alltid i förlägenhet, och det hände flera gånger, att han, då det ringde på tamburklockan, gick in i sängkammaren och bad Kätchen säga, att han var bortrest. Det var inom hemmet en atmosfer af lögn och brist på redbarhet, ända in i minsta småsaker, som pinade Agnes så, att hon ofta ej visste, huru hon kunde fortfara att lefva i allt detta. Men småringom drogs hon själf med in deri. Det blef slutligen hon, som fick öppna för de ovälkomna gästerna och säga dem, att fadern icke var hemma. Första gången voro orden

nära att qväfva henne. Men hon var af naturen så foglig, att hon fann sig i allt, ehuru hon led obeskrifligt deraf. Hennes lynne förlorade all sin friskhet, ofta om nätterna hade hon anfall af nervös gråt, och hennes aptit var alldeles borta. Mörka ringar bildade sig under hennes ögonlock, och det fans morgnar, då hon ej visste, huru hon skulle orka stiga upp. Men huru hade det gått med ordningen inom hus, om hon ej ansträngt sig till det yttersta?

Hennes gladaste stunder voro de, då det kom bref från Björkhult, ehuru det hände ytterst sällan. Hvarken Bengtsson eller hans hustru tyckte om att skrifva, och ingenting hade de heller att skrifva om. Grödan stod vacker öfver allt och höt hade kommit in i tid. Bella hade en fölunge, mörkbrun med hvit stjärna i pannan och krusig man. Martin hade nu varit hemma åtta dagar, men skulle snart resa till Vexjö igen. Från Martin själf hade Agnes ett långt bref, som hufvudsakligast utgjorde en skildring af hans fotvandring. Det var så vackert och väl skrifvet, men då hon vek ihop det och gömde det i sin byrå, var det nästan med sviken väntan; hon kände ej riktigt igen brodern, det föreföll henne, som om han i en hast blifvit så gammal och fullväxt; af den pojkkaktiga ysterheten syntes icke ett spår. Och de broderliga förmaningarne, hvaraf hans bref förr öfverflödat — trodde han att hon ej längre hade behof af dem? Om konvolveln någonsin behöft ett stöd, var det väl nu, då den planterats om i så ogynsam jordmån och rycktes af stormilar hit och dit. Och hvad skulle det betyda, att brefvet ej som vanligt slutade med orden "din tillgifne broder," utan endast var undertecknad med hans initialer, både för dop- och tillnamn?

Fastän söndagarne alltid voro inledningen till flera dagars husligt elände, hade de dock ett visst behag för Agnes, ty hon, som var så känslig för minsta vänlighet, kunde ej annat än vara tacksam för den faderliga välvilja, Kassman visade henne. Ehuru de sällan talades vid, hade det dock uppstått liksom ett hemligt förstånd mellan dem. Då munterheten vid bordet blef något för högljudd, hvilket alltid plågade Agnes — ty ehuru hon sällan förstod hvad som sades, var det någonting i Kätchens råa gapskratt, som sårade hennes finkänslighet — riktade han sin blick på den unga flickan med ett allvarligt, deltagande uttryck, som gjorde henne godt. Ibland hade han med sig åt henne någon god bok, som han passade på och lemnade henne, då ingen annan såg det, och då han märkte, att cigarröken generade henne, lade han bort att röka under förevändning, att det ej var bra för hans hälsa. Aldrig hade någon tryckt hennes hand så som han, det var nästan som en smekning, och ehuru han ej kramade hälften så hårdt som andra, kände hon dock hans hälsning långt efter.

En eftermiddag fram på sensommaren, då hon varit ute i ett ärende åt Söder för faderns räkning, mötte hon grosshandlar Kassman i Kungsträdgården. Han hade sett henne, innan hon såg honom, och genast kastat bort sin cigarr. Han stannade och bad att få följa henne ett stycke på väg. Det fick han gerna. Då de kommo till Berzelii park, frågade han, om hon ej ville sitta en stund och hvila derinne i skuggan, hon såg så trött och klen ut. Jo, det hade hon ingenting emot. De slogo sig ned på en soffa nära vattenkonsten, musiken hade upphört i paviljongen, och det var endast få promenerande i parken. På det närmaste sätet

satt en gumma och sof midt i solskenet, medan sparfvarne hoppade rundt omkring henne, och här och der mellan träden skymtade en ljus sommarklädning eller ett par gardisters hvita byxor.

— Jag har varit riktigt orolig för er den sista tiden, kära barn, sade Kassman, i det han med sin käpp smekte in några initialer i sanden och glätade ut dem igen. — Ni ser så blek och ansträngd ut, ni är visst inte lycklig.

En suck var det enda svar han fick.

— Jag förstår nog, att en sådan natur som ni skall ha svårt för att finna sig i förhållandena der hemma, fortfor han, och hans vackra tenorljöd så mild. — Jag vill inte säga något ondt om er far, så mycket mera som han är min vän, min verkliga vän, men jag tycker ändå, att han handlade litet orätt mot er, då han ryckte er bort från en omgifning, som passade er så väl, och förde er in i förhållanden, som ej kunna verka välgörande på en ung flicka. Jag förstår nog, att ni länge sedan genomskådat husets hemlighet, och jag håller riktigt af er för er finkänslighet att dölja detta för er far, ehuru han långt ifrån förtjänar ett sådant behandlingssätt af er. Men, arma barn, är det verkligen er mening att låta ert lif förflyta på detta sätt?

— Är det inte min skyldighet?

— Skyldighet? Ni umgås väl inte med några planer att söka åstadkomma en vändning till det bättre? Slå alla sådana tankar ur hågen; det ber jag er allvarligt; jag, som är en gammal erfaren man, har under många år ingenting förmått uträtta i den vägen, huru skulle det då kunna lyckas för er, ett barn? Nej, för er gäller det endast att kunna så fort som möjligt rädda er själf, innan ni hinner ta alltför djupa intryck.

Tro mig, det är farligt att lefva i förpestad luft, om man är aldrig så stark, och man har inte *rättighet* att göra det, helst då det ej är *någon* till nytta. Ack, hvarför är jag inte er farbror eller er förmyndare, då kunde jag få handla för er eller åtminstone bistå er med goda råd! Alltifrån första stunden jag såg er, har jag för er känt det varmaste deltagande, en människa kan hysa för en annan.

Han förde långsamt ned sin hand och strök sakta hennes, som hvilade mot soffans kant.

Hvad han var god! Agnes kände tårarne stiga upp i sina ögon. Hvarför var ej *han* hennes far i stället? För en sådan far skulle hon kunnat gå i döden. Och så rätt han hade! Hvad uträttade hon hemma? Intet, mindre än intet, ty den smula ordning, som med henne kommit in i huset, var ju ej annat än hvad hvilka legda händer som helst skulle kunnat åstadkomma. Och det var farligt för hennes eviga själ att lefva i denna omgivning, äfven deri hade han rätt. Här var det, hon först fläckt sig med lögn, här hade hon aldrig en minut känt den samvetsfrid, som ständigt följt henne på Björkhult. O, hvad var att göra? Om åtminstone Martin, hennes vanlige rådgifvare, funnits till hands!

— Hvad råder ni mig till? frågade hon och såg upp med hjälplös min. — Att återvända till mina fosterföräldrar?

Han förlorade fattningen för ett ögonblick. Så naturliga dessa ord än voro, hade han ej väntat sig dem. Han vände sig bort, bet sig i läppen, ritade några mjuka konturer i sanden och sade slutligen:

— Nej, kära barn, det vore orätt mot er far. Ni skulle ej kunna komma tillbaka till edra foster-

föräldrar utan att säga dem *hvarför*, och om ni än kunde undgå detta, skulle de kanske dra slutsatser, som vore ännu mera komprometterande för er far. Nej, detta kan inté, får inte ske. Vill ni lofva mig, att jag får ha ett ord med, innan ni fattar något beslut? Lofvar ni att anförtra er *först* till mig, om någon ingifvelse skulle komma öfver er?

— Det lofvar jag, svarade Agnes utan betänkande.

— Ni tror då, att jag vill er väl? frågade han och lutade sig ned, så att han med ett af sina ögon såg in i hennes.

— Det tror jag, svarade hon och besvarade tacksamt hans blick. Derpå reste hon sig upp; hon kände sig ej det ringaste trött längre, så upplifvande verkade om också blott ett enda vänligt ord på henne. Han följde henne Nybrogatan upp för och sade, innan de skildes:

— Tack för denna stund! Det är så sällan jag får tala med er; der hemma hos er går det inte an. Om *jag* hade ett hem, skulle vi kunna få träffas der, men jag är tyvärr en gammal störning —

— Kunde vi inte träffas ute liksom i dag? frågade hon naivt.

Han betraktade henne öfverraskad. Hon märkte det och sade:

— Vore det någonting ondt i det?

— Naturligtvis inte, skyndade han sig att svara. — Således — i dag åtta dagar till vid samma tid och samma ställe som vi möttes i dag?

— Jag skall komma, om det är möjligt. —

Nästa gång de träffades ute, var det Agnes, som talade. Hennes faderlige vän ville ha några närmare upplysningar om hennes barndom och den

omgifning, hvori den förflutit; det riktigt plågade honom, sade han, att det var så många år som han ej haft den ringaste del i sin kära lilla flicka och då hon ej ens vetat af att han fans till. Men nu skulle hon också berätta allt, smått och stort, så mycket hon kunde erinra sig. Och Agnes begärde ej bättre än att få riktigt vidlyftigt beskrifva Björkhult och dess kära innevånare, och hon talade med sådan ifver och värme, att hon glömde både tid och rum. Hon märkte ej heller, att grosshandlar Kassman en gång midt under hennes berättelse ryckte till och hastigt böjde sig så djupt ner, som om han velat dölja sitt ansigte för någon. Då han efter en lång stund lyfte upp hufvudet igen, såg han sig försigtigt omkring åt alla sidor och drog derefter ett djupt andetag liksom af lättnad.

Samma qväll infann sig Arthur ovanligt tidigt till aftonmåltiden. Kätchen provvade en ny klädning inne i sitt rum och Verner sof efter dagens libationer; Agnes blef ensam med sin bror i salen. Han gick hastigt fram till henne, såg henne skarpt i ögonen och sade:

— Du satt i Berzelii park i eftermiddags tillsammans med — med pappas kompanjon.

— Ja, hur vet du det? svarade Agnes och såg upp förvånad.

— Jag gick alldeles tätt förbi er, svarade han, — och om jag inte hade svurit på att aldrig komma i den mannens närhet, skulle jag ha gått fram till er och släpat dig med mig, om du inte följt med godvilligt.

Hans ögon gnistrade.

— Fy Arthur, det är inte vackert af dig att vara så der hätsk mot den, som är så god och som aldrig har gjort dig något ondt.

Han hänskrattade och slog med sin krampaktigt knutna hand i luften, som om han haft sin fiende framför sig.

— Det kan vara detsamma hvad han har gjort eller inte gjort, sade han, medan det bittra leendet ännu dröjde kvar i hans neddragna mungipor, men jag förbjuder dig, hör du, jag förbjuder dig att låta honom tala till dig, om du kan undvika det. Om du visste, hvilken låg usling han är, skulle du —

— Arthur!

Här afbröts samtalet genom Verners inträde. Ett par dagar derefter förkunnade Arthur vid middagsbordet, att han genom sin principal fått plats hos en ornamentsbildhuggare i Göteborg, till hvilken han redan i våras skickat prof på sin skicklighet i träsnideri. Villkoren voro ganska fördelaktiga, åtminstone så att han hädanefter var i stånd att helt och hållet försörja sig själf — vid dessa ord lyste gossens eljest så mulna drag af en glädje, som han knappast förmådde återhålla — och han var väntad der nere så fort som möjligt. Det var ett klart och bestämdt tillkännagifvande af ett beslut, icke något vädjande till föräldrarne, hvilkas vilja hvarken han eller de själfva tycktes taga med i räkningen. Arthur hade alltid varit van att få gå sina egna vägar, det såg han helst och det var också beqvämast för fadern och modern. Verner inskränkte sig till ett kort beklagande af att sonens studier så hastigt skulle afbrytas; han hade själf mången gång med saknad måst erkänna, att bildning är en god sak. För Kätchen blef Arthurs meddelande en anledning att säga till om en butelj-sherry, så att man skulle få dricka hans skål och önska honom lycka. Tan-

ken på hans försvinnande tycktes göra henne helt upprymd.

I slutet af veckan reste Arthur. Han hade under de sista dagarne varit sig alldeles olik; nu först såg man, att han ändå var en pojke. Han tog trapporna i ett par tre språng, småskrattade utan anledning, talade oafbrutet och trummade stormmarscher på alla bord, som kommo i hans närhet. Man hade till och med hört honom sjunga.

Sista morgonen han var hemma fick han tillfälle att säga Agnes ytterligare några ord i det ämne, som nyligen varit på tal dem emellan. Han lade henne ännu en gång på hjärtat att hålla sig så mycket som möjligt på afstånd från "pappas kompanjon". Framför allt bad han henne på det bevekligaste att aldrig under någon förevändning af honom mottaga någonting, som hade penningvärde.

— Om du skulle bli fattig, skall nog jag hjälpa dig, sade han i tvärsäker ton. — Och om jag inte det kan, så svält hellre än du tar emot en skilling af den — han hade ett fult ord på tungan, men han sväljde ned det, eftersom det var en sådan stor högtidsdag.

Agnes hade ingenting lofvat; broderns bitterhet mot hennes vän och beskyddare var den sida, som hon tyckte sämst om hos honom.

Det blef en tidig och regnig höst. Agnes vaknade en lång tid hvarje morgon vid samma entoniga smattrande mot fönsterrutorna, och då hon drog upp sin gardin, möttes hon af evigt samma tafla, grått i grått, i alla möjliga nyanser, från den genomskinliga, milda silfvertonen till den hotande, tunga, som stöter i svartblått. De båda höga

askarne nere på gården hade länge sedan fält sina blad och derigenom beredt fri utsigt ned på grannens skröpiga gård; gråsparfvarne hoppade ruggiga och melankoliska i takrännan, då det någon gång höll uppe, men drefvos snart af regnskurarne in under tegelpannorna, der Agnes hörde dem kinka och gnata på väderleken alldeles som husets öfriga hyresgäster i våningarne längre ned.

Men Agnes saknade ej solskenet, den mulna himlen passade så bra till stämningen inom hus.

Verner hade druckit mera än vanligt under den senare tiden; Agnes lade märke till, att han mera hängaf sig åt sina dåliga vanor, när Kätchen ej var vänlig mot honom. Och i detta afseende kunde han ha mycket att beklaga sig öfver. Besynnerligt nog hade hennes dåliga lynne endast högst få gånger vändt sig mot Agnes under alla de månader hon varit hemma. Förmodligen berodde det på den möda, det kostade henne att uttrycka sig begripligt på svenska, hvilket tycktes vara ännu svårare, då hon var ond eller på något annat sätt bragt ur jämvigten. Kätchen hatade alla ansträngningar, isynnerhet på den senare tiden, då hon trots alla försigtighetsmått började falla offer för den fetma, som ofta vanställer tyskorna, då deras ungdom definitivt blommat ut. Vissa dagar hann Verner knappt visa sig, förr än han möttes af ett helt pilregn från chaiselonguen. Tillmälena voro ofta ej af finaste art; att Agnes var närvarande betydde ingenting, hon förstod ju ej ett ord tyska. Det var förfärligt pinsamma ögonblick för den unga flickan. Mångfaldiga gånger ångrade hon sig, att hon fört sin omgifning bakom ljuset i fråga om sina språkkunskaper. Hon hade derigenom betagit sig själf all möjlighet att slippa höra bruset af denna störtflod af skändligheter,

som yrde förbi henne och ofta stänkte frätande droppar ända in i hennes oskyldiga sinne och lemnade mörka fläckar efter sig. Och det hjälpte icke att hon sade till sig själf: det var ju i en god afsigt, för att bespara min far smärta. Ett be-
drägeri var det i alla fall, som låg allt tyngre på hennes samvete, ju flera hemligheter som derigenom kommo till hennes vetskap. Ty Kätchen sparade ej på hänsyftningar och påminnelser om det förflutna, och på detta sätt fick Agnes reda på detaljer, dem hon velat gifva år af sitt lif för att slippa veta.

De ord, fadern stundom under rusets inflytande upprepade, trängde sig ofta efter sådana uppträdanden med våld in på Agnes: menskligheten är usel och genomruten, lifvet är en olycka, som man gjorde klokast i att så fort som möjligt befria sig ifrån.

Det var ännu en tortyr, som Agnes nästan dagligen måste undergå: att sammanträffa med portvakterskan. Hennes på samma gång inställsamma och försmädliga leende pinade henne obeskripligt. Betalningsdagen nalkades allt mera, och Agnes visste ännu ingen utväg. Hon hade inga nipper att sälja, ingen möjlighet att förtjäna några penningar — nu var det i alla fall för sent — och ingen vän, som kunde försträcka henne den erforderliga summan. Bengtssons? Nej, hon ville ej göra dem oroliga. Kassman? Arthurs råd ljöd tydligt för hennes öron, ehuru hon bemödade sig att anse alltsammans som en orättvisa af gossen. Under hela hösten hade hennes fars kompanjon fortfarit att visa henne den ömmaste, mest faderliga välvilja, och hon hade ej ett ögonblick vacklat i sin tro på att han var den bästa människa på jorden, men ändå —? Nej, det var omöjligt. Den

andra januari var den dag, som skulle leda till upptäckt af allt. Ty Agnes insåg nog, att portvaktarefrun skulle göra allvar af sin hotelse att lemna fram reversen till hennes far, om hon ej punktligt fick sina penningar, och dermed skulle han få veta, att hon bedragit honom. Hvad skulle han tänka om henne? Om hon åtminstone ej så ofta varit närvarande under de tyska samtalen och fått höra så många gräsliga, upprörande saker —!

Tanken på det, som väntade henne, grumlade all hennes julglädje. Och julen var dessutom så olik dem hon firat på Björkhult. Litet mera öfverflöd på mat och dryck, det var allt hvad som skilde den från andra dagar. Det hjälpte ej, att Agnes drog sig tillbaka till sitt rum och försökte läsa i sina andaktsböcker, tanken på den annalkande olyckan trängde sig mellan henne och Gud.

Nyårsdagen gick det så rundligt till vid middagsbordet, att både Verner och Kätchen måste draga sig tillbaka på sina rum för att sofva mid-dag. Agnes blef ensam med Kassman. Det hade ej händt på länge, ty väderleken hade hindrat deras möten utomhus. Han gick fram till den unga flickan, som stod med pannan stödd mot den kalla fönsterrutan, hans hand gled varsamt men med en svag darrning, som var karakteristisk för honom, öfver hennes axel, derpå hörde hon honom säga med sitt mjukaste tonfall:

— Huru är det med min lilla vän? Det är någonting särskildt, som tynger oss på sinnet, tror jag?

Hon svarade icke, plötsligt brast hon i gråt och gömde ansigtet i händerna.

Han gjorde inga frågor rakt på saken, han bad och besvor henne ej att gifva honom sitt förtroende, han gick ej på något sätt bröstgänges till

våga, men huru det var, visste han ändå efter en stund alltsammans. Han förstod konsten att fara fram med lämpor, nästan som en öm mor. Och då hon meddelat honom så mycket som behöfdes, sade han icke ett ord, han gick endast af och an på mattan med steg, som knappast hördes. Agnes satt i ett soffhörn med näsduken för ögonen, insvept i skymning. Efter en stund såg hon upp, det var så besynnerligt tyst i rummet. Han hade gått.

Det dröjde nära en halftimme, innan han kom tillbaka. Han gick hastigt fram till Agnes, smög ett papper i hennes hand och hviskade:

— Det är reversen — allt är klart — tyst, edra föräldrar ha vaknat.

Lydande ögonblickets ingifvelse, grep hon hans hand och kysste den flera gånger, som hon fordom gjort med sina fosterföräldrar, då de visat henne någon övanlig vänlighet. Och han drog ej sin hand tillbaka, som de gjort, tvärtom böjde han sig ned och tryckte en lång kyss på hennes panna.

I detta ögonblick tyckte hon, att hon aldrig hållit af någon så som honom. Det var en tung börda, han befriat henne ifrån. Och så fint han gått tillväga, utan några långa tal, som skulle ha tryckt henne till jorden, så anspråkslöst och nästan förstulet, som om han ej velat låta sin venstra hand veta hvad den högra gjorde. Hvilken man!

Hela sitt lif skulle hon vara honom tacksam för detta. Det var som om han med denna handling köpt hela hennes själ.

Bland de hemligheter, Agnes genom de tyska samtalen hemma uppfångat, var det en, som ytterligare bidrog att göra hennes hvardagslif bittert. Det var icke Verner, som underhöll familjen, ty den affär, han dref tillsammans med Kassman, hade

ej på långa tider inbragt honom någonting att tala om — nej, det var Kätchens släktingar i Tyskland, som då och då skickade ett penningunderstöd. Huru förödmjukande måste det ej vara för hennes far att på detta sätt lefva af nådegåfvor — och hon själf! Hon gjorde visserligen nytta för sig, det visste hon, men hvarje bit, hon åt, smakade henne dock hädanefter som om den varit dränkt i galla — den var ju betald med hennes penningar.

Och det blef ännu värre, ty hon hindrades snart äfven från att betala sitt uppehälle genom sitt arbete.

Agnes kunde ej förstå huru det kom sig. Det var helt simpelt ett infall af Kätchen. Hon städs-lade en dag en ny tjänstflicka och förbjöd derefter Agnes att komma med sin hand vid någonting i hushållet. Hon ville inte, att folk skulle säga, att hon behandlade sin styfdotter som en piga; styfmodrar äro alltid så utsatta för klander och anmärkningar. Det var det skäl hon uppgaf.

Förgäfves bad Agnes, att allt skulle få vara som förr och försäkrade, att det var hennes högsta glädje, om hon kunde göra någon nytta. Men svaret blef ett obevekligt nej.

Hvad skulle väl detta betyda? Agnes beslöt att fråga Kassman. Han hade under den sista tiden kommit oftare än förr och haft långa enskilda samtal med Kätchen; förmodligen rörande missförhållandena i vännens hus. Kanske hade hon till honom fält någon antydning om det verkliga skälet, hvarför hon ledsnat på hennes tjänster. Men hennes faderlige vän visste lika litet som hon.

Det var en annan omständighet, som förvånade Agnes. Förr hade Kätchen alltid så noga vakat öfver att ej hon och Kassman lemnades allena,

och om denne visat henne någon vänlighet, hvilket dock sällan inträffade i andras närvaro, drog tyskan alltid ihop ögonbrynen och blef vid dåligt lynne, antagligen därför att hon själf ville vara föremål för all uppmärksamhet, från hvem den än kom. Men de sista söndagarne hade ett motsatt förhållande egt rum. Efter middagens slut drog hon sig alltid in i sängkammaren och stannade der ända till in emot klockan sju. Verner sof i sitt soffhörn, det visste hon mycket väl. Och när hon kom ut, betraktade hon dem alltid med så forskande blickar. Agnes förstod ej meningen med detta, men det plågade henne.

Hon behöfde sannerligen under denna tid Kassmans vänskap för att ej aldeles duka under. Någonting så förfärligt som denna långa vinter hade hon aldrig upplefvat. Den nya tjänstflickan öfvertäffade om möjligt sin husmor i oordentlighet. Hela våningen fylles med dam, soporna lågo kvar i hörnen, golven skurades aldrig, och porslinet kom in på bordet i ett upprörande skick. Då Agnes i hemlighet försökte afhjälpa det värsta, blef Kätchen ond och riktade för första gången sina oqvädinsord mot henne. Den unga flickan skulle kanske ha underkastat sig bannorna för att slippa lefva i all denna orenlighet, men hon såg, att detta uppträde gjorde det pinsammaste intryck på Verner, som den qvällen drack sig medvetlös. Hon måste således ge vika. Men det hade sällan kostat så på henne att vara foglig som nu.

Man var i Mars månad. Luftén började bli ljum och halfutslagna blåsippor bjödos redan ut på gatorna. Då Agnes såg dem, tänkte hon på, huru hon och Martin brukat kämpas om hvem som skulle hitta den första blåsippan för året och huru det alltid blef han, fastän den hamnade i ett glas på

hennes bord. Hvad tiderna hade förändrat sig sedan dess! Nu drefs hon ut i skóg och mark, därför att hon ej kunde förmå sig att stanna i eländet der hemma.

Den sista söndagen hade grosshandlar Kassman, då de som vanligt lemnades ensamma, bedt henne möta honom följande lördagseftermiddag på ett visst klockslag nedanför Gustaf den tredjes staty. Han hade hyrt sig en ny våning till första April och han ville höra hennes tanke om åtskilliga anordningar deri.

Agnés infann sig på utsatt tid. Det hade aldrig fallit henne in, att någon kunde taga anstöt af dessa hennes sammanträffanden med en sådan hedersman som grosshandlaren, hvilken till på köpet kunde vara hennes far. Hemma hade hon aldrig sagt något om sina hemliga promenader, men det var endast emedan han bedt henne förtiga dem, icke därför att en sådan bekännelse skulle ha vållat henne något bryderi.

Den ifrågavarande våningen hade stått out-tyrd under det sista kvartalet, så att grosshandlar Kassman hade redan fått flytta dit en hel del möbler. Endast sängkammaren var ännu tom. Det var fem rum och kök, allting nytt och fint, golven snöhvita, väggarna nytapeterade. Från fönstren såg man strömmen, Skeppsholmen och långt ut öfver Djurgården. Salongsmöbeln var i blått, hennes älsklingsfärg, och väggarna äfvenledes blåa med silfverblommor. Skira hvita gardiner släpade ned på golfvet, och det kunde de gerna göra, ty der kom ej ett damkorn på dem. Agnes var som en ny människa. Det var som om hon andats en helt annan, friskare och mera stärkande luft än annars. Hennes bleka kinder fingo färg. Hon sprang omkring från den ena möbeln till den andra, än prof-

vade hon soffan, som icke hade ressorter — hon hade någon gång sagt Kassman, att hon ej tyckte om ressorter, sådana funnos ej på Björkhult — än speglade hon sig i divanbordets blanka skifva, än beundrade hon den praktfulla skulpterade ekskänken ute i matsalen och förvånade sig öfver att dess hyllor redan voro försedda med uthuggna pappersremсор, fastän intet fruntimmer haft sin hand med i spelet. Och då hon tänkte på sitt hem och huru det såg ut i *den* skänken!

— O, hvad det skulle vara för en lycka att få bo i en sådan våning! utbrast hon och slog sig ned i ett soffhörn, hvarifrån hon hade utsigt öfver hela den förtjusande vackra salongen. — Ni är sannerligen bra afundsvärd!

— Inte så afundsvärd som ni tror, svarade grosshandlaren och gled in i soffans andra hörn.

— Jag är ju alldeles ensam i världen. Jag har allt mina dystra stunder, skall ni se. Ju äldre man blir, desto mera har man behof att se tillgifna ansigten omkring sig. Men hvem har jag?

— Ni har vänner — invände Agnes.

— Jag har *en* vän, som jag träffar hvarje söndag, svarade han i sorgsen ton. — Hela mitt lif har jag varit ensam, ingen har någonsin riktigt förstått mig. Det är förfärligt att gå så der och trängta efter kärlek, att vilja ge sitt lif för ett enda ord af kärlek — och endast möta likgiltighet öfverallt — inte sant?

Han betraktade henne frågande med sitt ena öga.

Jo, Agnes medgaf, att det måtte vara förfärligt. Hon visste nog af erfarenhet, huru det kändes, men det sade hon icke.

— Här har jag nu inredt ett hem åt mig så godt jag kan det, fortfor han i samma sorgbundna

ton. — Men vore än allt af guld och ädla stenar, skulle jag ändå aldrig komma ifrån den känsla af fattigdom, som ibland kommer öfver mig. Ett barn, som gått vilse i en stor stad och endast ser obekanta ansigten omkring sig, kan inte känna sig mera öfvergifvet än hvad jag gör. Och framtiden törs jag inte tänka på.

Han lutade sig ned och stödde sin panna mot handen. Hvad det var synd om honom! Agnes betraktade honom med en blick af det varmaste deltagande, men kunde ej undgå att se — som hon nu satt — att han nästan inte hade något hår kvar på hjässan. Men plötsligt kom hon på en idé.

— Har ni aldrig tänkt på att gifta er? frågade hon ifrigt. — Det skulle ni göra.

— Hvem skulle vilja ha mig? sade han halfhögt och lutade sig tillbaka i soffan, så att han kom nästan bakom henne.

— Er? Jag undrar hvilken qvinna, som inte skulle vara stolt öfver att bli *er* hustru! utbrast Agnes af fullaste hjärta.

Hon kände hans varma andedrägt i sin nacke.

— Skulle *ni* vilja bli det? hviskade han med ett smältande tonfall och hans skälvande hand lade sig sakta mot hennes sida.

Hon såg sig om. Tätt invid sig mötte hon hans ögon, och de hade aldrig skelat så mycket som nu; han var alldeles röd i ansigtet och andades häftigt. Gud, var det hans mening —?

Hon sprang upp och stannade några alnar framför honom på golvet. Förskräckelsen förlamade hennes tunga. Hon stirrade på honom med likbleka kinder och ena handen framsträckt liksom afvärjande.

Han förstod ögonblickligen hvad som försig- gick inom henne.

— Jag är rädd, att ni missuppfattar mig, sade han och flyttade sig tillbaka i sitt soffhörn, så att hon skulle kunna återvända till sin plats. — Jag menar egentligen inte, att ni skulle bli min hustru — jag har inte glömt, att jag är både gammal och ful — utan snarare min dotter, min hustru-dotter. — Blef ni så skräm, att ni inte törs sitta bredvid mig?

Hon återvände till soffan och återtog sin förra plats. Och nu började han tala om, huru innerligt han höll af henne, mera än om han vore hennes far, och huru hans första och sista tanke gälde hennes bästa. Hon med sin blidhet, sin ljufva qvinlighet borde väl vara förtjänt att bli lycklig om någon, men han hade aldrig sett någon varelse olyckligare än hon var hemma. Han hade tänkt, att hon kanske skulle ha det bättre hos honom. Det var med tanke på denna möjliga förändring, som han inredt sin våning i hennes smak. Ville hon slå sig ned der som hans väninna, hans barn, hans ålderdoms tröst? Aldrig skulle han tillåta ett bekymmer att nalkas henne. Hon skulle bära hans namn, efter som världen ej på andra vilkor skulle tillåta ett sådant förhållande af far och dotter mellan två personer, som ej ens voro slägt. Hon skulle med sin blotta närvaro rädda honom från att bli en gammal mjältsjuk egoist, som är sig själf och alla människor till plåga. Det var ett viktigt steg han uppfordrade henne att taga, det visste han nog; också begärde han ej svar genast, i morgon eftermiddag, då de som vanligt träffades i hennes hem, kunde hon säga honom sin tanke. Han bad henne att icke tänka det ringaste på honom, hans lycka eller hans glädje, ty var det hans

lott att framlefva sin ålderdom som en enstöring, var väl detta ej värre än hvad som händt tusen sinom tusen före honom; nej, endast på sig själf och sitt eget väl skulle hon tänka, hon skulle fråga sitt samvete, om hon hade rättighet att längre stanna i en omgifning, der äfven den renaste dygd slutligen måste mista något af sin hvita glans. Och nu skulle hon gå, hon behöfde vara ensam för att med allvar öfverväga detta, som han sagt henne.

Agnes hade åhört honom med nedböjdt ansigte och händerna korslagda i knät; då han tystnat, steg hon upp och lydde hans sista råd: hon aflägsnade sig med en stum böjning på hufvudet, utan ett ord. —

Det dröjde länge, innan Agnes somnade den qvällen. Hon företog i tankarne en münstring med alla sina förhållanden. Å ena sidan pligterna mot fadern. Men det var ju som hans kompanjon sagt: hon hvarken hade eller kunde någonsin få något inflytande öfver honom och hans dåliga, inrotade vanor. I början af hennes vistelse i hemmet hade det sett ut som om ett verkligt hjärteförhållande skulle uppstå mellan far och dotter; men närmandet hade afstannat, hon visste ej huru det gått till, och nu stodo de långt fjärran från hvarandra; han tycktes nästan undvika henne. Å andra sidan: det var en förfärligt förödmjukande ställning hon intog i hemmet, nu sedan hon ej fick arbeta längre, åt hon ju nådebröd hos sin fars — nej, den tanken var olidlig, hon kunde ej tänka den till slut. En brännande rodnad steg upp på hennes kinder.

Derefter genomgick hon i minnet alla de lidanden hon under de sista månaderna utstått i följd af oredan inom hus, som hon ej fick afhjälpa. Särskilda detaljer trängde sig på hennes fantasi,

hon kände sig nästan illamående, och en nervös ryckning gick genom alla hennes lemmar. Det var för mycket vämjeligt, detta. Senast i går kväll, då hon händelsevis kom ut i köket — nej, hon ville försöka glömma hvad hon då sett, annars skulle hon aldrig kunna äta mer, så länge hon var hemma. Ovilkorligt kom hon att tänka på de hvita golf och damfria möbler hon sett i eftermiddag, hon tyckte sig känna den friska doft af nytt, färskt trä, som slog emot henne, då hon öppnade skänken, och hon såg så tydligt mönstret på de uthuggna pappersremsorna.

Men dessa reminiscenser undanträngdes snart af en annan bild. Hon såg sig själf en härlig sommarmorgon — det var söndag och det ringde i alla Stoeckholms tornklockor — vandra till Katrina kyrka, stödjande med sin arm en gammal man af vänligt, ärevärdigt utseende. Då de kommit in i helgedomen, sökte hon upp en riktigt bekväm plats åt honom, hjälpte honom att slå reda på texterna, ty hans syn började bli skum, och under preludierna till den sista salmen räckte hon honom hans käpp och ledde honom ut, innan trängseln började. Hon kände mot sin arm en svag, smekande, långsam tryckning af hans hand! De vandrade hem igen och intogo under vänligt samtal sin middag — som hon hade lagat — vid ett bord med bländande hvit duk och skinande blank servis. Derefter följde de hvarandra ut i salongen, ett rum med blåa, silfverblommiga väggar och blå möbel — småningom blef allting blått omkring henne, det var som om mjuka, azurblåa böljor sakta glidit fram öfver alla hennes fantasibilder och dolt dem för hennes syn — hon sof.

Då morgonsolen började sippra fram mellan springorna på ömse sidor om gardinen, spratt hon

hastigt upp ur sömnen. Det föreföll henne som om hon hört någon säga tätt invid sin säng:

— Om någon är skapad till lycka, är det hon.

Det var besynnerligt, att dessa ord skulle komma för henne just nu.

Om hon verkligen var skapad att bli lycklig, betydde det väl det samma som att hon ej var skapad att stanna i sin fars hem, ty aldrig skulle hon kunna bli så olycklig som hon der varit. Således —

Hon steg upp och började kläda sig. Hon hade fattat sitt beslut.

Efter middagen blef Agnes snart allena med Kassman. Han gick fram till henne och betraktade henne frågande.

— Nåväl?

— Jag har tänkt på det ni sade mig, svarade hon, — och jag är tacksam att få bli er hustru-dotter.

Hon lade sin hand i hans och han tryckte som vanligt sin andra hand ofvanpå den. Agnes såg ned på mattan; hon hörde hans andedrägt flämta. Lättrutan stod öppen för matluktens skull, och de förbigåendes samtal trängde upp från gatan. Agnes urskilde tydligt en ung, frisk gossröst; den var så märkvärdigt lik Arthurs.

Samma qväll tillkännagafs den stora händelsen för familjens öfriga medlemmar. Verner tycktes bli mycket glad öfver den, men denna stämning räckte endast några minuter, derefter började han åter tala om att menskligheten var en samling bofvar, som han önskade hade *en* hals,

och att lifvet inte var värdt en pris snus en gång, och han kunde inte begripa, hvarför folk skulle gifta sig — gi-ifta sig — slutet af harangen afbröts af hickningar. Kätchen upptog nyheten som någonting hon länge väntat, och då hon önskade de förlovade lycka, spelade ett ironiskt leende på hennes läppar.

Då Agnes kom in i sitt rum om qvällen, erfor hon ett sådant lugn i sin själ, som hon ej känt på länge. Det var nästan som om en fläkt af Björkhultsstämningen kommit öfver henne. Hon satte sig ned och skref ett långt, kärleksfullt bref till sin fostermor, hvori hon omtalade det beslut, hon i dag fattat. Hon talade om sin tillkommande make i de varmaste ordalag; medan hon höll på att beskrifva honom, rann det henne i sinnet att hon kanske äfven borde nämna hans ålder, och då var det med förvåning hon påminde sig hvad hon hört en gång för länge sedan: att han inte var mer än trettiosju år. Han talade ju alltid om sig själf som en gammal man, och det motsades ej heller af hans utseende.

Enligt Kassmans önskan tillkännagafs förlofningen genom tidningarna. Lysning uttogs redan i samma vecka; det var ju ingenting att vänta med, ju förr Agnes blef befriad från sitt husliga elände, desto lyckligare skulle hon känna sig. Bröllopet beramades till den femtonde April, det skulle gå för sig i all stillhet. Kassmans farbror, som var bosatt i Stockholm, befann sig för närvarande på en utländsk resa med sin hustru, och några andra slägtingar eller vänner funnos ej att bjuda. Agnes hade gerna velat se sina fosterföräldrar i sin närhet vid detta högtidliga tillfälle, men hon visste, att under denna bråda årstid skulle en sådan långresa ej kunna komma i fråga för dem.

Arthur hade blifvit underrättad, men med ett par rader till fadern svarat, att han ej kunde slippa ifrån. Inuti faderns biljett låg ett särskildt, försegladt bref till Agnes, som vållade henne mycket hufvudbry. Hon visste på förhand, att det skulle innehålla förebräelser, för att hon så föga beaktat hans råd, och nya smädelser mot hennes faderlige vän; hon tyckte, att det nu, sedan hon blifvit hans trolofvade, var hennes skyldighet att ej läsa detta bref, som naturligtvis var en förolämpning mot honom; och hon lade det obrutet i sin byrålåda.

Kassman var under hela den korta förlofnings-tiden sig fullkomligt lik. Hans handtryckningar blefvo hvarken flera eller långvarigare än förut; han hade utbytt ni mot du, då han tilltalade Agnes, det var allt. Då man såg dem tillsammans, måste man ovilkorligen tänka, att de voro far och dotter.

Efter fjorton dagar kom svar från fru Kristina. Hon och hennes man önskade innerligen, att Gud måtte gifva sin bästa välsignelse till det förbund deras kära fosterdotter snart skulle knyta. Själf hoppades hon det bästa, ty tonen i Agnes' bref hade vittnat om så mycken innerlig kärlek till den utvalde, och hennes beskrifning på den unge mannen hade varit så —

Den *unge* mannen? Hade fostermodern halkat öfver siffran i hennes bref? Eller var det möjligt, att hon ansåg Kassman som en ung man, därför att Bengtsson varit ett godt stycke in på fyrtio-talet, då de gifte sig?

Fru Kristina hoppades att någon gång få göra hans bekantskap. Om inte förr, skulle hon nog besöka sin kära Agnes litet längre fram i tiden, det ges tillfällen, då en ung fru nödvändigt be-

höfver sin mors råd och hjälp. Då ville hon ej saknas.

Hvad kunde hon mena? Agnes blef i en hast alldeles blodröd i ansigtet.

Vidare förkunnade brevet, att fru Kristina skriftligen meddelat sin son nyheten om systemens trolofning och nära förestående bröllop. Men intet svar hade kommit från honom; han hade så brådtom i och för sin studentexamen, som väntades i början af Juni, att Agnes ej skulle förvåna sig, om han ej skref och gratulerade.

Den femtonde April vigdes Kassman och Agnes som bestämdt var. Ingen mer än presten och ett par af Verners affärsvänner voro bjudna. Brudgummen var ovanligt liflig, han föreföll tio år yngre än eljest; bruden var allvarsam och tankfull.

IV.

Grosshandlar Kassman den äldre hade återkommit från sin utländska resa i slutet af Juni, men som familjen endast ämnade stanna några dagar i Stockholm, innan de flyttade ut på sitt sommarnöje vid saltsjön, hade skriftligen en dag bestämts, då brorsonen skulle presentera sin unga hustru.

Det led mot visittiden. De båda gamla sutto väntande i förmaket. Det hade aldrig varit någon varmare sympati mellan dem och Åke, unge grosshandlaren, och bägge parterna betraktade säkert hela besöket endast som en formalitet. Den äldre

Kassman hade oaktadt sina fyllda sextiofem år ännu ett mycket lifligt lynne, han var en man, som kände djupt, talade högt och bestämdt, rörde sig raskt och handlade beslutsamt; brorsonens sätt att vara ingaf honom intet förtroende. "Han tassar omkring som en katt," brukade han säga. Men han hette i alla fall Kassman, han var till och med den siste af det namnet, ty själf hade han inga barn; och därför skulle man väl hålla sämja i det längsta. En driftig affärsman var Åke, säga hvad man ville, och visst hade han haft sina anstötliga äfventyr i yngre år och, efter hvad ryktet påstod, haft att göra med åtskilligt besynnerligt folk, men nu var det väl hans mening att bli stadgad, eftersom han hade gift sig. Skada bara att den unga hustrun skulle härstamma från en sådan släkt; fadern var alldeles afsigkommen, det visste man reda på.

Nu ringde det på tamburklockan, och det var de väntade, som strax derefter inträdde i förmaket. Vacker var den nya slägtingen, det kunde inte nekas. Medan Åke med intresserad min gjorde sig underrättad om de gamlas resa och huru det såg ut i Paris nu för tiden — kommunisterna hade rasat der sedan han var der sist — hade farbrodern och tanten hela tiden sina ögon riktade på Agnes. Grosshandlaren jämförde henne i sitt sinne med Emelie Högqvist, som han ifrigt beundrat i sin ungdom — fastän den unga fruns hår var mycket ljusare — och hans hustru tänkte på en madonna af Carlo Dolci, som hon nyligen sett i Dresden. Hennes klädsel var ytterst enkel, svart siden utan någon enda öfverflödig garnering, och hela människan gjorde intryck af någonting ytterligt förskrämdt och anspråkslöst, der hon satt ytterst på soffkanten med bleka kinder och ej vågade lyfta

upp ögonen från mattan. Då man tilltalade henne, spratt hon upp med ett förvirradt uttryck i ögonen och gaf ofta rätt besynnerliga svar. Nog måtte hon vara i högsta grad oerfaren, det märktes genast. Hon var lika bortkommen och intresselös, hvilket ämne man än bragte å bane. Medan de båda herrarne fördjupade sig i ett meningsutbyte om hvad den sista riksdagen uträttat eller icke uträttat, passade fru Kassman den äldre på och öppnade sitt favorittema: hufvudstadens enskilda välgörenhetsstiftelser; i flera af dessa var hon en mycket nitisk medlem. Just nu var ett nytt Magdalenahem under bildning, det skulle bli någonting hittills okänt, en genomgående praktisk inrättning efter amerikanskt mönster. Agnes frågade blygt hvad ett Magdalenahem egentligen var. Den gamla frun gjorde en förvånad min, men hämtade sig snart och afgaf en mycket vidlyftig och upplysande förklaring.

— Jaså, grundfonden bildas genom frivilliga bidrag, upprepade Agnes. — Och hvem som helst får vara med och ge sin skärf, om den är aldrig så liten.

— Ja visst, jag har till och med enkronor och femtioöringar på min lista, svarade den gamla. — Se här — jag har rätt många namn.

Hon förevisade listan. Agnes genomögnade den mekaniskt. Derefter tog hon upp sin börs, tömde hela dess innehåll — några guldmünt — på bordduken och sade, utan att se upp:

— Vill ni vara god och lägga detta till det öfriga — men sätt inte mitt namn på listan.

Fru Kassmans ansigte ljusnade och blef i en hast helt moderligt. Hon tryckte vänligt Agnes' hand och flyttade sin stol en hel aln närmare. Men alla hennes försök att tina upp det sköna,

förstelnade ansigtet midt emot henne slogo lika illa ut, och de svar, den unga frun gaf, voro lika enstafviga. Samtalet afsinade slutligen, och de nygifta bröto upp, sedan Agnes afböjt sina nya slägingars inbjudning att komma och hälsa på dem i skärgården; hon hade för vana och grundsats att lefva helt och hållet för sig själf. Det var litet djärft, detta svar af en *så* ung fru till en äldre, men det afgafs i så ödmjuk, nästan bedjande ton, att ingen kunde bli stött deröfver.

Då de besökande gått, kommo de båda gamla öfverens om, att det var någonting högst besynnerligt med lilla fru Agnes, någonting så hjärtskrämdt, liflöst; hennes blick var nästan som den varit halfslocknad, det var riktigt hemskt. Fru Kassman förmodade, att hon var olycklig på något sätt, hon var kanske inte kär i sin man? Men grosshandlaren förklarade, att han tyckte hon snarare såg ut som om hon haft ondt samvete, och tillkännagaf, att han för sin del ej kände den minsta lust att knyta något intimare umgänge med den nya slägingen, och det var riktigt väl, att Agnes i det afseendet var af samma tanke. Den gamla frun skakade på hufvudet och tänkte på den oförmodade tillökning, hennes lista fått, men som vanligt blef det vid hvad hennes man hade sagt.

De nygifta rullade hemåt i sin bekväma landå. Den unga frun satt längst in i högra hörnet och hade dragit klädningen åt sig; det var ett bredt mellanrum mellan henne och mannen. Hvar och en såg åt sin sida; ingen sade ett ord.

Men slutligen tycktes grosshandlaren finna detta tråkigt; han började tala om hvarjehanda likgiltiga saker, anmärkningar om de omgifvande föremålen, grefve P—s nya ekipage, som de körde om, lifligheten på gatorna, kajbyggnaden vid stadsgår-

den, väderleken. Men han fick intet svar, ej ens på direkta frågor. Slutligen sade han:

— Hvad var det för en lista, du tecknade på? Någon barmhertighetsinrättning, kan jag tro, tant har alla lådor fulla med sådana der listor. Hvilka gälde det i dag?

Nu vände Agnes för första gången ansigtet emot honom och svarade med en betydelsefull tonvigt på orden och en blyxt i ögonen, som han aldrig förr sett hos henne:

— Det gälde förförda qvinnor.

Hans skelande ögon gled o åt sidan, och småningom sänkte äfven hon sin blick, men det hårda drag, som lagt sig kring hennes mun, och som gaf de adertonåriga dragen ett så gammalt och vissnadt utseende, gick ej bort på hela dagen. Det satt der ännu, då de möttes vid middagen och souperen.

Tjänstfolket och hyresgästerna i det hus, der grosshandlar Kassman den yngre bodde, hade aldrig sett ett så besynnerligt nygift par. De båda makarne hade hvar sin sängkammare och träffades aldrig annat än vid måltiderna, och till och med ej alltid då, ty det hände ofta, att unga frun åt på sitt rum eller också intog grosshandlaren sina mål utom hus. Han var för öfrigt nästan aldrig hemma; han hade sitt kontor vid Skeppsbron och låg i vidlyftiga affärer. En utmärkt hygglig och human karl var han, aldrig hade någon hört ett ondt ord från hans läppar, och penningar gaf han sin hustru, så mycket hon kunde ösa ut, så att visst var det väl hennes fel, att inte allt var som det skulle dem emellan. Men den rättvisan måste man göra henne, att äfven hon hade ett mildt och

eftergifvande lynne, det var någonting så sant qvinligt hos henne, och så var hon mycket god emot fattiga.

Hon hade varit så der besynnerligt stilla och ordkarg, allt sedan hon flyttade dit. Det var kanske hennes vanliga lynne, när allt kom omkring; hvar och en har sitt sätt.

Herrskapet Kassmans umgingos med ingen menniska. I början hade en herre, som påstods vara fruns far, besökte dem ett par gånger, men sedan hade också han blifvit borta. Gud vet hvar hon härstammade ifrån, inga bekanta tycktes hon ha i Stockholm, hon fick hvarken besök eller bref.

Jo, ett bref hade hon fått ungefär fjorton dagar efter bröllopet. Agnes undrade mycket från hvem det var, då hon läste den illa både skrifna och stafvade utanskriften och såg, att det var afstämpladt i Köpenhamn. Det befans vara under-tecknadt Kätchen Maier och lydde sålunda:

“Jag är, som ni ser, nu i Kopenhagen. Jag reiser derifrån vidare till mitt land tillbaka och kommer aldrig mer till Sverige. Men innan jag alldeles stryker er ut af mitt minne, anser jag det vara min Plicht att gifva er några meddelande, hvilka jag är öfvertygad skola er recht sehr intressera.

“Genom min son vet ni kanske redan, att er herr gemål, allt sedan han vardt Verners compagnon und noch früher, stått i ett sehr freundlichem Verhältniss till mig. Arthur upptäckte denna hemlighet redan som liten gosse och — men detta hat er förmodligt schon vidiüftig berättat, jag vet att han skrifvet till er. Det var ej heller om detta jag ville tala.“

Derpå följde en drastisk skildring af alla de obehag, Kätchen utstått i följd af Verners svart-

sjuka, som dock märkvärdigt nog aldrig riktades mot kompanjonen, för hvilken han hyste ett obegränsadt förtroende. Hon hade länge burit på en föresats att så fort som möjligt skudda stoftet af sina fötter och återvända till Tyskland, der man dock kan lefva ett vida muntrare lif än bland de tröga svenskarne. Detta beslut kom till fullmognad, då hon fann, att Kassman kallnat för henne och att hon af honom ej hade någonting vidare att vänta. En söndag hade hon meddelat honom sina resplaner, men af honom ombedts att uppskjuta sin afresa ännu en tid. Han behöfde hennes hjälp i och för åvägabringandet af ett giftermål med Agnes, hvilket nu var hans dagars och natters dröm. Han lofvade att ej vara otacksam, och ehuru hon insåg, att hon med denna hans hemlighet i sina händer skulle kunna afpressa honom vida större summor, hade hon dock nöjt sig med den villa, han för hennes räkning låtit inköpa i närheten af — ja, hon ville ej säga hvilken tysk hufvudstad. Hvad han begärde af henne var att hon skulle så ofta som möjligt lemna honom tillfälle att träffa Agnes ensam; dessutom bad han henne under någon förevändning hindra den unga flickan från att egna sig åt hushållsgöromålen, ty han hade märkt, att dessa utgjorde det hufvudsakligaste af hennes trefnad hemma; tvang man henne till sysslolöshet, var detta det samma som att nödga henne att se sig om efter en annan tillflyktsort, och det var dit Kassman ville ha det. Kätchen hade gått in på allt detta, hon kunde omöjligen hindra Kassman från att gifta sig, blef det icke med Agnes, så funnos ju andra flickor i mängd, och om hon vardt den lyckliga, kunde ju äfven Kätchen ha sin fördel deraf, och hon behöfde minnans en grundplåt, innan hon hunnit komma sig i

gång igen. Men då nu alltsammans var klart, och hon såg huru eländigt olycklig den unga grosshandlarefrun sett ut redan första veckan af sitt äktenskap, hade det slagit henne för hufvudet, att det ändå var synd om den beskedliga varelsen, att hon råkat i händerna på en sådan man. Agnes hade ju aldrig gjort henne något ondt, och hon skulle gerna ha sett, att hon ej haft någon del i det der giftermålet. Men ännu var det inte för sent att komma ifrån det, därför hade hon skrivit och redogjort för allt detta, så att Agnes skulle förstå, hurudan karl Kassman egentligen var, och inse, att hon gjorde bäst i att draga sig ur spelet ju förr desto hellre. Skilsmässa är inte svår att åstadkomma i våra dagar, och om hennes man finge klart för sig, att hon hade reda på åtskilligt af hans förflutna lif, bland annat hans intriger för att få giftermålet till stånd, skulle han nog skämmas för att göra några invändningar mot äktenskapets upplösande. Agnes var nu ung och vacker och kunde lätt skaffa sig en annan man; ju längre hon dröjde, desto svårare skulle det bli —

Den unga frun förmådde ej läsa detta bref till slut; det hade hos henne ej väckt den minsta öfverraskning, hon hade läst det nästan liknöjdt och vänt bladen helt långsamt, men hvarje rad deri stegrade den känsla af vämjelse, som beherskat henne under den sista tiden. Det var, som om den unkna luften i det hem, hon nyss lemnat, bitit så in sig i hennes hår och hennes kläder, att den förföljde henne med oförminskad intensitet äfven hit. Hon lade de fullskrifna arken ifrån sig och sjönk tillbaka i sin dvala. Plötsligt erinrade hon sig, att tyskan talat om Arthurs bref. Hon borde väl ändå läsa det. Hon fann det i sin

chiffonier bland andra papper. Det var helt kort och tycktes vara skrifvet i vildaste fart:

— Just nu fick jag veta nyheten om din förlofning. Jag har endast några ord att säga: din trolofvade har under flera år varit älskare till det fruntimmer, jag blyges att kalla min mor, och det är hans penningar, som underhållit vårt hushåll, pappa ovetande; hon har inga släktingar i Tyskland. Om du ej efter att ha läst detta bref ögonblickligen lemnar honom tillbaka ringen, vill jag aldrig mer kalla dig min syster.

Arthur.

Ej heller detta bref gjorde något särdeles intryck på Agnes, hon tänkte endast på, huru annorlunda allt kunnat vara, om hon ej af undseende för sin fästman beslutit sig för att ej läsa brodrens skrifvelse. Men det gick ofta så för henne; hvad hon gjorde af hänsyn till andra, för att bespara dem lidanden eller obehag, vände sig alltid mot henne själf.

Hon gömde Arthurs bref; det andra kastade hon på elden. Intetdera af dem hade lagt något till eller tagit något ifrån hennes olycka, och det förakt hon hyste för den man, som var hennes make, kunde ej bli djupare än det var förut. —

Samma qväll for hon för att se tillsin far; i sitt öfvergifna tillstånd kunde han kanske finna en tröst i att träffa sin dotter. Men portvakterskan meddelade henne den oväntade nyheten, att grosshandlaren rest dagen efter "frun"; ingen visste hvar de hade tagit vägen, och det var då väl att hyran var betald ända till första Juli, ty hvem kunde veta om det der äfventyrliga herrskapet någonsin kom igen?

Agnes vände om hem. Under några dagar gick hon och väntade bref från sin far, han kunde

väl ej alldeles lemna henne i ovisshet om, hvart han tagit vägen; men hon fick vänta förgäfvets, och småningom vande hon sig af med att få hjärtklappning, då hon kände igen brefbärarens ringning på tamburklockan.

En af Agnes' svåraste uppgifter var att skriva till Björkhult. Det förekom ytterst sällan, men någon gång måste det ju ske. Hon kunde sitta timtals med ett rent pappersark framför sig och stirra på pennans udd, utan att ett ord blef skrivet. Hon hade ännu ej yppat någonting af sanningen; skildringarne öfver huru hennes nya hem såg ut till det yttre kunde ej gerna fylla flera bref, och de inre förhållandena kunde hon ju ej vidröra. Då fru Kristina ej fick något svar på två af sina bref, skref hon ett tredje, på samma gång bedjande och förebrående, men äfven detta lemnade Agnes obesvaradt. Sedan hörde hon ej vidare af någonting från Björkhult. Martin hade ej kommit i håg henne med en rad, ända sedan hon förlofvade sig. Det sista hon hört om honom var att han hade blifvit så ovanligt allvarsam, sedan han vardt student i våras; han hade gudskelof slagit soldatgrillerna ur hågen, utan all påverkan af föräldrarne; och till hösten skulle han resa till Upsala för att läsa på theologicofilen.

Men det var i alla fall en bra besynnerlig människa, den lilla grosshandlarfrun! Husläkaren hade varit på besök hos henne en dag fram på sommaren, och sedan han gått, stängde hon sig inne i sitt rum och hvarken åt eller drack på ett par dagar; hon bara grät, grät så att hvem som hälst kunde höra det genom nyckelhålet. Och när

hon sedan visade sig igen, var det, som om hon ej kunnat se folk i ansigtet, inte ens sina egna tjänare. Det kunde aldrig stå rätt till. Från den stunden satte hon ej sin fot ut på gatan; ibland om qvällarne, sedan det blifvit nedmörkt, for hon ut i täckt vagn för att hämta frisk luft. Hon ville icke en gång sitta vid salongsfönstret längre, der hon förr haft sin favoritplats, utan höll sig mest i sitt eget rum, som vette åt gården.

Under hela hösten såg ingen af grannarne till henne. De enda, som släpptes in i hennes rum, voro kammarjungfrun och doktorn, som infann sig ibland, vanligen okallad.

Fram på vintern kom upplösningen på gåtan i form af följande annons i de dagliga tidningarna:

Född:

En son.

Stockholm den 19 Januari.

Åke Kassman. Agnes Kassman,
född Verner.

Aldrig hade man sett ett barn så likt sin far, det kunde man säga redan första dagen. Till och med grosshandlarens skelande hade den nyfödde ärft och det i nästan ännu högre grad. Men inte kunde den lille stackarn rå för det, att ögonen inte sutto rätt, och nog var det omenskligt af modern att, då hon fick se det, bli så utom sig, att hon befalde amman genast bära bort barnet, så att hon ej skulle behöfva se det. En sådan hjärtlös mor hade man aldrig hört talas om. Det var ett fult karaktersdrag, som man upptäckte hos fru Kassman.

Hon tycktes rent af ej ha den minsta skymt af kärlek till sitt barn. Hon lemnade det helt och hållet åt ammans vård, och grosshandlaren fick tänka ut namn åt den lille bäst han gitte, det brydde hon sig icke om. Under det döpelseakten pågick, var hon sjuk och höll sig inne i sitt rum, och när gamla fru Kassman ändå, trots alla förbud, gick in till henne och berättade, att gossen döpts till Agne — nästan hennes eget namn — tycktes denna fina uppmärksamhet af hennes man endast reta henne, hon vardt alldeles blek och ref sönder spetsnäsduken, som hon hållit mellan sina krampaktigt slutna fingrar. Det gjorde ett ytterst obehagligt intryck på den gamla damen, och hon lofvade sig själf att hädanefter alltid ge sin man rätt, han var då en människokännare som ingen annan.

Grosshandlaren själf syntes deremot vara mycket förtjust i sin lille son. Då gossen växte till och lärde gå och tala, fick han nästan hvarje morgon tillbringa en timme i fadrens rum, innan denne gick till sina affärer; eljest vistades Agne mest hela dagen i barnkammaren hos sin sköterska, ty, som sagdt, modern ville ej veta af honom.

Det var för öfrigt ej lätt att se, hvad som väckte något intresse hos fru Agnes Kassman. Sällskapslif, läsning, hushållsgöromål, handarbeten, allt tycktes vara henne lika motbjudande. Pigorna fingo sköta huset, och grosshandlaren fick ofta se till att de gjorde sin skyldighet, hans hustru lade sig icke i sådant. Hon tillbragte sitt lif i dåsig överksamhet, och detta hade till och med lemnat spår efter sig i hennes utseende; blicken var så slapp och glanslös, och hennes gång var släpande, som om hon ständigt varit nära att digna af trött-

het. Hennes munvinklar hade genom vanan fått en dragning nedåt, som missklädde henne oerhördt, men vacker var hon i alla fall, det kunde icke hjälpas, ett sådant ansigte som hennes var det letandes efter. Och om grosshandlar Kassman ej var kär i sin hustru, så måtte det bero på hennes lynne; för öfrigt visste ingen, huru det hängde ihop med den saken. Ytterst förekommande och vänlig var han alltid mot henne, men det var han förstås mot alla menniskor. Ibland kunde han sitta och stirra på henne med en dyster blick, och en af hans affärsvänner hade en gång öfverraskat honom, då han stod och såg på hennes porträtt i sitt arbetsrum, utan att hvarken höra eller se; det var en oljefärgstafla i kroppsstorlek, som han sin hustru ovetande låtit måla efter ett fotografi-kort. Att hon ej var kär i honom, var deremot alldeles säkert. Hushållerskan, som en gång varit i delo med sin husbonde, därför att hennes räkenskaper icke voro förda fullt ärligt, ansåg sig en dag af sitt samvete uppfordrad att berätta för frun, att grosshandlarn betalat hyran för en slinka, som bodde ett stycke längre upp på gatan; men denna nyhet tycktes ej bekomma fru Agnes det ringaste, hon undanbad sig endast för framtiden att besväras med sqvaller.

Någonting fans det emellertid, hvaråt Agnes hängaf sig med lif och själ; det var välgörenhet. Icke den välgörenhet, som sätter sitt namn i tidningarne under upprop till den gifmilda allmänheten; de guldmynt, hon skänkt till fru Kassman den äldres Magdalenahem, voro de första och sista offer, hon nedlade på detta åt människokärleken och fäfangan gemensamt helgade altare. Nej, Agnes tyckte om att tidigt om morgnarne, innan Stockholm ännu vaknat, eller sent på aftnarne, då

mörkret skyddade henne från att bli igenkänd, svepa in sig i en fotsid kappa, draga ned floret för ansigtet och med en fylld börs i fickan bege sig ut på upptäcktsvandring i de aflägsna gränderna, der den svåraste fattigdomen gömmer sig. Men om hon gått till rätta med sig själf, skulle hon ha funnit, att det ej var för de fattiges egen skull, hon gjorde sig detta omak; det var för att i sitt hjärta känna de vemodigt ljufva rörelser, som alltid voro en följd af dessa utflykter, det var för att i hvardagslivets unkna kyla få värma sig vid sitt eget deltagande, den enda känsla, som öfverlevat frostnatten. När hon stod inför de sorgligaste taflo af nöd och elände, kände hon stundom sitt öga fuktas, och detta var en lycka, som nu en lång tid varit henne förnekad, hon kände sitt blod rinna varmt i ådrorna, hon återfick äntligen medvetandet att hon lefde. Och då hon afhjälpt nöden och torkat de förtviflades tårar, kom det öfver henne en känsla af glädje och frid nästan som den der gången i hennes barndom, då hon gifvit bort sina skor till tiggerkans lilla dotter. Och denna salighet fortfor att vibrera i hennes inre, ända till dess hon kom hem igen; hon behöfde under hemfärden endast sluta till ögonen för att kunna drömma sig tillbaka till den tid, då hon ännu var ren och barnafrom och omedveten om all den smuts och allt det elände, hvaraf hon tyckte hela jorden vara besmittad.

Men ehuru en förfinad själfviskhet således var grunden till hennes uppoffringar för de fattiga, tyckte hon dock ej om att bli tackad. Ej heller sade hon någonsin sitt namn, oaktadt hon mångfaldiga gånger af sina skyddslingar ombads att ge sig tillkänna. I en koja uppe i Hvita bergen hade en gumma händelsevis fått veta, hvem hon var,

och från det ögonblick Agnes upptäckte detta, kom hon aldrig igen. Men småningom vande sig de fattiga af med att göra henne denna fråga, som hade så ledsamma följder, och i vissa aflägsna qvarter kallades hon hädanefter "frun, som vill vara okänd," eller också, då man var säker på, att hon ej var i närheten: "fru Kassman, som vill vara okänd."

Hennes man hade en gång för alla gifvit henne tillstånd att använda så mycket penningar hon ville för de fattigas räkning. Agnes hade för sin egen del nästan inga behof, så att han kunde medgifva henne denna frihet. Han unnade henne dessutom gerna den glädjen att få göra godt; han hade en sådan människovänlig karaktär och han hade intet agg till henne.

En qväll, då hon kom hem från en vandring till trakterna omkring Johannis kyrka, fann hon sin man i matsalen, sysselsatt med att soupera i sällskap med doktor B., husläkaren, som varit uppe för att höra om lille Agne och hans kikhosta och af herrn i huset bjudits qvar till qvällen. Han måtte ha funnit något ovanligt i den unga fruns utseende, ty han spände oafvändt ögonen i henne under hela måltiden, och då den var slutad, bad han att få tala med henne enskildt. Agnes förde honom in i salongen.

— Hvarifrån kommer ni? frågade han.

Spörsmålet kom så oförmodadt öfver henne och han hade ett sådant sätt att fixera en, att Agnes måste fram med sanningen utan alla omsvep.

— Jag kunde tro det, mumlade han. — Upprörande scener — ljuftva sinnesrörelser, känner till det der. Men vet ni hvad, fru Kassman, den, som

kommer hem från kojorna med sådana ögon och sådan färg som ni, borde aldrig gå dit.

— Hvad menar doktorn?

— Jag menar, att det inte står rätt till med oss. I morgon kommer lilla frun hem till mig och låter mig undersöka bröstet. Mellan ett och tu, innan strömmen börjar.

Agnés kunde ej komma sig för att vara olydig, ehuru hon bra gerna velat det. Undersökningen försiggick och tycktes ej utfalla till doktors belåtenhet. Han såg mycket betänksam ut.

— Frun har hjärtfel, sade han, — och det ett, som inte måtte datera sig från i går. Det är rent af obegripligt, att det inte kommit i dagen förr än nu. Ja, det är ingenting farligt, om man bara aktar sig för de der förbannadt trefliga sinnesrörelserna. Inga promenader till Johannis mera, hör hon det, min lilla fru. För resten ha vi ju fattigvården, den sköter om det der mycket bättre.

Agnés lydde till en tid. Men snart börjades de hemliga promenaderna igen. Hvad gjorde det för öfrigt, om hon ej blef gammal? Det hade aldrig ingått i hennes önskningar, minst nu. I alla fall kände hon ju ingenting af sitt hjärtlidande. Jo, det var sant, en gång — men det var ju midt på förmiddagen i hennes egen salong, och då hade hon ej varit på något fattigbesök på länge. Det var en helt annan anledning.

Hon hade mot sin vana satt sig vid fönstret och sett ned på gatan. De bodde en trappa upp, så att hon kunde mycket väl se alla, som gingo på andra trottoaren. Plötsligt hade hon känt sitt hjärta stå stilla. Midtför huset hade en ung man stannat och stirrade rakt in i hennes fönster. Deras ögon möttes. Det var Martin.

Men hvad han var förändrad. Endast de stora mörka ögonen funnos kvar af den gamle Martin, och de hade blifvit ännu större. Men för öfrigt, så blek, så aftärd, så allvarsam och så gammal i sin svarta prestdrägt! Agnes kände en stiekande smärta i sitt bröst, och det skymde för hennes ögon. Hon sjönk tillbaka i stolen, så att hon dolde af gardinen. Då hon återfick så mycket styrka, att hon kunde se ut på gatan igen, var han borta.

Hela den dagen och natten derefter kände Agnes sig så sjuk, att hon trodde döden vara nära. Hennes hjärta arbetade oregelbundet, än slog det knappt märkbart, än jagade det framåt med vild hast. Och under allt detta en krampaktig förlamning i hela kroppen, som om hela nerv- och muskelsystemet varit alldeles förderfvadt. Men dagen derpå var det öfver, hon kände sig endast så matt, som om hon aldrig mera skulle kunna stå på sina fötter.

Ingen läkare hade blifvit tillkallad.

Om man under gåendet uppför Götgatan viker af till höger in på Falkenbergsgatan och derifrån till venster in i Fatburstvärgränden, som endast i början begränsas af hus, kommer man snart till den s. k. Holländarevägen, en smal och slingrande, stenig väg, som på bägge sidorna infattas af en murken plankräcka, grånad af ålder och här och der skiftande i gult. Till höger ser man genom de breda springorna ganska vidlyftiga tobaksplanteringar, till venster höja sig bergskullar, på hvilka några mer eller mindre förfallna träruckel ligga strödda utan något slags ordning, de flesta med tillhörande liten trädgårdstappa.

I dessa hus bodde flera fattiga familjer, dem Agnes ofta besökte. Der fans godt om barn och öfveråringar, och följaktligen var det alltid någon, som låg sjuk, och man behöfde ständigt se till, att ej medikamenten användes orätt eller passande föda fattades. Agnes hade kommit under fund med, att familjefäderna om qvällarne, sedan de kommit hem från sitt arbete, ofta samlade sig i små flockar ute på gårdarne eller på vägen för att småprata, och det generade henne att gå förbi dem; hon valde därför morgnarne till sina besök, då var hon säker på att endast träffa qvinnor och barn.

Men en manlig individ såg hon dock för hvarje gång hon kom dit; han tillhörde synbarligen ej arbetsklassen. Han satt alltid på en bänk i skuggan af en fläder på den största af gårdarne och läste eller skref i en anteckningsbok. Det var en lång, smärt ung man med fina, litet aftärda drag och långt, lockigt artishår, hvarpå en halmhatt satt på sned. Snitten af hans nötta kläder hade en viss elegans, och han bar alltid en bred blå sidenhalsduk, knuten med kokett vårdslöshet. Då Agnes gick förbi, följde han henne med en lång, beundrande blick ur sina mörka ögon; medan hon var inne i huset, lade han boken ifrån sig, strök upp sina mustacher à la Charles I och hvisslade en operettmelodi, tills hon kom tillbaka igen, då det åter tindrade till i hans ögon, som spejade efter henne, så länge det syntes en skymt af hennes höga, svartklädda gestalt. Då detta upprepats några dagar å rad, tog han sig slutligen till att lyfta på hatten för henne. Hon besvarade hans hälsning förvånad men vänligt; i början hade hon önskat honom borta, men småningom vande hon sig vid att se honom der, och till sist blef hon

nästan litet misslynt, om han någon gång ej var på sin plats.

En af gummorna der inne i byggningen hade, utan att hon frågat derom, tjänstvilligt upplyst, att han var literatör, hette Alme och hade bott i ett af vindsrummen en trappa upp sedan första April.

En dag hade hon varit hindrad att komma ut på morgonen och måste därför skjuta upp sin vandring till Holländarevägen tills på eftermiddagen. Den gången syntes ej Alme, hvarken då hon kom eller gick. Hon hade genom en af sina pratsamma skyddslingar blifvit uppehållen längre än hon tänkt, så att det var full skymning, då hon begaf sig på hemvägen. Hon gick raskt för att hinna undan arbetareströmmen. Men då hon kom ett stycke ut på Fatburgsgatan, reste sig plötsligt en illa klädd mansperson, som legat i diket, midt för hennes ögon och fordrade i pockande ton att få alla penningar, hon hade på sig. Agnes blef mycket rädd, isynnerhet då hon kom ihåg, att hon lemnat ifrån sig alla sina kontanter inne hos den sjuka madam Larsson; hon letade i sina fickor och tillstod slutligen med darrande röst, att hon ej hade någonting att ge. Då blef karlen ohöflig och förklarade, att han inte lät lura sig så lätt; fruntimret skulle bara ro hit med plånboken, så skulle han nog visa, att den inte var så alldeles tom. Han grep med järnringar om hennes arm, men i det samma fick han ett hårdt slag öfver handleden, så att han släppte sitt tag. Det var Alme, som med hotande min och ännu mera hotande käpp plötsligt uppenbarade sig bakom den ertappade fridstöraren. Denne tog genast till benen; en sten, som han kastade, då han hunnit undan ett stycke, träffade ej. Agnes var så förskräckt, att hon skälfde i hela kroppen och ej kom sig för att tacka sin räddare. Alme

bjöd henne armen och bad att få ledsaga henne, tills de kommo till mera bebodda trakter. Hon antog tillbudet, lade sin arm i hans och kände, då de satte sig i gång, att hon mycket väl behöfde detta stöd. Han talade oupphörligt under hela vägen, hon visste knappt om hvad, så förvirrad var hon ännu; orden proletariat — kommunism — rikedom är stöld — samhällets kräftsador — susade oredigt förbi hennes öron. Slutligen stodo de vid hennes port. Huru hade det gått till? Hon hade icke sagt sin adress eller sitt namn. Visste han hvar hon bodde? Han tryckte på knappen till ringledningen och försvann med en vördnadsfull hälsning, innan hon fått tid att tacka honom.

Uppkommen till sig tänkte hon, att hon burit sig mycket besynnerligt åt mot sin räddare, och att han måtte anse henne bra otacksam. Nästa gång hon kom ut till Holländarevägen blef hon riktigt glad öfver att, då hon skulle gå hem, finna honom under flädern. Men var det han? De nya eleganta kläderna och den fina cylinderhatten togo sig så underligt ut i detta fattigkvarter. Nu steg han upp och hälsade; jo, det var han. Agnes gick rakt fram till honom och räckte honom handen.

— Tack, hjärtlig tack för den tjänst, ni gjorde mig sist, sade hon. — Jag var så skrämmd, att jag glömde bort —

Han afbröt henne med försäkringen, att han förstod detta mycket väl, han hade dessutom varit så glad och lycklig öfver sammanträffandet, att han ej tänkt på någon konvensans. Han hade så ofta sett henne komma som en tröstens engel hit bland armodets barn, att han slutligen fått en brinnande lust att göra hennes bekantskap. Medan han sade detta, började han gå vid hennes sida, som för att

ledsaga henne ett stycke på väg; hon följde mekaniskt med. Först kastade han på försök ut några fraser i nyevangelisk stil — välgörande damer bruka ju ofta vara af det fårahuset — men han hörde genast på de svar, han fick, att han gissat orätt, och det tycktes bereda honom nöje. Derpå började han att tala om sig själf. Det hade förmodligen förvånat henne, att han, som väl ändå tillhörde de s. k. bättre — han smålogironiskt — bodde i en så anspråkslös stadsdel, men det berodde hufvudsakligast på att han från sitt fönster hade utsigt mot solnedgången, som man aldrig ser inne mellan stadsgatorna; han kunde ej trifvas, om han ej fick se solnedgången. Dessutom var han fattig, det är konstnärers och skriftställares vanliga lott, men äfven fattigdomen kan ju vara lycklig, lyckan är som Guds rike, den är invärtes i oss och kommer icke med yttre åthäfvor. *Hon* tycktes förstå fattigdomen, det var därför han känt sig så dragen till henne alltifrån första ögonblicket. Och han hade ju icke misstagit sig deri, det var ju ingen öfvergående nyck hos henne, hon skulle ju aldrig öfverge sina skyddslingar vid Holländarevägen? Han kände dessa arma människor i grund och botten och visste, att hon ej slösade sitt hjärtas skatter på några ovärdiga, äfven han sträfvade, ehuru med andra medel och på andra vägar, till samma mål, som hon: afhjälpande af de armes och förtrycktes nöd, de hvita slafvarnes friköpande, skingrandet af det okunnighetens mörker, hvari de djupa lederna vandra fram.

I denna stil fortsatte han att tala, ända tills de kommo ned på Götgatan. Då och då gaf han henne en sidoblick för att se efter hvad hans ord gjort för intryck, och han tycktes vara nöjd med resultatet. Agnes hade aldrig hört någon tala så

väl som han, och hvad han sade förrådde så mycket känsla, så mycket hjärta för den lidande menskligheten. Det måste vara en god menniska, hon råkat på. Då han äntligen vid afskedet frågade henne, om hon fann det närgånget af honom att han påtvingat henne sitt sällskap, svarade hon därför i sin vänligaste ton, att hon tvärtom var honom tacksam och att det varit ett verkligt nöje för henne att höra honom tala. Detta svar tycktes göra honom glad, och han skildes från henne med den varmt uttalade förhoppningen, att det ej var sista gången de sågades.

Och det blef ej sista gången. Minst två dagar i veckan blef han hennes uppvaktande kavaljer under vandringen från Holländarevägen till hennes hem, och för hvarje gång blef han mera intressant. Och ändå var det mest om sig själf han talade. Agnes kände snart hela hans lefnadshistoria. Den var mycket lång och romantisk, men det var hufvudsakligast två omständigheter deri, som hon fäste sig vid: orsaken till hans fattigdom och till att han nu var utan plats. Han hade varit anställd som redaktör för en mycket ansedd landsortstidning och haft en ej obetydlig summa inbesparad af sin lön äfvensom af honorarierna för sina literära arbeten för öfrigt, då han plötsligt öfverraskades af nyheten, att hans far dött och lemnat ansefliga skulder efter sig. Han föreslog genast sina bröder, hvilka alla voro i goda omständigheter, att de tillsammans skulle ikläda sig godtgörandet af alla faderns förbindelser, men fick till svar, att de redan beslutat göra sig urarfva. Han tvangs således att, formelt taget, följa deras exempel, men muntligen hade han gifvit de missnöjda kreditorerna det löftet att, i mon af sin förmåga, småningom af egna medel tillfredsställa deras anspråk. Han

kunde ej uthärda den tanken, att hans fars heder skulle vara fläckad. Sitt samlade kapital hade han genast afstått till de mest behöfvande fordrings-egarne och derefter flyttat till hufvudstaden, der han hoppades hastigare förtjena de erforderliga penningarne. Allt hade i början gått honom väl i handom, ända tills han nu på sensommaren blifvit afskedad från den befattning, han innehaft vid en af hufvudstadens tidningar, därför att han ej kunnat förmå sig att skrifva en berömmande kritik öfver en bok, hvars författare stod redaktionen mycket nära och hvilket arbete enligt hans öfvertygelse innehöll den blodigaste orättvisa mot den utarmade och förtryckta arbetsklassen. Efter denna berättelse växte Alme i Agnes' ögon till en riktig hjälte. Hon kände sig för första gången på mycket länge så glad och lätt till sinnes, meniskligheten var kanske ändå inte så usel, som hon ibland tänkt, åtminstone fans det lysande undantag. Den dagen var hon till och med litet vänligare vid middagsbordet mot sin man än hon plägade.

Sällan hade Agnes träffat på någon människa, i hvars sällskap hon funnit sig så väl som i Almes. Hon hade af naturen en stark böjelse för det romantiska, ehuru den i följd af omständigheterna ej kommit till utveckling. Den unge mannens vackra tal och rörande berättelser om sig själf gjorde nu samma tjänst som romaner skulle ha gjort, om hon läst några sådana. Han förstod dessutom att genom hvarjehanda råd och vinkar göra sig outhärlig vid hennes välgörenhetsverk. Han höll långa tal för henne om den rätta, verkligen gagneliga filantropiens sanna väsen, och småningom började ett och annat af de konstiga ord, han använde — pauperism, proletariat o. d. — att

glida äfven öfver hennes läppar, utan att hon märkte det.

En afton syntes han i ovanlig grad nedstämd. Han drog tunga suckar och stirrade framför sig, som om han gick och vände själfmordstankar i sitt sinne. Agnes frågade honom med deltagande efter anledningen till hans sorgsenhet. Han gaf undvikande svar och lät be sig flera gånger, slutligen gaf han dock vika — "eftersom ni nödvändigt så vill". Det var ekonomiska bekymmer, som plågade honom. Och det gjorde ju ingenting, sådant var han van vid, men nu var det en anställning, d. v. s. kanske hela hans framtid det gälde. En bekant till honom, anställd vid en frisinriad tidning, en *folkets* tidning, hade helt oförmodadt fått en fördelaktigare syssla i landsorten, och det gälde nu för honom att i en hast skaffa en efterträdare. En tredje person hade erbjudit honom två hundra kronor, om han ville försöka skaffa honom denna plats, men han ville ej göra något aftal med denne, förr än han hört sig för, om ej Alme äfven var aspirant. Om han kunde erlægga samma summa, hade han företräde. Det var på möjligheten att kunna anskaffa dessa penningar, som han hela dagen grubblat sig virrig — och i morgon afton var betänketiden ute. Han hade på flera håll försökt att få låna, men förgäfves. Att vännen fordrade betalning för sin rekommendation var ju ej underligt, då han redan fått ett sådant anbud från annat håll och dertill var en fattig karl med stor familj. Men nog var det eländigt, att den lumpna penningen alltid skall vara den black, som med centner tyngd hänger sig vid ens fot, då man — etc. etc.

Agnes tyckte så synd om den stackars unge mannen, att hon var nära att brista i gråt, men

nu afbröt han helt plötsligt sin svada förklarande, att han var en själfvisk stackare, som inte blygdes att pina andra med sina jeremiader, tryckte hårdt Agnes' hand och skyndade bort.

Agnes satt en hel timme i mörkret i sitt rum och öfverlade med sig själf, om hon ej kunde göra någonting för den olycklige, hvars hela existens kanske berodde på denna lumpna summa. Slutligen fick hon en idé, och hon blef så öfverlycklig, som hon knappt någonsin känt sig. Följande förmiddag var hon ute flera timmar, och när hon kom hem, lade hon in två hundra kronor i ett kuvert, skref Almes namn och adress med förvänd stil och skickade ett stadsbud att bära brevet på posten.

Hon hade sålt det diamantarmband, hon sist fått till julklapp af sin man.

En hel vecka förflöt, innan Agnes tordes gå till Holländarevägen. Alme anade måhända hvarifrån penningarne kommit. Men han hade ju talat med flera andra personer om sina behof, hvarför kunde han ej lika gerna misstänka någon af dem?

Lyckligtvis fann hon, att så verkligen var förhållandet. Genast då hon träffade Alme, kom han emot henne med glädjestrålade uppsyn och berättade, att han erhållit platsen. I sista stunden hade han fått ett anonymt bref, innehållande den summa han behöft. Men fast icke en rad följde med sedlarne och stilen på utanskriften var oigenkänlig, visste han fullkomligt säkert, att det inte var någon annan än en gammal farbror till honom, som skickat dem. Gubben var ett original, som af föresats aldrig *lånade* ut penningar, det var också endast i sista hand som Alme vändt sig till honom, och han fick mycket riktigt ett bestämdt nej till svar. Men nu hade farbrodern hittat på denna utväg att

tillfredsställa sitt goda hjärta utan att behöfva gå ifrån sin fixa idé. Visserligen förnekade han all vetskap om penningesändningen, men det var ingenting att rätta sig efter. Alme skulle hela sitt lif vara honom tacksam för denna hjälp. Och nu skulle det bli ett annat lif, arbete från morgon till qväll — Alme kände aldrig att han lefde annat än då han arbetade, arbetet var hans lifsluft, hans lycka, hans tröst i alla sorger — arbete i den förtryckta, marterade mensklighetens tjänst.

Under hela detta tal hvilade hans blick oafvändt på Agnes, och då han såg huru det förlägna uttrycket i hennes ansigte småningom försvann, kunde han ej låta bli att dra på munnen och höja ögonbrynen, nästan som om han ömkat henne.

Men Agnes gick och tänkte för sig själf, att det var den lyckligaste dag hon upplefvat, sedan hon blef fru Kassman.

Tidigt en morgon fram på hösten kom huspigan, in till Agnes med ett litet bref, som nyss lemnats af en hotellvaktmästare. Det innehöll ett visitkort med broderns namn; på baksidan lästes följande ord skrifna med blyerts: "Hotell Svea, rummet n:o 15. Ankom sent i går qväll i sällskap med vår far. Han är döende."

Agnes visste ej huru hon fick på sig öfverkläderna; nedkommen på gatan, ropade hon an förste åkare hon fick se; benen ville ej bära henne.

Fadern! På fyra år hade hon ej haft någon underrättelse om honom, och hon hade lefvat ett sådant slött lif, uppslukad af sitt eget elände, att hon ej ens ofta egnat honom en tanke. Och nu kom han tillbaka för att dö.

En uppasserska visade henne till rummet n:o 15. Det var halfmörkt der inne, gardinen var ännu ej uppdragen, fastän fönstret bakom den stod öppet; längst bort i rummet urskilde hon en säng, hvars omhängen voro tillslutna, och stödd mot dess ena stolpe, med armarne korslagda öfver bröstet, stod en ung, bredaxlad man och såg ned framför sig, försjunken i allvarliga tankar. Hon kände knappt igen Arthur, så manlig hade han blifvit till sitt yttre.

Då hon inträdde, såg han upp, men rörde sig icke ur stället.

— Huru är det med —? stammade hon.

— Han dog klockan sex i morse, strax efter sedan jag skref på kortet. Jag hade ju kunnat skicka återbud, så hade du inte behöft besvåra dig.

Hon uppfattade knappast det bittra i orden, hon hade gått fram till sängen, dragit undan förhängena och stod nu med hårdt sammanknäppa händer och nedböjdt hufvud och stirrade på den döde. Arthur gick fram till fönstret och lät gardinen flyga i höjden, så att höstmorgonens matta solsken föll i en bred strimma öfver faderns grånade hår, färade panna och tillslutna, djupt insjunkna ögon. Men huru härjade dragen än voro, hvilade dock nästan samma godmodiga uttryck deröfver som stundom i lifstiden.

Det var alldeles tyst i rummet, så tyst, att Agnes hörde sina egna flämtande andetag. Arthur hade satt sig ned på fönsterbrädet, ännu med armarne i kors, och betraktade systemen med en mörk blick. Om hon nu vändt sig emot honom, skulle hon funnit honom mera lik sig sådan han var under sina gossår. Plötsligt erinrade han sig, att hon väl ändå, om också endast af nyfikenhet, ville höra någonting om

faderns sista stunder och huru han träffat tillsammans med sonen, och för att så fort som möjligt göra sig qvitt detta åliggande, började han berätta i kärft ton, som om hvarje ord var afsedt att utgöra en förolämpning mot henne personligen:

— För fjorton dagar sedan fick jag ett bref från svenska legationen i Berlin; man hade fått reda på, att jag var son till en svensk vid namn Verner, som i sjukligt och utblottadt tillstånd blifvit intagen på ett lasarett der i staden. Jag skaffade mig permission från arbetet — du vet naturligtvis, att jag ännu är kvar i Göteborg hos samma mästare — och for med första lägenhet till Berlin. Det var inte på ett sjukhus jag träffade gubben utan på en anstalt för sinnessvaga, han hade nyss gått igenom ett anfall af delirium tremens. Nu var han emellertid så pass kry, att han utan fara kunde följa med mig hem till Sverige, och det tycktes bereda legationsherrarne en stor lättnad. Det var inte lätt att få ur honom hvar och hur han hade framlevvat de här sista åren. Så mycket är säkert, att den han reste ut för att söka upp hade han inte sett skymten af, och det var väl det, som knäckte honom. Han ville inte gerna fara ifrån Tyskland, men med maktspråk fick jag honom med mig till sist. I Göteborg gaf han mig ingen ro, han ville nödvändigt till Stockholm, för att träffa sin dotter, sa' han, lilla Agnes. Men det tyckte jag var onödigt, som du kan förstå; det hade också varit måttlig glädje för honom att träffa lilla Agnes, så som — nå ja, det kan vara detsamma. Men han var envis, och läkarne sade till sist, att man gerna kunde göra honom till viljes, han hade inte lång tid igen. Och så bar det i väg med oss, men då tåget passerade järnvägsbron öfver Norrström i går qväll, såg han ut ge-

nom kupéfönstret, och när han så fick se Stock-
holm, blef han alldeles ifrån sig, grät och skalf i
hela kroppen. Jag fick honom knappt med mig
till hotellet, han ropade åt kusken att köra till
Storgatan — vi bodde der, det erinrar du dig
kanske, fast du annars har så dåligt minne — och
då jag gaf andra ordres, ville han kasta sig ur
vagnen. Knappt hade vi kommit till hotellet, förr
än läkare måste efterskickas. Han gaf honom stil-
lande medel och se'n somnade han. Jag gick inte
och lade mig, då och då såg jag på honom, der
han låg. I dagningen hörde jag honom stöna, och
när jag såg efter, låg han med öppna ögon och
alldeles orörlig. Han hade fått slag, sade doktorn,
som jag genast lät hämta, och han kunde inte
lefva mer än ett par timmar högst. Eftersom han
ju hade rest hit för att träffa sin dotter, tänkte
jag det var bäst att underrätta dig, huru det stod
till, men strax efter se'n jag lemnat kortet till
vaktmästaren, var det slut, som sagdt är. Han
fick inte tillbaka talförmågan och inte medvetandet
heller. Jag tänker, att begrafningen kan gå för sig
om fredag, jag har inte tid att stanna här längre
— men den behöfver du inte alls tänka på.

Han vände sig derefter mot fönstret och såg
ut på gatan, som om han nu ej hade någonting
vidare otaladt med sin syster och hälst såg att hon
gick sina färde. En snyftning från sängen kom
honom emellertid att förvånad vända sig om. Ag-
nes hade fallit på knä bredvid den döde och gömde
sitt ansigte i lakanet.

— Det blef således slutet! hörde han henne
mumla.

Det blixtrade till i hans ögon.

— Hvems är felet? sade han i skarp ton.

Agnes.

— Hvems är felet? upprepade hon och höjde ansigtet med ett frågande uttryck.

Då bröt äntligen den förbittring ut, som han burit på i så många år.

— Det är ditt! utropade han häftigt och sträckte ut sin hand emot henne, som om han velat inför hela världen utpeka missdåderskan, — det är ditt, säger jag! För din skull hade han kunnat ålägga sig hvilken försakelse som helst, ty vid dig var han fästad nästan lika starkt som vid *henne*, det har jag nog sett och hört under denna sista tid, då jag ständigt haft honom i min närhet. De första dagarne du var hemma hade du en viss makt öfver honom, fastän du sedan genom din egen slapphet lät den glida dig ur händerna. Om du då hade förstått, att din uppgift var att skapa om honom och oss alla, hade du kunnat det, ty med dig kom dock en fläkt af renhet, hvori han triftes och som småningom kunnat bli honom oumbärlig, om du haft vilja och kraft att hålla ut. Men du tänkte bara på dig själf och din egen lycka; i stället för att med mod och förtröstan taga på dig det höga kallet och sporra dina krafter till det yttersta, derför att målet var aflägsset, gick du endast och tänkte på dina egna lidanden och huru svårt *du* hade det — liksom om ens egen personliga lycka vore det första och sista mål man är skapad att sträfvä efter. Du dref upp retligheten hos dina fina och ömtåliga känslor, då det varit din skyldighet att döfva dem, du drömde i stället för att handla, och då eländet steg till sin höjd och allt berodde på att en på samma gång mjuk och stark hand grep in, då flydde du fegt för att kasta dig i armarne på den uslaste skurk, jorden bär, men i hvars hus du väl hoppades finna det lugn och de hvardagslifvets yttre behag, som du kunnat

införa äfven hos oss, om du varit en qvinna med blod i ådrorna och fasthet i viljan i stället för en sådan der ömklig, märglös, onyttig stackare, som inte är värd bättre än att trampas ned i smutsen af första bästa skälm, som går förbi!

I början af detta strafftal hade Agnes rest sig upp från sin knäböjande ställning och oroligt sett bort till fadern, som om hon fruktat, att de högljudda orden skulle störa honom i hans slummer, men ju mera hon hörde, desto mera förvirradt och ångestfullt blef uttrycket i hennes ansigte, hon sträckte bönfällande ut handen mot brodern, men då han fortfor att tala, vacklade hon mot dörren för att fly undan detta förfärliga, som kom så oväntadt öfver henne. Hon hann dock ej längre än till en länstol midt i rummet, der föll hon ned med händerna för ansigtet.

Arthur gick ett par slag af och an öfver golvet för att lugna sig; då han gick förbi sängen, drog han liksom instinktligt tillsammans gardinerna.

— Du anser mig helt säkert hård och orättvis, återtog han efter en stund i något lägre ton, — och har kanske på tungan att fråga mig, hvad jag gjorde för att hålla skammen och eländet på afstånd. Och du har rätt: jag gjorde ingenting. Icke därför att jag var ett barn den tiden, det var jag endast till åren, till sinnet har jag aldrig varit det, så långt jag kan minnas tillbaka. Nej, men det var endast en qvinna, som kunde vinna någon makt öfver vår far. Qvinnorna ha fört honom i ledband hela hans lif, det har han själf erkänt för mig, och om han råkat i händerna på en sådan med hjärta och förstånd, hade det kunnat bli någonting helt annat af honom än det nu blef. Och det visste han själf; senast för ett par dagar se-

dan sade han till mig: "Hade Agnes bara kunnat hålla litet af mig i stället för att hon nu allt mer och mer drog sig undan och slutligen öfvergif mig, hade det aldrig gått som det gick."

Intet af allt hvad han sagt gjorde ett sådant intryck på Agnes som detta. Hela hennes kropp skakade som af nervfrossa i stolen, der hon låg, och ett stönande läte trängde ur det qvalda bröstet. Han stod en stund orörlig och betraktade hennes kamp, men det hårda draget smälte ej i hans ansigte. Tvärtom, då han fick se de släta guldringarne på hennes venstra hand, som hon prässade mot sina ögon, sjöd hans vrede upp på nytt och han mumlade mellan tänderna:

— Hur kunde du — åh, hur kunde du —!
Jag hade ju ändå sagt dig —

Minnet af att det fans en omständighet, som förmildrade hennes skuld, skymtade oredigt för hennes omtöcknade förstånd; hon lyfte matt på hufvudet, sträckte den ena handen emot honom och sade med stapplande röst:

— Du vet inte — jag hade inte läst — Arthur, min bror —

— Jag är inte din bror, svarade han brutalt och vände henne ryggen.

Hon steg upp, for med handen öfver tinningen och lemnade rummet med långsamma och osäkra steg, som om hon nyss stigit upp från en febersjukdom.

På eftermiddagen kom hon tillbaka igen; hon hade nu samlat krafter till ett samtal, hvarunder hon skulle upplysa honom om, att han åtminstone i somligt gjorde henne orätt; men han var utgången. Samma svar fick hon dagen derpå och alla följande dagar, tills man slutligen sade henne, att han hade rest. Begrafningen hade försiggått på

fredagen, som han sagt, och hon hade ej blifvit anmodad att följa sin far till grafven.

Arthur måtte således förakta henne bra djupt.

Var hon verkligen värd detta förakt? Det var en tanke, som sysselsatte henne lång tid bortåt. Hon genomgick i minnet hela sitt förflutna lif, och hon kunde ej finna en enda handling, som hon företagit sig i någon ond mening. Hon hade ofta felat, men det var alltid hennes goda hjärta, som förledt henne dertill, alla hennes olyckor hade sin rot i hennes svaghet att ej kunna se andra lida, och de underlåtenhetssynder, för hvilka Arthur fördömde henne, vägrade de verkligen så tungt i vågskålen? Att hon drömde i stället för att handla, att hon var en ömklig, märglös, onyttig stackare, var det hennes fel? Hon kände en brinnande längtan att tala med någon om allt detta, att höra någon annans åsigt, själf kände hon sig lik en med rötterna uppryckt vattenväxt, som vräkes hit och dit af vindar och vågor.

Nästa gång, då hon träffade Alme, bad hon att få tala med honom om en allvarlig sak. Han var ju en mångbepröfvad man, han hade ofta försäkrat sig känna människohjärtat i grund och botten, han skulle nog kunna ge henne klarhet rörande henne själf.

De gingo in på Maria kyrkogård och satte sig på en soffa under de stora lönnarne. Det var en solig eftermiddag på senhösten och så lugnt, att de fallande, gulröda lönnlöfven långsamt sänkte sig nästan lodrätt ned öfver dem, ett och ett i sender. På grafvarne rundt omkring blommade ännu astrar här och der. Solen, som var nära att gå ner, kastade ett varmt, rött skimmer öfver sandgången och trädstammarne, och i den halfförbrända, tofviga gräsmattan glindrade långa fina spindeltrådar. Alme

höll först ett litet tal om höststämning och naturskönhet i allmänhet, derefter började Agnes berätta sin lefnadshistoria.

Han lyssnade med intresse, under det han oafåttligt med käppen ritade sina initialer i sanden — B A, B A i oändlighet — han hette Bernhard. Endast ett par gånger skref han Agnes för omväxlings skull, och en gång ett gigantiskt B A, sammanslingradt med ett helt litet A, men det plånade han genast ut.

Den unga frun hade avslutat sin berättelse och nu bad hon med en min af ängslig spänning att få veta den store psykologens mening om detta. Han bredde ut sina mustacher, smålog litet öfverlägset och sade:

— Jag kan inte förstå, hur ni kunnat fästa er så mycket vid en pojkes ord, ty någonting annat än en oerfaren pojke är han väl egentligen icke, er herr bror. Ni har gjort mycket rätt i att inhämta en erfaren mans omdöme, och jag lofvar att uppriktigt, som det är mitt sätt, säga er hvad jag tänker.

Han funderade ett ögonblick, hostade lätt och började derefter:

— Det fins någonting tillbedjansvärdt, gudaboret, men ofta misskändt och underskattadt, som kallas qvinlighet. Enligt det filosofiska system, jag hyllar och till en del själf utvecklade — men det är sant, ni skulle inte förstå mig, om jag började tala om subjekt-objektiviteten eller aktivpassiviteten, som är det första ordet och liksom nyckeln till detta system. Nog af, med tillämpning på oss, menskligheten och förhållandena här i sinneverlden, kan man säga att mannen representerar aktiviteten och qvinnan passiviteten. Han är viljan, som handlar, hjärnan, som tänker, hon

är "Gemüthet", känslöförmågan, som mottar intryck, hjärtat, som sprider värme öfver lifvet; han är förnuftet, handlingskraften, hon är skönheten, svagheten, och just denna svaghet är hennes sanna styrka. Genom sin blidhet, sin älskliga oförmögenhet och hjälplöshet är det, som hon är skapelsens blomma. Aldrig har man så ofta liknat qvinnan vid någonting som vid blomman, och aldrig har en liknelse varit mera träffande. Ty blomman såsom sådan är det onyttigaste, *passivaste* af allt skapadt, men på samma gång är det hon, som med sin ljufva doft och sina smekande färger först ger växten fulländningens kännemärke och skänker skönhet och glädje åt hela skogen.

— Som sagdt, passivitet är således qvinlighetens väsen. Alla initiativ äro den främmande, i samma mon den blir aktiv, sjunker den ned till oqvinlighet. Men då lif är det samma som utveckling, förändring eller med andra ord handlande, måste det dock finnas ett slags aktivitet, som med nödvändighet tillkommer qvinnan, så vidt hon skall kunna sägas lefva. Det är den verksamhet, hon i det dagliga lifvet utvecklar för mannen eller genom impuls af mannen. Utan honom vore hon en varelse utan mål, utan berättigande, utan möjlighet att kunna försvara eller urskulda sin tillvaro i världen. Tillsammans med honom, stödd af honom är hon en härlig uppenbarelse af det gudomliga själf, det ädla, det sköna, "das Ewig-Weibliche", som Goethe säger, utan honom vore hon endast en parasit, som upptog utrymme för andra varelser med större *raison d'être* än hon.

— Ni förstår väl, att jag härvidlag med "mannen" inte nödvändigt menar den *äkta* mannen. I följd af sin medfödda svaghet i omdömet, detta älskliga oförstånd, denna *sancta simplicitas*, som är

ett af de mest intagande kännetecknen på äkta qvinlighet, misstar sig qvinnan ofta om hvem som är skapad att utgöra hennes stöd, hennes vilja, hennes handlingsimpuls i lifvet, och förenar sig i stället med en man, som — ja, ni vet bäst själf hvart dessa öfverilade giftermål leda. I detta fall är det viktiga valet således ogjordt, och förr eller senare måste de sammanträffa, dessa två, som af evighet varit skapade för hvarandra, och om än tusen dödar stälde sig emellan för att skilja dem, måste de ändå tillhöra hvarandra, det är deras bestämelse, de skulle försynda sig mot skaparens mening genom att sätta sig till motvärn. I trots af omständigheterna, trots den s. k. moralen, en afgud, som människorna skapat sig för att i dess namn ömsesidigt förtrycka hvarandra, trots sitt eget motstånd, måste dessa båda hjärtan ila hvarandra till mötes och i salig berusning smälta tillsammans till ett enda i evigheters evigheter oskiljaktigt helt.

Under de sista orden hade han flyttat sig närmare Agnes och talade nästan i hennes öra med en röst, som tycktes vibrera af återhållen känsla. Hans blick hvilade på hennes sköna ansigte med ett så glödande uttryck, att hon kände det, fastän hon ej såg åt hans håll. Hon erfor en underlig pinsam känsla af förvirring. Hvad skulle hon svara på detta? Slutligen fann hon en räddningsplanka.

— Det förefaller mig, sade hon, — som om hvad ni nu sagt ändå ej vore ett svar på min fråga. Har jag handlat orätt eller icke, genom att undandraga mig en uppgift, som syntes mig vara öfver mina krafter?

— Allt hvad jag nyss sagt, hvad har det väl annat varit än ett bestämdt öfvertygelsens *nej*? svarade han. — Ni har lefvat i full öfverensstäm-

melse med den sanna qvinlighet, ni besitter i högre mått än någon annan af ert kön, så vidt jag känner det, och att handla i enlighet med sitt väsen, sin individualitet, det är den enda sedelag, som har någon giltighet. Att ni nu är olycklig, ja gränslöst olycklig, beror på att ni ej i tid träffat på den man, som af högre makter är utsedd att vara ert stöd, ert samvete, er själs make, men kanske skall ni ännu finna honom, det hoppas jag innerligt för er skull.

Han fattade hennes hand och tryckte den med värme, men hon reste sig hastigt upp, tackade honom för att han uppfyllt hennes begäran och sagt henne sin mening, förklarade att hon måste återvända hem, eftersom solen redan gått ned och det började bli kyligt, och lemnade honom med en hälsning, som visserligen var vänlig, men ej på långt när så säker och obesvrad som förr.

Han satt kvar och spann vidare på den tanke, som under den sista tiden sysselsatt honom. Det fans en sjuk punkt i denne till utseendet så själförnöjde mans inre: det var hans otillfredsställda ärelystnad. Han hade hela sitt lif arbetat med händer och fötter för att göra sig bemärkt; hvad han skrivit hade knappt omnämnts af kritiken, på tidningsbyrån hade man kanske en viss aktning för hans patetiska, slående stil, men tidningsartiklar undertecknas ju icke, och den stora allmänheten kände ej till någon literär storhet med namnet Alme. Det tycktes vara hans lott att tigas ihjäl. En af hans vänner, till hvilken han en gång, då de suttit för länge vid punschglasen, anförtrött sitt bekymmer, hade sagt: "Jag skall visa dig på en obehaglig, men säker utväg: ställ till någon skandal på ett eller annat sätt, så blir du nog bemärkt, och gif sedan ut en bok i samma vefva, så skall

du få se, att den blir både köpt, läst och recenserad.“

Det var dessa ord han satt och öfvervägde på Maria kyrkogård, tills mörkret, qvällskylan och ett obehagligt rasslande i de torra bladen rundt omkring drefvo honom derifrån. Han stoppade händerna i fickorna och gick hvisslande och med en frånvarande min att intaga sin vanliga plats på "Pelikanen.“

Agnes hade hoppats, att hon efter samtalet med Alme skulle få lugn i sin själ, men deri bedrog hon sig. Hans fraser om det berättigade, ja det allena nödvändiga att handla i öfverensstämmelse med sin individualitet hade visserligen för ögonblicket känts som en välgörande balsam, men det sår, som öppnat sig i hennes inre, kunde de ej läka. Och det var besynnerligt, fastän hon hade föresatt sig att ej tänka på den senare delen af hans tal, var det dock dit hennes tankar oftast återvände. Det var verkligen så som han beskrifvit det: hon hade aldrig älskat någon man, det var ett faktum, som hon knappt tänkt på förr ännu. Och när detta — oundvikliga, som han sade — inträffade, hvad då —?

Hon rodnade starkt vid denna tanke, men icke af blygsel. Kassmans bild hade icke en enda gång föresväfvat henne, under det hennes fantasi sysselsatte sig med detta ämne; hon hade ju aldrig ett ögonblick betraktat sig som hans hustru, och ingen ting skulle ha gjort henne så häpen som om någon sagt henne, att hon hade någon enda skyldighet emot *honom*. Det band, som en gång knöts mellan dem, hade han ju länge sedan våldsamt afslutit; om hon någon enda gång glömt detta, skulle åsynen af lille Agne ha varit nog för att väcka upp denna mörka hågkomst i hennes minne.

Ett par månader hade gått. Alme nalkades långsamt men säkert sitt mål. I början hade han talat i obestämda hänsyftningar, varsamt, liksom trefvande, men nu började han föra ett klarare språk, och Agnes hade aldrig bedt honom tiga.

Hon kunde ej redogöra för sig själf hvad det var för ett underligt behag hon fann i att lyssna till dessa skenbart betydelselösa ord, men som under ytan skälfdes af ömhet. Hans tal liknade ett violinstycke, som exequeras på två strängar: en med jämn, klar, konventionelt lugn ton, en djupare, vibrerande, full af glöd; och det var den senare, som enligt Agnes' uppfattning egentligen utförde melodien. Den ljud så smekande i hennes öra, hon kände alltid en oförklarlig böjelse att sluta till ögonen och endast lyssna — lyssna — den tycktes henne härstamma från den känslöverld, dit hon trånat under hela sitt lif, men som alltid varit stängd för henne.

Ack, om han låtit det stanna vid detta! Det gjorde henne nästan lycklig, detta mystiska, outtalade, aningsfulla, och hennes samvete var så lugnt. Men en dag lät han altsträngen ljuda ensam, och nu var det uttaladt, det grymma, ovälkomna ordet, som kom henne att spritta upp ur sina drömmar: "jag älskar er."

Han insåg själf, att han begått en faute, ty då det var sagdt, stod hon skrämmd långt ifrån honom, betraktade honom förebrående och försvann. Under en lång tid såg han ej en skynt af henne.

Han missförstod Agnes; han visste ej, att förebräelsen i hennes blick endast betydde: hvarför sade ni detta? jag visste det ju förut, och det var ljufvare, mera poetiskt då.

Han hade länge tänkt på att, eftersom hans nuvarande inkomster tilläto det, skaffa sig en bättre

bostad, som ej låg så långt bortom all ära och redlighet; nu var tillfället passande att göra allvar af denna plan. Han hyrde två små rum fyra trappor upp vid nedre delen af Hornsgatan, men han fortfor dock ännu att bo kvar på sitt gamla ställe; inom månadens slut skulle väl Agnes komma någon gång.

Hans uträkning slog in. Det började bli kallt, och hon kunde väl ej lefva i ovisshet om hennes stackars skyddslingar borta vid Holländarevägen hade ved att elda med eller ej. Den första snön hade redan fallit och till och med i hennes eleganta, väl ombonade våning kunde det ibland kännas rätt kallt.

Då hon gick från madam Larsson, stod han utanför porten och väntade. Aldrig hade hans hälsning varit så vördnadsfull; det låg en bön om förlåtelse redan i hans sätt att taga af sig hatten.

Han gick genast rakt på saken. Han hade öfverilat sig sista gången de träffades, det erkände han. Men det skulle aldrig hända mera. Han ville försöka att gömma sig undan för henne, hon ville väl hälst ha det så? Att börja med hade han lemnat sin bostad, så att hon ej för hans skull måtte upphöra att vara de fattiga familjernas beskyddariana, de behöfde henne nu lika väl som förr. Men han bad henne som en nåd, att hon ej skulle helt och hållet förvisa honom från sitt ansigte, han ville draga sig undan, men småningom, icke med ens, det var mer än som stod i en människas förmåga. Ville hon bevilja honom denna bön, kanske den sista han framstälde till henne här i lifvet?

Ja, det ville hon gerna.

Sedan han väl försäkrat sig om detta, började han tala i en annan ton, mindre undergifven och mera inspirerad än den förra. Fastän han lydde den befallning, som legat i hennes blick förra gången de träffades, skulle hon dock ej föreställa sig, att han, därför någonsin kunde upphöra att älska henne. En sådan kärlek som hans låter ej utdrifva sig, den är af den art, som skildras i Höga visan: stark som döden och fast såsom helvetet, dess glöd är brinnande och en Herrans låge, så att ock mycket vatten ej förmår utsläcka den eller strömmar fördränka den. Och hvad betydde det dessutom, om han måste vandra på andra stigar än hennes? Visste hon inte, att skilsmessan är för kärleken hvad vinden är för elden: den släcker den lilla lågan, men kommer den stora att blossa upp ännu starkare. Och djupast i sitt inre hörde han en röst, som med tillförsigt ropade till honom, att Agnes ändå var hans i trots af allt, det var för honom skaparen hade danat henne; måste han än i detta nu säga henne farväl för jordelivet, bar han dock denna jublande visshet med sig i sitt bröst, hvart han gick, och ensamt den var nog för att sprida en himmelsk klarhet öfver hans lif.

I denna stil fortfor han att tala ända tills de kommo till det gathörn, der de plägade skiljas. Då de sade hvarandra farväl, såg han, att hennes blick var fuktig, och då hon kom upp till sig, tog hon ned den gamla bibeln, som hon fått vid sin första nattvardsgång och som fordom varit hennes käraste läsning, ehuru den nu stått orörd på bokhyllan under långliga tider; hon bläddrade i gamla testamentet, der hon ej var särdeles hemmastadd, och fann slutligen rätt på Höga visan, som hon satte sig att läsa igenom från början till slut.

Det blef vinter, och Agnes gick följaktligen litet emellan upp till Holländarevägen, ty nu voro de fattiges behof större än under andra årstider. Någon enda gång sammanträffade hon med Alme; han kände af gammalt, hvilka gator hon brukade gå. Agnes kunde omöjligen säga, att han öfverskred de gränser, de utstakat mellan sig, åtminstone försyndade han sig icke i *ord*, ehuru så mycket mera med glödande blickar och passionerade tonfall. På sista tiden hade han börjat slå in i den djupt medlidsamma tonarten; han kunde ej nog förvåna sig öfver den sinnesstyrka, hvarmed Agnes bar sina namnlösa olyckor — ty ett sådant martyrskap som hennes hade han aldrig kunnat föreställa sig ens. Men om hon slutligen skulle digna under tyngden af sitt elände — och det var ej möjligt annat än att så en gång skulle ske — visste hon ju, att det fans någon, som — han afslutade meningen med en suck och vände sig bort, som för att ej visa sin sinnesrörelse.

Det var en eftermiddag i slutet af Februari. Agnes hade, som hon ofta brukade, krupit upp i sin lilla hörnsoffa med armarne korslagda och tänkte på just ingenting. Hon vågade ej tänka nu för tiden. Hon såg huru skymningen lade sig allt tätare omkring föremålen i rummet, hon lyssnade på sorlet från gatan, bjällerklängen af förbifarande åkdon och tonerna från ett piano, hvarpå en liten flicka i våningen ofvanför oafåtligt dunkade en sonat af Bertini. Nu tystnade den hastigt midt i en repris och i stället hördes ljudet af flera röster, deribland en manlig. Familjefadern hade tydligen kommit hem från sitt kontor; han var köpman, äfven han. Agnes var så van att sitta och lyssna på detta sätt, att hon mycket väl kunde åtskilja barnens röster, de båda gossarnes och de

tre flickornas. Nu spelades en frisk polska — det var fruns kraftiga anslag — och så blef det ett dansande deruppe, så att det skallrade i ljuskronan, som hängde i Agnes' rum. En af deltagarne i polskan var ovanligt tung på foten; grosshandlaren dansade visst med. Agnes suckade; hon hade gerna velat vara med der uppe. Hvad de måtte vara lyckliga, de der människorna. Isynnerhet frun, ty hon var både mannens och barnens afgud, det hade deras jungfru sagt. Alla människor höllo af henne för resten; det är så der med somliga, hvar de visa sig, flyga alla hjärtan dem till mötes, utan att de själfva göra någonting därför; andra deremot —

Hastiga steg kommo öfver salongsgolfvet och nalkades hennes rum; hvem kunde det vara? En högljudd, brådiskande knackning hördes på dörren. Agnes lemnade sin bekväma plats och gick för att öppna, men tog ett steg tillbaka, då hon såg sin mans gestalt mörkt afteckna sig mot den afmånen upplysta salongens ljusa bakgrund. Ofrivilligt gjorde hon en rörelse, som för att stänga dörren igen, men han höll fast vredet med sin hand och sade med ett på samma gång bedjande och bestämdt tonfall:

— Jag måste tala med dig.

— Icke här —

— Naturligtvis. Vill du inte komma ut? Jag har någonting mycket viktigt att säga — jag skall resa bort.

Han skulle resa. Det gjorde Agnes blidare stämd mot honom. Hon gick förbi honom ut i salongen och närmade sig klocksträngen.

— Hvad skall du göra? frågade han oroligt.

— Ringa på ljus.

— Nej, jag ber dig, Agnes — intet ljus! Månen lysor ju så klart — och hvad jag har att säga dig är af den natur, att —

Han tystnade; hans röst var sig icke lik, den sammetslena tenorklangen var alldeles borta, i stället lät stämman hes, liksom spräckt, och orden, som han eljest alltid noga glättade och uppmjukade i munnen, innan han helt varsamt släppte ut dem, kommo nu i sitt naturliga skick.

— Vill du inte ta plats? sade han. — Mitt andragande kan inte rymmas i några få ord.

Utän att svara, gick hon och slog sig ned i en hörnsöffa vid ett af fönstren; der han gick af och an, på golvet med flämtande andedrägt och svetten perlande i pannan, såg han hennes sköna profil orörlig afteckna sig mot den månbelysta gardinen; han kunde ej ta ögonen från denna syn, och det dröjde en stund, innan han började tala.

— Agnes, sade han slutligen, — jag kan inte inviga dig i skälen, hvarför jag nu reser, och du skulle ändå inte förstå dem. Nog af, senast om två dagar måste jag vara utom Sveriges gränser; hvart jag sedan skall styra kosan, vet jag ännu inte, men ett vet jag, att till fäderneslandet kommer jag aldrig mera tillbaka, jag kommer kanske ej ens att stanna i Europa.

Agnes ryckte till och vände sig halft emot honom; det kom öfver henne en sådan häftig, nästan förlamande glädje, att hon ej kunde få fram ett ord. Han skulle aldrig komma tillbaka! Det var slut på hennes förnedringstillstånd, hon skulle ej längre behöfva se honom, lefva i hans närhet, hon var fri — fri! Tårarne kommo henne i ögonen och hon sjönk tillbaka i soffan, öfverväldigad af detta nya, ofattliga.

Hennes man hade stannat framför henne och fortfor:

— Först i middags fick jag veta, att denna resa är oundgänglig, och hvilka själsqval jag sedan dess utstått, vill jag inte tänka på. Ty det är så mycket jag lemnar bakom mig här — mer än jag kan tala om — och som det är förfärligt att skiljas ifrån — men det käraste jag eger i världen, det *kan* jag inte lemna här — och det beror på dig, om jag skall behöfva säga det farväl för alltid eller ej.

— På mig?

— Ja, på dig. Det finnes två varelser, som äro mig utsägligt dyrbara. Först och främst min lille Agne —

— Och hvad hindrar dig från att ta honom med på resan?

— *Du* skulle inte sörja honom, det vet jag nog, men det ges omständigheter och förhållanden som — jag måste resa fullkomligt inkognito och dessutom med en brådstörtad hastighet, som blefve omöjlig, om jag förde ett barn med mig. Det är af yttersta vigt, att ingen får veta, hvart jag ställer min kosa, och visste man, att jag for i sällskap med en liten gosse, som till på köpet lider af ett sådant naturfel, som ju inte kan döljas, skulle detta underlätta efterspaningarne, det blefve mig rent af en omöjlighet att få fortsätta min resa obehindradt, man skulle hejda oss kanske redan i Köpenhamn —

— Det är således fråga om en rymning?

— Kalla det hvad du vill, här är nu ej tid att ingå i några vidlyftiga förklaringar om detta — hufvudsumman är att jag måste resa ensam, men att jag hellre skjuter mig en kula för pannan än jag lemnar dig och barnet kvar här. Ja, dig

också! Ty *du* är den andra, som ligger mitt hjärta nära, du vet det nog alltför väl, fastän du under alla dessa år ej velat tillåta mig att visa det. Jag har handlat illa mot dig, det erkänner jag, det fins kanske ingen, som jag förbrutit mig så svårt emot som mot dig — men du kan inte säga, att du inte vet hvad bevekelsegrunden var — det var i alla fall ingenting annat än kärlek, den vanvettigaste kärlek, som gjorde mig blind och döf och känslolös för allt — till och med för hederns fordringar — och den har under alla dessa förfärliga år lefvat qvar oförminskad på botten af mitt hjärta, allt hvad du försökt att döda den — nej, Agnes, den som en gång älskat dig så som jag, kan inte glömma eller svalna — och vid mina år är det kanske omöjligare än annars. Du har varit hård mot mig, Agnes — ditt förakt och ditt hat ha gjort mitt lif till en börda. Huru har jag inte längtat att få försöka försona — men du har inte tillåtit mig det — du har vändt dig bort från mig som från en spetelsk — och ändå hade jag nöjt mig med så litet, jag hade kunnat ge mitt lif och allt hvad jag egde blott för en enda vänlig blick, en skymt af deltagande, en aning om att du förstod huru jag led under min ånger — men du hade inte råd till det. Nå ja, det är inte för att klaga som jag i qväll bedt att få tala med dig — nu kan du i alla fall göra allt godt igen genom att stryka ett streck öfver det förflutna och följa mig till en annan verldsdel, der ingenting skall påminna oss om hvad som varit och der vi kunna börja ett nytt lif —

Agnes hade sprungit upp och stält sig så, att hon hade divanbordet mellan sig och honom; hon stödde bägge händerna mot bordskifvan och stirrade

på honom, som om hon ej förstått ett ord af hvad han sagt.

— Följa dig? upprepade hon i en ton af obekriflig häpnad.

— Ja, det är ingen småsak, jag ber dig om, och det kännes förödmjukande att tigga dig om något sådant, men jag måste. Jag kan inte tänka mig att lefva der ute i ett främmande land utan dig och gossen — och om du säger nej, måste jag också lemna honom qvar här — kanske i årtal, kanske för alltid. Jag begär naturligtvis inte, att du skall älska mig som make — den lyckan har jag förspilt eller, rättare sagdt, jag har aldrig egt den — allt hvad jag önskar, är att du skall följa mig dit bort som min vän, min gode ande — på det vilkoret tror jag, att jag skulle kunna betrakta det förfärliga, som nu drabbat mig och hvartill jag själf är skulden, som en kris, en vändpunkt till ett bättre, renare lif i redligt arbete och samvetsgrann pligtuppfyllelse. Om jag hade dig vid min sida och finge bikta mig för dig, då den gamla menniskan ville ta tillbaka sitt välde öfver mig, skulle jag kanske kunna börja på ny räkning från och med i dag och möjligen försona detta sista och äfven andra felsteg, som jag begått. Under de här förfärliga timmarne sedan i middags har jag under kamp och själavända lärt känna mig själf bättre än jag någonsin gjort förr, och du kan tro mig, det är inte några tomma, kraftlösa känslosvallningar, utan verkliga, allvarliga föresatser, som nu beherska mig — om du nämligen beviljar min bön och följer mig, ty utan dig och barnet är jag för svag att hålla mig uppe, det känner jag. Du skulle resa med Agne på samma tåg som jag, men i en annan kupé och ej låtsas känna mig under vägen; i Köpenhamn kunde vi sammanträffa och vidare

rådgöra hvart färden sedan skulle ställas. Engång framme vid vår bestämmelseort, skulle jag inviga hela mitt lif till att försöka göra mig värdig det offer du gjort för min skull, och om min kärlek än vore dig lika förhatlig som den är nu, skulle du väl ändå kunna känna någon tillfredsställelse af min brinnande tacksamhet, min djupa vördnad för dig och af ditt eget medvetande att du utträtat någonting stort och hjältomodigt, som kanske ingen annan qvinna mer än du skulle kunna göra. Men jag känner dig ju, Agnes, jag vet, att du har ett varmt hjärta så som ingen annan, och att du inte kan se en mask lida — om du har varit grym mot mig, så är det kanske endast därför, att du ej vetat huru ondt du gjorde mig och huru olycklig jag varit, men nu, då du vet, att jag endast är en förkrossad syndare, som bygger allt sitt timliga och eviga hopp på dig, nu kan du inte låta mig gå ensam ut i världen bland vildt främmande menniskor, utan annat sällskap än mina aggande minnen, utan någon enda varelse som styrker mig med en vänlig blick — jag vet, att jag inte har förtjänat bättre, men jag kan inte — Agnes, jag kan inte —!

Han föll ned på en stol och betäckte ansigtet med händerna. Agnes, som endast hade en tanke: att undkomma honom, smög sig förbi honom och skyndade öfver golvet åt sitt rum till. Men han hade hört hennes steg, och innan hon kom till dörren, kände hon hans hand omkring sin armbled. Det blef tyst en stund; Agnes vände bort sitt hufvud och försökte göra sig lös, men förgäfvdes.

— Är detta ditt svar? sade han slutligen i en ton af dof förtviflan. — Du har då intet förbarmande med mig?

Han kände huru den arm, han höll, skälfd, och då hon nu vände ansigtet mot honom och månskenet föll derpå, var det ingen bönfallande ångest, han läste i de bleka dragen, det var vämjelse som för någonting orent, qväljande, och hon drog sig så långt ifrån honom hon kunde, som om hon varit rädd för hans andedrägt.

Det ryckte till i hans drag, han kramade hennes hand, så att hon var nära att skrika och slungade henne derefter ett stycke framför sig inåt rummet. Raseriet sjöd inom honom, men han var van vid att lägga band på sig.

— Du är i alla fall min hustru, sade han mellan tänderna, — det är din pligt att följa mig öfverallt —

Hon hade stannat med nedsänkt hufvud och slapt nedhängande armar, men då hon hörde dessa ord, gick det som en elektrisk stöt genom hela hennes varelse, hon rätade upp sig och sade i trotsig ton:

— Din hustru!

Han tog ett par steg emot henne; hon vek undan med fasa.

— Nej, kom inte närmare — jag ropar på hjälp! Du har ingen rättighet till detta — du har ingen rättighet öfver mig, det vet du nog —

— Jag känner inte igen dig, Agnes, sade han med ett bemödande att gifva sin röst ett uttryck af mild, sorgsen förebråelse. — Du, som förr var saktmodet och godheten själf, har du glömt bort huru det går till att förlåta?

— Förlåta!

Hon skrattade; men hennes skratt ljud så skärande och hemskt, att det nästan tycktes skrämma henne själf, ty hon hejdade sig hastigt och upprepade endast sakta och i en ton af dof förbittring:

“Förlåta!” i det hon slog i hop händerna och förde dem hårdt sammanknutna upp till sitt ansigte; så stod hon några ögonblick, derefter gick hon raskt ända fram till honom, och nu bröto orden fram öfver hennes läppar med en lidelsefull kraft som forsen, då den spränger sina dammar:

— Det är inte möjligt, att du någonsin förstått *hvad* det är du gjort emot mig, annars skulle du inte ha kunnat tala så till mig som du gjort i qväll och du skulle inte ha nämnt ordet förlåta. Vet du, att jag för din skull förlorat aktningen för mig själf? Vet du, att det är för din skull, som jag under åratals längtat efter döden som en befrielse från min förnedring och, då den ej kom, hädat Gud, därför att han lät mig födas hit till denna eländiga värld? Jag var ett barn, då du tog mig hit, jag var icke omedveten om det onda, men det hade ännu ej kommit vid mig — du har släpat mig i smutsen! Under alla dessa år har jag betraktat mig som en fallen kvinna, en syster till dessa eländiga varelser, som ingen hälsar på på gatan — hvarje gång jag hört eller läst uttryck af vämjelse om dessa qvinnor, har jag tänkt: Det är dig det gäller! Du är också en sådan oren! Du är ej heller värd, att en hederlig maka och mor kommer med sin blick vid dig! — Och du kan kalla mig din hustru! Hvad betyder det, att presten läst vigseln öfver oss? du vet nog lika väl som jag, att jag ändå inte är annat än din frilla!

Allt efter som Agnes talade, hade Kassman låtit hufvudet sjunka, och en tung suck arbetade sig upp ur hans bröst. Hennes ord drabbade honom som knytnäfveslag, han stod der med tillslutna ögon och en djup rynka i pannan; han märkte ej förr än efter en lång stund, att Agnes gått in till sig.

Hon tände icke ljus, fastän det var kolmörkt i rummet. Hon trefvade sig fram till soffan; der sjönk hon ned och satt sedan och stirrade ut i mörkret, hon visste ej huru länge. Musiken och dansen hade tystnat der uppe. Hon hörde Kassman gå in till sig. Efter en stund ljöd en ringning, dörren låstes upp och igen och någon kom åter öfver salongsgolfvet, men det var icke han. Det knackade på hennes dörr och huspigan kom in med en brinnande lampa och ett bref i handen.

— Grosshandlarn sa', att det skulle vara svar.

— Lägg brefvet på bordet der. Nej, det är intet svar.

— Kanske jag får bädda nu?

— Det behöfves inte. Jag kan ändå inte sofva i natt — jag mår inte väl. Jag lägger mig kanske här på soffan. God natt. Jag vill inte bli störd mera i qväll.

Tjänstflickan gick och tog sin lampa med sig.

Agnes frös, så att tänderna skallrade, ehuru det var mycket varmt i rummet. Hon svepte in sig i en tjock schal, som låg kastad öfver soffkarmen, kröp in i hörnet och försökte bringa någon reda i sina tankar. Men den häftiga sinnesskakning, hon nyss utstått, hade medtagit alla hennes krafter, hela hennes kropp skälfdes som ett asplöf, det surrade i hennes öron, och hon tyckte sig se blåa gnistor i mörkret. Slutligen sjönk hennes hufvud bakåt och hon föll i en dvala, som räckte i flera timmar. Men det var ingen välgörande sömn, ty hon vred sig oroligt och jämrande läten trängde då och då öfver hennes läppar. En elak dröm väckte henne slutligen. Då hon satte sig upp och såg sig omkring i rummet med förvirrade blickar, började redan en grå dager sila in genom fönstret, hvars gardin ej blifvit nedfäld under nat-

ten. Huru kom det sig att hon satt så der i skymningen? Hvarför var det så tyst? En hvit, aflång fläck syntes på den mörka bordduken; hon sträckte sig fram för att känna hvad det var, och det var sin mans bref, hon fick i handen. Nu mindes hon allt. En häftig förskräckelse for isande genom hennes ådror. Det var redan morgon, och han skulle kanske snart komma för att med våld släpa henne med sig! Pendylen ute i salongen slog fem. Det lugnade henne något. Ännu kunde han väl ej vara vaken. Tåget gick först half åtta. Hon steg upp och började gå af och an i rummet så tyst hon kunde. Det gick ej an, att någon hörde, att hon var vaken.

Hvad kunde han väl ha att säga henne efter hvad han i går qväll fått höra? Hotelser? Åberopande af de rättigheter, lagen tillerkände honom? Hon var ej rädd för några lagar. Nu sedan hon sagt honom allt detta, kände hon sig fri ifrån honom. Förr hade blotta tanken på honom varit nog för att ingifva henne en känsla af qväfning, men nu kunde hon andas ut. Allt var uppgjort dem emellan. En oredig reminiscens från någon gammal saga om en drake och en förtrollad prinsessa flög genom hennes hufvud. Nu var förtrollningen bruten, och aldrig skulle hans giftiga andedrägt nå henne mera. Det var skönt att känna sig fri. Hon ångrade sig, att hon ej talat förr. Då hade hon ej behöft lefva i denna vånda så många långa år — huru många var det? Sex? Tio? Hon hade glömt att räkna dem.

Der låg hans bref. Hon var ej rädd för det. Hon skrattade åt det, der det låg med sitt ondskefulla innehåll. Hon stannade och tog det i handen. Det brände henne ej. Det var ju från en främmande man och var ej riktadt till henne. Hon

kunde gerna läsa det. Alla hotelser och tillmälen skulle ändå flyga högt öfver hennes hufvud.

Hon bröt brefvet och läste följande:

“Du hade rätt, jag visste inte, hvad jag har gjort dig. Men nu vet jag det och mycket mera. Jag har varit blind, men du har i ett ögonblick gifvit mig igen min syn. Jag ser min pligt klar framför mig: jag reser icke, om du ej följer mig. Förhållandet oss emellan måste förr eller senare bli sådant, att du kan betrakta dig som min hustru och återfå aktningen för dig själf; det är nu det högsta och viktigaste mål, jag har i lifvet. Förut gälde det endast att vinna ditt medlidande; nu kan jag ej nöja mig med mindre än din aktning och din tillgifvenhet. Det är vansinnigt att tänka sig detta som en möjlighet; men jag måste. Och sättet? Jag vet ingenting, jag kan ej tänka ut någonting, jag vet blott, att vi nu ej få skiljas.

Jag väntar ditt svar till klockan half sju i morgon bittida. Bli detta nej, och kan du ej förmå dig att följa mig, stannar äfven jag. Skam och fattigdom och mina forna vänners fiendskap — allt detta är ett intet mot den förfärliga tanken, att jag brutit din själ i stycken och att ingen annan än jag skall kunna sätta spillrorna tillsammans igen. Gud hjälpe oss bägge.”

Brefvet föll ur hennes hand. Medan hon läst det, hade hon känt oket långsamt men med fördubblad tyngd passas in på sina axlar och den qväfvande känslan sammansnörde hennes strupe våldsammare än någonsin. Hennes frihet hade räckt blott ett enda ögonblick.

Men behöfde hon underkasta sig detta? Hvad rörde henne hans samvetsqual? Var hon skyldig att återigen börja om samma lif som de sista åren endast för att han skulle få tillfälle att söka för-

sona hvad han brutit? Och denna försoning fylde henne med vämjelse. Akta och älska honom? Aldrig! Aldrig i evigheters evigheter! Han måtte ha förlorat sitt förstånd, då han kunde tänka på någonting sådant. Hon hade utstått tillräckligt med vända för hans skull. Hon begärde inte, att han skulle godtgöra någonting, hon ville bara få vara i fred för honom. Han hade brutit hennes själ i stycken, det hade han sagt sant, men eftersom det nu en gång skett, ville hon ha det så; hellre än att lefva en timme till i hans närhet, ville hon gå ut i verlden med sitt döda hjärta; alltid fans det väl någon vrå, der hon kunde få försöka glömma bort, att han fans till och lägga sitt matta hufvud till ro för alltid, utan att han behöfde förgifta hennes sista tankar och hennes sista stunder med sin närvaro.

Gå ut i verlden! Ja, det var ju ett sätt. Om hon ej följde med på hans resa, skulle han stanna, hade han sagt. Hon måste således bort. Hvart? Det visste hon icke. Det hann hon alltid tänka på sedan. Hufvudsaken var att hon var borta före klockan half sju. Om hon underrättade honom om sitt beslut, skulle han kanske resa. Ja, det ville hon göra.

Hon skref följande ord på ett kort:

“Jag är borta. Aldrig mera sätter jag foten inom detta hus. Försök ej finna mig; det tjänade i alla fall till ingenting, jag skulle ta lifvet af mig. Res, tag ditt barn med dig och glöm Agnes.”

Hon lade in kortet i ett kuvert och skref mannens namn derpå. Klockan slog sex. Med feberaktig brådska klädde hon på sig ytterkläderna, strök förlofnings- och vigselringarne af sitt finger och lade dem jämte plånboken och sin klocka på

bordet, så att de lätt skulle synas. Hon mönstrade sig själf för att se efter, om det ej fans någonting mera, som hon kunde befria sig ifrån. Men hon hade aldrig burit några prydnader. Hon tog några bref ur sin skrifbordslåda och stoppade dem i sin klädningsficka. Derefter gick hon på tå genom salongen.

Hon stannade ett ögonblick utanför den dörr, som ledde till rummet, der lille Agne sof. Men hon vågade ej dröja en minut längre; och hon önskade dessutom ej se honom, hon trodde endast, att det kanske var hennes pligt. Nej, hon hade verkligen ej tid att uppehålla sig längre.

Ute i förstugan fann hon huspigian, som höll på att borsta grosshandlarens kläder. Hon gick fram till den förvånade tjänstflickan, lemnade henne brefvet till Kassman och bad henne gifva grosshandlaren det, då han frågade efter henne, icke förr. Derpå gick hon utför trappan. Hon ryste till vid tanken, att porten kanske ej var öppen och att hon skulle nödgas vända om för att hämta nyckeln; men hennes fruktan var grundlös och i nästa ögonblick stod hon ute på gatan.

Hon visste knapt hvart hon styrde stegen. Det var väl vanan, som gjorde, att hon tog riktningen åt Holländarevägen till, men der hade hon ju i dag ingenting att skaffa; hon var nu ej i stånd att gifva hvarken hjälp eller tröst, hon var själf bankrutt på allt. Då det först föll henne in att tänka efter hvar hon var, befans det, att hon gått förbi vattenledningsbassinen och vikit in på Tantogatan. Här var så ödsligt och tyst, och det gjorde henne godt. Men då byggnaderna vid Tanto skymtade på afstånd, vände hon instinktmässigt om. Huru van hon än var att gå, var det i dag tröttsammare än vanligt, kanske därför att vägen var

täckt af quartersdjup snösörja. Solen hade gått upp, men genom dimman såg den mera ut som en fullmåne. Aldrig hade luften varit så trög att inandas. Hennes steg blefvo allt långsammare. Det fuktade i ögonhåren och ett fint duggregn slog henne i ansigtet. Hon gick förbi södra bangården; det var redan ganska lifligt på gatorna, och hon började längta att få komma till ro någonstades der ingen såg henne. Nu slog klockan i Katrina. Ett, två, tre, fyra, fem, sex, sju, åtta. Han måste således ha rest för länge sedan. Agnes gick utför Götgatan, utan bestämdt mål. Hon kunde knapt hålla sig rak, så värkte det i hennes rygg af trötthet. Då mötte hon den brefbärare, som brukade komma med post till dem. Det var en gammal man med andtäppa; då hon såg honom på gatorna, brukade hon stanna och taga emot sin mans korrespondens, så att gubben ej skulle behöfva gå upp för deras trappor; detta visste han sedan gammalt och han lyfte därför äfven i dag på mössan för henne och frågade, om han fick lemna ett bref — — det är till frun själf. Agnes tog emot sitt bref något förvånad — hon brefväxlade ju ej med någon och stilen var henne fullkomligt obekant. Hon lade helt likgiltigt ned brefvet i sin ficka och fortsatte sin väg. Nu såg hon redan på afstånd huset. En plötslig tanke kom hennes knän att svigta: om han ändå hade stannat kvar och ännade spana efter henne! Kanske med polisens tillhjälp? Bort, bort igen! I de här trakterna vågade hon ej visa sig. Hon vek af in på nästa tvärgata, det var händelsevis Hornsgatan, och snart kom hon till Maria kyrkogård. Hon såg en soffa skymta så inbjudande mellan gallret; nu först kände hon, att hon var nära att digna af trötthet. Hon inträdde genom porten och utan att tänka derpå, gick hon,

huru trött hon än var, förbi den närmaste soffan och sökte upp den, der hon suttit tillsammans med Alme den der qvällen i höstas. Här sjönk hon ned och under en lång stund hade hon inga andra förnimmelser än att hennes tinningar bultade och att det var skönt att slippa gå.

Men småningom klarnade hennes tankar. Han hade nog icke rest; det skulle ha varit för stor lycka för henne. Helt säkert var han nu som bäst sysselsatt att sända ut sina spårhundar åt alla riktningar. Hvar skulle hon gömma sig? Fans det då icke i hela denna stora stad en enda barmhertig människa, som var vänligt sinnad mot henne? Ingen enda varelse, som kunde och ville skydda henne undan detta förfärliga? Ack, hvarför var det så långt till Bengtssons, hennes kära, kära fosterföräldrar! Ehuru hon behandlat dem så otacksamt och afbrutit all förbindelse med dem — det var visserligen af hänsyn för deras egna känslor — skulle de nog ha haft en vrå åt henne i sina hjärtan och sitt hem. Men det var ej att tänka på. De gamla Kassmans? Nej, de hyste motvilja för henne, det hade hon länge känt i luften, och de skulle kanske genast utlemna henne till *honom*. Nej, hon hade ingen, ingen enda, som hade en tanke för henne, om hon förgicks i sitt elände, skulle ingen egna hennes minne en suck!

Då kom hon ihåg, att det ju ändå fans någon, som skrifvit henne till helt nyss. Hon tog fram brevet och hon rodnade af blygsel, då hon fann att det var från Alme. Af blygsel, ty hon hade ju nyss klagat, att ingen fans, som ville kosta på henne en tanke. Här var ju en, som icke allenast tänkte på henne, utan äfven gjorde det med kärlek, den varmaste, trognaste, oegennyttigaste kärlek. Huru hade hon kunnat glömma honom och

det här, på denna plats, der han talat så vackert och så ömt till henne?

Brefvet lydde sålunda:

“Förlåt! Ack förlåt! Men jag kan ej uthärda längre. Jag har legat sjuk två ändlösa veckor utan att få se er, och jag skrifver detta bref som i yrsel, förorsakad mindre af febern än af min brännande, qvalfulla längtan efter att få höra ljudet af er röst. Jag ligger här alldeles ensam, så att jag har god tid att tänka på er. Min fantasi arbetar ständigt, och alltid är det omkring er den kretsar. Ibland är det som om jag kände er hand på min heta panna. Förlåt mig det! I går var det ett ögonblick, som om jag varit alldeles frisk; aldrig hade jag erfarit någonting så ljuft, så öfverjordiskt — mitt hjärta blef så varmt och en rysning af sällhet gick genom hela min varelse — men det räckte endast några minuter. Gick ni ej i går förbi huset, der jag bor? Jag inbillade mig det.

— Att jag kunnat lefva så länge utan att se er! Och ni har kanske icke en enda gång tänkt på mig under denna evighet. Hade ni det gjort, skulle jag ha känt det. Men jag har ju ingen rättighet att begära något sådant.

— Man har sådana besynnerliga föreställningar ibland, då man ej är riktigt frisk. För en stund sedan låg jag i mörkret och fantiserade. Jag tyckte att jag var en eremit, ensam i en liten oas midt i en ändlös öken. Då kom sent en afton en qvinna vandrande öfver den brännheta sanden; hon var dödsblek och kunde knappast hålla sig uppe af trötthet, hennes handleder buro blodiga märken efter fjättrar och hennes nacke var böjd som om hon varit van att bära tunga bördor. Jag tvättade hennes sönderrifna fötter i källan bredvid min

hydda, gjorde henne en bädd af mossor och palmblad och sjöng henne till sömns som ett litet barn. Hela natten vaktade jag vid hennes läger. Då solen rann upp och kastade sina strålar på hennes lidande ansigte, såg jag att det var ni.

— Nu är jag så lycklig. Det är nästan som om jag talat med er. Men jag skall ej skriva mera. Förlåt!“

Brevet var underteckadt B. A. i mycket stora bokstäfver med slängar som i en förskrift eller en märkbok.

Agnes lutade sig tillbaka, så att hennes hufvud kom att hvila mot en trädstam, stora tårar runno långsamt utför hennes kinder, och för första gången på många år kände hon åter denna smärtsamt ljufva frossa, som under barndomen så ofta ilat genom hennes lemmar, då hon satt i mörkret med hufvudet mot rutan och drömde att hon låg i någons famn. Hon hade lefvat så länge och aldrig träffat denne någon. Under de senare åren hade denna drömbild småningom bleknat bort i hennes själ, men nu var det som om den hastigt i strålande klarhet brutit sig fram genom töcknet i hennes inre. Det fans således kanske ännu någon lycka för henne på jorden? Det fans ett par ögon, som ville hvila på henne i kärlek, ett bröst, som hon kunde få luta sig intill, en mensklig stämma, som ville hviska i hennes öra dessa ömma, smekande ord, som hon aldrig hört, men som hon trånat efter under ett helt lif? Lycka! Detta gåtfulla ord, som hon så mycket grubblat på, skulle hon nu äntligen få veta hvad det betyder?

Hon satt kvar i samma ställning, tills hon började frysa, då läste hon om Almes bref, och genast blef hon varm igen. Så mycken ödmjuk, hängifven kärlek! Och hvad han måtte vara olyck-

lig i sin ensamhet! Här, det visste hon, fans en, som hon skulle kunna glädja och gagna, här var en, som behöfde henne, här erbjöd sig en lifsupp-gift för henne — icke en sådan ofattlig, omöjlig, som öfversteg hennes krafter och försatte hela hennes inre i uppror — något dylikt hade man redan ett par gånger velat påtvinga henne — nej, detta var någonting, som hon både mäktade och kände sig dragen till. Hennes lif var då ännu ej alldeles tomt och utplundradt?

För tredje gången läste hon om slutet af brefvet. Ja, hon var en sådan dödstrött ökenvand-rerska, hennes handleder buro blodiga spår efter fjättrar och om hon ej nådde fram till hans oas, skulle hon förgås. Huru väl han förstod henne och allt som rörde henne! Och att denna dröm just *nu* sväfvat för honom! Fans det verkligen ett hemligt samband mellan dem, som han påstått? Voro de skapade för hvarandra?

Denna oas med sin källa och sina vajande pal-mer sväfvade oupphörligt för hennes fantasi. Der fans kärlek, svalka och frid. Och der skulle hon vara i säkerhet. Hennes förföljare skulle ej söka henne der, och om han fann henne af en händelse, hade hon ju en försvarare.

“Förlåt! Ack, förlåt! Men jag kan ej uthärda längre. Jag har legat sjuk två ändlösa veckor utan att få se er, och jag skrifer detta bref som i yrsel“ —

Agnes steg upp. Hon kände ej tröttheten längre. Hennes ögon lyste af beslutsamhet och mod. Hon vek samman brefvet och gömde det innanför sitt klädningslif. Derefter gick hon med raska steg ut ifrån kyrkogården.

Han bodde endast ett litet stycke derifrån. Han hade visat henne på huset en gång, då de

gått der förbi. Fyra trappor upp inåt gården; det var omöjligt att misstaga sig.

Det var visst långt lidet på förmiddagen, ty det var mycket folk på Hornsgatan. Nu gladde det henne nästan. Hon tyckte, att hela hufvudstaden kunde få veta hvad hon nu gjorde. I portgången stodo ett par gummor; dem frågade hon, hvar litteratör Alme bodde, fastän hon mycket väl visste det, och då de utbytte en menande blick, kände hon sig nästan böjd att skratta triumferande.

Medan hon gick uppför trapporna, förestälde hon sig hurudant deras möte skulle blifva. Han var naturligtvis sängliggande sjuk och hade kanske just nu ett anfall af feberyrsel. Han skulle tro sig se i syne. *Nu* skulle han verkligen få känna hennes hand på sin heta panna! Hon föresatte sig att ej vika från hans sida, förr än sjukdomen var häfd. Omedvetet hoppades hon, att den var mycket svår och farlig, och innan hon hann uppför den tredje trappan, hade hon i tankarne redan råddat honom från döden.

Der uppe mötte hon åter en qvinna. Hon frågade henne i käck ton, hvar litteratören Alme bodde, och såg henne dervid rakt i ögonen.

— En trappa upp till, andra dörren till höger! svarade qvinnan och mätte henne med en fräck blick från hjässan till fotabjället.

Agnes skyndade vidare. Der satt hans visitkort. Hon steg in utan att knacka.

Hon kom in i ett lågt, men tämligen stort rum, hvars stora, breda fönster gingo ända ned till golvet, nästan som i en fotografisk atelier. Mellan fönstren stod ett skrifbord belastadt med tidningar och pappersluntor. De öfriga möblerna i rummet voro rätt prydliga, men för få. På sitsen

af en liggsoffa vid ena väggen stod en smörtallrik, omgifven af en limpa, en bit ost och en medvurst, alltsammans med en tidning som underlag. Ingen var inne i rummet.

Men dörren till ett inre rum stod öppen och deri visade sig efter ett ögonblick Alme i nattrock med en porterbutelj i den ena handen och en smörgås i den andra. Han gaf till ett utrop och försvann för några sekunder. Derefter kom han utstörtande, nu i promenadrock, torkade sig hastigt om munnen med rockärmen, fattade Agnes' bägge händer och utbrast med den mest oförfalskade häpnad:

— Ni här — hos mig!

— Ja, svarade Agnes, — du skref ju, att du var sjuk —

Hon kallade honom du!

Han stirrade på henne, som om han ej trodde sina sinnens vittnesbörd, derefter lyste det till af glädje i hans ögon, han slog bägge armarne om henne och kysste henne.

Vid denna kyss erfor Agnes en nästan pinsam känsla af obehag. Efteråt kom hon att tänka på, att hon egentligen redan nu, om ej hennes tankekraft varit så förslöad, bort göra den upptäckten, att hon ej älskade honom.

Han förde henne fram till soffan, rörde i en hast undan den anrättning, som der var framdukad, och bjöd henne sitta. Själf satte han sig på en pall vid hennes fötter och tog en af hennes händer mellan bägge sina. Förlägenheten i hans ansigte undanträngdes allt mera af en liffig glädje.

Hans sjukdom! Ja, den hade, förunderligt nog, försvunnit som genom ett trollslag, sedan han afsände det der brefvet i går och fick sofva natten öfver. I morse hade han känt sig så stark, att han vågat stiga upp. Det var hans fulla öfvertygelse, att han blifvit frisk endast därför att Agnes läst hans bref och tänkt på honom med deltagande. Och nu, sedan hon var der hos honom och han fick hålla hennes hand i sin och se in i hennes ögon och känna fläkten af hennes andedrägt, hade han glömt att han någonsin varit sjuk, nu hade allt ondt vikit ifrån honom för alltid. Men att hon hade kommit! Så oförsigtigt! Tänk om hennes man fick veta det! Hon hade väl ej mött någon af husets folk?

Agnes berättade i afbrutna meningar allt som tilldragit sig sedan i går eftermiddag. Hon bemödade sig att samla sina tankar, så att redogörelsen skulle bli så utförlig som möjligt; nu var det ju hans rättighet att känna hvarje fiber i hennes hjärta. Medan hon berättade, satte han sig bredvid henne och lade armen om hennes lif; hon försökte att lägga hufvudet mot hans axel och sluta till ögonen, men hon reste sig strax igen och drog sig sakta undan hans omfamning. Han steg upp och började gå af och an på golfvet med en mycket betänksam min. Då hon berättade, att hon lemnat klockan, ringarne och plånboken efter sig på bordet, och att hon aldrig mera skulle sätta sin fot inom sitt forna hems tröskel, bet han sig i mustachen, der han stod vid fönstret med bortvändt ansigte, och tycktes ej vara fullt belåten. Instinkt-mässigt lade han handen på sin egen plånbok, som ej hade någon svårighet att få rum i bröstfickan. Då Agnes slutat sin berättelse, gick han fram till henne, kysste henne häftigt på håret och sade, att

denna dag var en nyårsdag till ett lyckligare lif för honom och äfven för henne, ty nu skulle kanske äfven på hennes törniga stig en och annan ros spirå fram; hufvudsaken var blott att få veta, om grosshandlaren rest, och det skulle han nu öfvertyga sig om; han förstod nog, att Agnes ingenting högre önskade än att få visshet i denna sak. Medan han var borta för att taga reda på detta — och kanske göra en titt upp på sin tidningsbyrå — skulle hon försöka sofva; hon kunde nog behöfva det efter de sista timmarnes förfärliga själs-spänning. Han fälde ned rullgardinen i det inre rummet och lade kuddarne till rätta i sängen, der-efter gick han sin väg, sedan han ännu en gång försäkrat Agnes, att detta var nyårsdagen till ett lyckligare lif.

Han gick den kända stråten till det hus, der grosshandlar Kassman bodde. Han vandrade flera slag af och an på trottoaren, innan han kunde besluta sig för någon åtgärd. Att gå dit upp och kanske möta herrn själf i trapporna var just ingen angenäm utsigt. Hvad skulle han hitta på för förövändning att fråga om grosshandlaren var hemma? Kunde han bara vara säker om, att svaret skulle bli nekande, vore det ingen nöd.

Till sist blef han förargad och gick derifrån. Det var en dum historia, alltihop. Men då han skref det der brefvet, kunde han väl aldrig ana, att det skulle ha sådana följder. Agnes var nog en beskedlig stackare, som inte gjorde en mask något för när, och vacker var hon också, det kunde inte nekas, men —

Han gick upp på byrån. Der var ingen mer än hans vän, den samme som gifvit honom det rådet att ställa till en skandal. För honom berättade han nu — inga namn! — att han nyss flyttat

tillsammans med en af Stockholms vackraste gross-handlarefruar, som var alldeles galen af kärlek till honom. Mannen — hm — nej, han ville inte säga mera. Giftermål? Ja, det var ännu oafgjordt. Och så strök han upp sina mustacher à la Charles I och tänkte, att nu kom det väl snart en godbit i den skandaltidning, der vännen så envist förnekade att han skref, och sedan kunde det väl hända, att han snart finge förläggare till sin "Sigurd Fafnisbane", romantisk dikteykel i tolf sånger, som han under tre års tid, trots sina osparda bemödanden, ej lyckats sälja ens till tio kronor arket.

Då han kom hem vid tutiden, sof Agnes i det yttre rummet i samma soffhörn, der han lemnat henne. Han gick ut och åt sin middag på Pelikanen. Der träffade han några bekanta och kom att fördröja sig litet. Strax efter sex var han emellertid hemma igen och fann nu Agnes på fötter. Hon rodnade litet, då han kom. Hon hade ej varit vaken länge och var ej alls hungrig. Han betraktade henne ömt och ville stryka henne öfver pannan, men hon undandrog sig genast denna smekning. Om hon ville vänta, medan han skref en kort artikel för sin tidning, så skulle han sedan gå ut och skicka hem middag åt henne från närmaste källare, på samma gång som han lemnade in sitt opus på byrån. Han slog sig ned vid skrifbordet och lemnade henne en färsk tidning, som han köpt på hemvägen. Han skref oförtrutet; ibland såg han upp och smålog ömt åt henne. Hon ögnade tankspriddt i tidningen. Plötsligt sprang hon upp och utstötte ett gällt skrik. Hon var dödsblek och fattade om sitt hufvud med bägge händerna. Ögonen stirrade uttryckslöst framför sig. Alme skyndade fram förfärad, men i det samma

uppgaf hon ännu ett skrik, svagare än det förra, och föll handlöst till golvet.

Han lyfte upp henne och lade henne på soffan. Omöjligt att väcka henne till sansigen! Han stod alldeles rådlös. En af grannfruarna i samma våning, som blifvit skrämmd af de sönderslitande skriken, tittade in genom dörren och åtog sig att genast springa efter en läkare. Emellertid tog Alme upp tidningen, som fallit på golvet; antagligen innehöll den någonting, som stod i samband med Agnes; kanske var ryktet om hennes rymning redan i tryck. Riktigt! Der såg han namnet Kassman. Notisen i sin helhet lydde sålunda:

“I morse klockan half sju afhände sig grosshandlaren Åke Kassman lifvet genom ett revolverskott, riktadt mot tinningen. Man har anledning antaga, att sorgliga familjeförhållanden varit vållande till den hemska gerningen.“

V.

Agnes blef svårt sjuk. Läkaren förklarade, att hon genast måste bäddas ned; fru Söderberg, grannfrun, som hade ett mycket godt hjärta och visste med sig, att hennes tjänstvillighet oupphörligt skulle bli anlita'd, om den sjuka stannade kvar så der vägg i vägg med henne, slog fram någonting om ett lazarett, men det ville doktorn ej höra talas om; han hade konstaterat ett långt framskridet hjärtlidande af svåraste slag, och det var af högsta vigt att patienten höll sig fullkomligt stilla.

Det blef således ingen annan råd än att Alme fick förbinda sig betala visst om dagen för sjukvård, och det gjorde han gerna. Han såg verkligen mycket orolig ut, stackars karl; men hvarför hade han också stält så illa till åt sig?

Under en hel vecka var fru Söderberg den viktigaste personen i huset; de bulletiner, hon afgaf till de öfriga qvinliga hyresgästerna, motto-gos med den största begärlighet och förorsakade i synnerhet om morgnarne riktiga folksamlingar ute på vinden eller nere vid vattenledningen på gården. Till gengäld vann Agnes också den goda fruns hela tillgifvenhet, nästan som om hon varit en albino eller en söderhafsqvinna, som hon haft att förevisa. Och dessa vänskapliga känslor hade alla utsigter att bli varaktiga, åtminstone så länge Alme betalade så punktligt och fruarna i huset ej ledsnade att bjuda henne på kaffe för att få veta nytt.

Almes belägenhet var just ej afundsvärd. Sitt inre rum hade han alldeles fått afstå, och läkare och medikament fick naturligtvis han bekosta; men han bar sitt öde som en man, det måste erkännas. Han var outtröttlig i att förmana fru Söderberg till att noga passa på den sjuka, medan han var borta, och se efter, att ingenting fattades henne. Han satt långa stunder vid hennes säng, så ofta han hade tillfälle; en äkta man kunde ej ha varit ömmare mot sin hustru.

Dagen efter katastrofen hade han gått upp till Kassmans för att inhämta närmare underrättelser. Han presenterade sig för husfolket som tidningsman; sitt namn nämnde han icke. Han fick veta allt hvad han önskade. Huspigam Lovisa hade varit den sista som talat vid den aflidne. Half sju på morgonen hade han ringt på henne

och bedt henne fråga om frun var uppstigen. Lovisa hade då lemnat honom ett bref, som frun gifvit henne, då hon gått ut för en stund sedan. Deretter gick hon till sina sysslor igen. Men hon hade ej varit ute tio minuter förr än skottet small, och när hon kom in i herrns sängkammare, låg han baklänges på mattan och var redan död. I venstra handen, som han höll hårdt knuten, hade han kramat ihop fruns bref; det hade Lovisa — och flera till — läst. Framåt qvällen hade herrns farbror, den äldre grosshandlar Kassman, och hans fru kommit för att ta hand om gossen, stackare, som inte visste af någonting. Båda de gamla hade haft mycket stränga utlåtanden om fru Agnes och bedt tjänstfolket säga till henne, om hon skulle komma tillbaka, att de hade tagit till sig barnet för alltid och att de inte ville ha någonting med henne att skaffa. Om hon gjorde något försök att tränga sig på dem, skulle hon ej bli emottagen.

Förmodligen var det väl den gamle grosshandlar Kassman, som genom sitt inflytande förhindrade, att tidningarna rörde vidare i denna obehagliga historia. Man och man emellan, på kaféer och andra offentiiga ställen, glunkades det om, att det varit en betydlig balans i den aflidnes kassa och att det ej stått rätt till med några växlar, som förfallit dagen efter dödsfallet, men farbrodern hade betalat alltsammans, och då var det ju ej vidare att säga om den saken.

Då Agnes blef så pass mycket bättre, att hon kunde höra talas om den sista tidens händelser, meddelade Alme henne så försigtigt han kunde, att lille Agne var upptagen som eget barn hos släktingarne; det öfriga teg han med. Det var ej lätt att se hvilket intryck denna nyhet gjorde på henne, ty den tankfulla minen i hennes ansigte förändrades ej,

och hon sade ingenting. I allmänhet talade hon högst sällan, ehuru doktorn nu tillåtit henne det. Då någon tilltalade henne, svarade hon så kort som möjligt och föll derefter i sina egna tankar igen. Alme var alltid mycket vänlig emot henne. Han var af naturen godhjärtad, och dessutom hade han ingenting emot att kunna säga till sig själf: detta är storsint och uppoftande handladt, så skulle ej hvem som helst uppföra sig. När fru Söderberg prisade hans tålmod och oegennyttan, afbröt han henne alltid med en min, som om hennes beröm generade honom; men han gick sedan och tänkte på hennes ord, och han skref i sin tidning en rörande uppsats om Själfförsakelse, som väckte ett visst uppseende, isynnerhet bland kamraterna på byrån, som kände till huru han hade det stäldt hemma.

Ty han hade ej misstagit sig på vännen. Notisen om den unge, lofvande författaren A—e och hans förhållande till den vackra grosshandlarefrun K—n stod mycket riktigt en vacker dag att läsa i en af hufvudstadens tidningar. Förargligt nog tycktes den ej göra åsyftad verkan, ty Sigurd Fafnisbane hade återigen kommit tillbaka från två förläggare med beklaganden att konjunkturerna på bokmarknaden, isynnerhet för svenska original, fortfarande voro tryckta o. s. v. Men han hade småningom funnit behag i att vara ädel, och hans vänlighet mot Agnes led intet afbräck trots denna misräkning.

Alme hade varit borta några dagar på en resa till landsorten; han var skickad af sin tidning för att skriva korrespondenser från en industriutställning och en järnvägsinvigning. Då han kom tillbaka, var Agnes uppe och i full verksamhet. Det var så fint och putsadt öfverallt i rummet; pap-

peren lågo ordnade snörrätt på skrifbordet och ingenstädes syntes ett damkorn. Agnes var syssel-satt med att skura kakelugnsluckorna blanka. Då han kom in, rodnade hon och smålog litet, men hon drog sig undan hans omfamning. På hans frågor svarade hon, att doktorn redan i förrgår tillåtit henne stiga upp och sagt, att hon hädan-efter kunde hoppas att få vara någorlunda frisk, så länge hon aktade sig för starka sinnesrörelser. Och den ordinationen blef nog ej svår att följa, ty hon visste knapt hvad som numera skulle kunna göra något starkt intryck på hennes känslor. Medan hon låg sjuk, hade hon tänkt både framåt och tillbaka, och nu ville hon rådgöra med Alme om huru de skulle ha det sins emellan. Först och främst ville hon göra honom en fråga: älskade han henne verkligen?

Alme blef något brydd och sökte draga sig ur spelet genom att kyssa hennes händer upprepade gånger och se henne ömt in i ögonen, men hon vände sig bort och förnyade frågan. Nu måste han svara ja. Det tycktes göra henne ledsen. Hon förklarade, att hon i så fall måste lemna honom. Hon hade eljest tänkt, att de skulle kunna lefva tillsammans som goda vänner, så länge han ej var fästad på annat håll. Hon älskade honom icke som man älskar sin make, men hon höll hjärtligt af honom, hon var honom så innerligt tacksam för allt hvad han gjort för henne och hon hade ingen högre önskan än att få vara hos honom som en syster under den tid hon ännu kunde ha qvar. Hon hade ingen annan än honom att lefva för, och äfven han stod ju alldeles ensam. Hon hade tänkt sig detta förhållande så lugnt och fridfullt, att det nästan kostade på henne att öfvergifva denna tanke. Men det var nog kan-

ske bäst som skedde; det var förmätet af henne att tänka på något slags lycka.

Han blef rörd och frågade henne huru hon hade tänkt sig detta förhållande. Jo, hon skulle bebo det inre rummet, han det yttre, hon skulle laga hans mat, hålla rummen i ordning, skriva rent åt honom och bidraga till hushållskassan med allt hvad hon kunde förtjäna på linnesömnad. Den beskedliga fru Söderberg, som var sömmerska och sysselsatte flera biträden, hade lofvat att ständigt hålla henne med arbete, så mycket hon hann med. Och hon var icke lat, det visste hon med sig; förr hade hon alltid sytt sina kläder själf, och efter hand skulle hon nog bli rätt skicklig, om hon fick öfva upp sig litet. För egen räkning hade hon nästan inga behof. Hon hade tänkt sig, att hon kanske skulle ha kunnat vara honom till någon nytta. Naturligtvis skulle världen ej ha trott på ett sådant syskonförhållande, men Alme hade ju många gånger sagt, att han ej frågade det ringaste efter världens dom, och hvad henne själf vidkom, var hon ju oåterkalleligen dömd, sedan hon lefvat tre veckor hos honom; litet kortare eller längre betydde ju ingenting. Men nu, då hon talade om det, rann det henne i sinnet, att det endast var egennyttas alltsammans; huru tukta och förtrampad hon än blifvit här i lifvet, hade hon ändå ej alldeles uppgifvit hoppet om lycka, och nu hade hon tänkt, att detta kanske var ett sätt, det sista som återstod henne, att nå detta efterlängta mål. Men — som det nu var, måste hon naturligtvis afstå äfven från detta sista, och hon gjorde det utan knot; det skulle väl så vara. Hon skildes nu från honom för alltid; men hvar hon än hamnade, huru hennes öde än gestaltade sig, skulle hon aldrig glömma hans godhet mot

henne, och hon bad honom förlåta henne, att hon någonsin kommit i hans väg.

Hon steg upp och gick in i det inre rummet för att hämta sina ytterkläder.

Alme kände sig så vek om hjärtat; tanken att han utgjorde en människas sista hopp om lycka tilltalade honom i hög grad; han jämförde sig med den drunknandes halmstrå, och den liknelsen gjorde honom i en hast helt broderligt stämd. Då Agnes kom ut, gick han emot henne och sade, att hon ej fick gå, att han på inga vilkor tillät det. Det var sant, att han *nu* älskade henne med en förtärande glöd, men han kände, ja han visste det med säkerhet, att denna kärlek snart skulle kunna förvandlas till en lugn, broderlig tillgifvenhet, om han blott *ville* det, ty en vilja af järn, det hade han, det var hans bästa vinning i lifvets hårda strider; och nu var det hans pligt att *vilja*. Han tviflade ej på att ett sådant samlif i vänskap och ömsesidigt bistånd, som hon skildrat, skulle vara en lycka för dem bägge — ja, äfven för honom — äfven för honom. Och nu räckte han henne frimodigt sin hand och frågade om hon ville lägga sin i den till tecken att syskonskapet var ingånget?

Agnes såg honom i ögonen; hon mötte en öppen och lugnt vänlig blick, hvori sannerligen icke en skymt af någon oroande kärlek kunde spåras, och då han nu tryckte hennes hand, var det icke som en älskare utan som en bror, en beskyddare.

Vintern gick.

Till det yttre utföll verkligen kompanjonskapet mellan Alme och Agnes ungefär som hon hade

förestält sig det. Visserligen hade han i början mycket svårt att hålla sig inom broderskapets gränser; han var af naturen särdeles smeksam och dessutom mycket böjd för deklamationer i erotisk genre, men Agnes var noga på sin vakt i detta afseende; hon visste att första allvarsamma försök till öfverträdelse af kontraktet skulle vara det samma som början till slutet. Att det icke gått så fort för honom att öfvervinna den brinnande kärleken, var alldeles tydligt, ty en afton, då han kom sent hem och hon suttit vid brasan och väntat på honom och gick emot honom med kinderna rosiga af glödens värme, det blonda, yppiga håret nedfallet öfver den ena axeln och de mörka ögonen strålande som stjärnor, fattade han hennes händer, kysste dem upprepade gånger och frågade om hon ej ville bli hans hustru. Hon slet sig lös och stängde sig inne i sitt rum. Följande morgon var det tyst vid frukostbordet; Agnes såg mycket allvarsam, nästan sträng ut, och Alme lade märke till, att hon vid dager ej var på långt när så vacker som vid ljus; hyn var gråblek, kinderna insjunkna och vid ögonvinklarna hade bildat sig små rynkor. När hon nu åter började tala om att det nog var bäst att hon lemnade honom, hade han alltså ej svårt att återfinna den broderliga, lugnande tonen; fred var snart slutet, och sedan öfverskred han aldrig mera de gränser, som Agnes utstakat mellan dem.

De träffades för öfrigt ej ofta, undantagandes vid måltiderna; Alme tillbragte sin mesta tid på byrån eller ute med bekanta, och då han kom hem om qvällarne, hade Agnes vanligen gått till hvila. Tonen mellan dem var helt vänskaplig, ehuru aldrig synnerligen varm; Agnes var alltid så allvarsam, och han gjorde ofta inom sig den

reflexionen, att hon egentligen var förbannadt tråkig. Han var riktigt glad åt att han hade så mycket göromål utomhus.

Det hade varit otacksamt af Alme att ej visa sin unga husförestånderska all möjlig vänlighet, ty han hade verkligen stor nytta af henne, det märktes nog, då han gjorde upp sina räkenskaper den sista i hvarje månad. Han kunde ej alls förstå, att hans vivre nu var så mycket billigare än förr. Hemligheten var emellertid den, att fru Söderberg verkligen hade hållit sitt löfte att skaffa Agnes sömnad och att inkomsten deraf räckte till mycket mera än hennes eget uppehälle; hon åt ju som en fågelunge och hade för öfrigt inga behof. Vidare skref hon rent åt honom på lediga stunder, höll reda på hans kläder och linne, sörjde på det noggrannaste för ordningen inom hus och sökte på allt sätt göra sig gagnelig.

Om Alme ibland tyckte, att han kom för tidigt hem och befarade att qvällen skulle bli lång i Agnes' sällskap, gick han gerna in i en cigarrbod, som fans på nedra bottnen i samma hus, der de bodde. Den egdes af en dam, som förmodligen med anledning af sina svarta smäktande ögon och sin bruna hy fått namnet kreolskan. Hon var ej längre i lifvets vår, hon hade stått vid egen disk i halftannat decennium och sades sätta in vackra summor på sparbanken för hvarje månad. Hon hade en äldre bror, som var slagtare och egare af minst tjugotusen kontant förutom ett hus på Kungsholmen och en liten villa utåt saltsjön; honom skulle hon få ärfva, ty han var ogift. Allt detta hade hon anförtrott Alme, som förstått vinna hennes synnerliga bevägenhet. Då han kom in i boden, tog hon genast ned en låda 15-öres cigarrer, som stod "för hennes vänners räkning", och i den fick

han husera som han ville; betalning kom aldrig i fråga, det ville hon ej höra talas om. Han hade redan första gången hon såg honom eröfrat hennes hjärta med storm genom att kalla henne "Amanda" och icke "frun", som hon numera gudnås började bli van vid att tituleras af obekanta herrar; detta förnamn rätt och slätt väckte angenäma hågkomster från hennes ungdom. Veckan derpå kallade han henne "lilla Amanda" och veckan derpå "min unge;" hon kände sig i hans sällskap tjugo år yngre, och det roade henne. Och hvad han såg bra ut sedan med sina mustacher! Man skulle kunnat ta honom för en gardeslöjtnant.

Snart började hon slå fram om att det inte var riktigt klokt af en sådan man som Alme att ha det så stäldt inom hus som han hade. Det var ju att alldeles stänga sin framtid. Han med sitt utseende och sitt angenäma sätt att vara skulle annars ej ha svårt att göra ett fördelaktigt parti, om han bara kunde bestämma sig för att göra slut på den der dumma förbindelsen. Och medan hon sade detta, tog hon sig till att räkna kassan i skrinet, hvarvid den ena hundrakronshögen efter den andra måste sticka Alme i ögonen, eller också frågade hon sin jungfru, liksom händelsevis, huru det stått till på Kungsholmen i morse, då hon varit dit i ett ärende; hennes bror var så skral, han led af vattusot och hon var rädd, att han inte skulle lefva sommaren öfver.

Alme vände alltid bort detta i skämt; men hans besök i cigarrboden blefvo tätare och icke färre, och då sommaren kom, var det han som hvarje söndagsmorgon seglade ut med lilla Amanda i hennes bror slagtarens båt till hans sommarnöje vid saltsjön och stannade der hela dagen.

Agnes' hälsotillstånd blef mot våren tämligen oroande. Doktorn sade, att hon satt för mycket stilla vid sin sömnad och sin renskrifning, och att hon måste röra på sig litet mera. Han rådde henne att gå helt sakta t. ex. till Kungsträdgården en gång hvarje dag, sitta der och hvila sig en timme eller så och sedan vända om i samma långsamma skridt. Agnes ansåg sig ej ega rättighet att ta bort nära tre timmar från arbetet, men Alme var händelsevis hemma, då ordinationen gafs, och han aftvang henne ett löfte att hon skulle punktligt följa den.

I ett afseende gjorde hon dock en liten förändring: hon gick ej till Kungsträdgården. Der var ett sådant folkvimmel och det plågade henne. Första gången hon var der, hade hon mött en af Kassmans affärsvänner, som en gång varit i deras hus, och han hade vändt sig bort, då han fick se henne.

Men en dag hade hon för Almes räkning ett ärende att uträtta vid Norrlandsgatan, och det passade ju bra att bestyra om detta på samma gång som hon tog sin vanliga promenad. Hon gömde sitt ansigte i ett tjockt svart flor och begaf sig på väg. Då ärendet var uträttadt, kände hon sig mycket trött och var därför glad att få slå sig ned på en af sofforna i närheten af Carl XIII:s staty. Det var en varm eftermiddag i slutet af Juni. Musiken i Blanchs kafé spelade smäktande melodier ur Faust, alla sofforna voro fullsatta med åhörare, mest äldre fruntimmer och barnpigor med korgvagnar framför sig; en svärm af äldre och yngre barn lekte hög och dufva på sandplanen och ett stycke åt sidan höllo några unga medborgare på att hoppa hage. Det var en af de minsta gossarne, som Agnes ej kunde ta sina ögon ifrån; han satt jämte

sin sköterska på en bänk alldeles i närheten och såg på huru de andra barnen lekte. Han hade ett litet blekt ansigte, som vanställdes af ett par stora, kupiga blåa glasögon. Det ryckte till i Agnes' hjärta, då hon fick se honom, och en darrning flög genom alla hennes lemmar. Hon tänkte först stiga upp och gå, men hon kände att det var bäst att sitta stilla, benen skulle ej ha burit henne långt. Nu kraflade sig den lille stackaren ned från bänken, utbytte några ord med sin följeslagerska och gick derefter och stälde sig bredvid den i sanden uppritade hagen för att åse de andras lek; själf kunde han väl ej få deltaga i någonting. Då Agnes hämtat sig något, steg hon upp och gick fram till den bänk, der barnet nyss suttit.

— Huru står det till med den lille gossens ögon? frågade hon barnflickan, som ännu satt kvar.

— Han har blifvit opererad för ett par månader sedan, svarade denna något förvånad öfver att bli tilltalad af ett främmande fruntimmer. — Han skelade.

Agnes satte sig ned på sin sons plats. Det dröjde en stund, innan nästa fråga kom:

— Kan sådant verkligen opereras bort?

— Ja, ögonen sitta nu alldeles rätt, fast han inte får gå utan glasögon än på en tid; tar han bort dem, ser han nästan ingenting. Men det ger sig, säger doktorn; om ett par månader ska' han se lika bra som andra barn. Grosshandlarn — pojken är fosterbarn hos grosshandlar Kassman vid Regeringsgatan — ville inte höra talas om någon operation, både han och frun riktigt afguda barnkräket — men doktorn gaf sig inte han. Det var han som hitta på't och han tog på sitt ansvar att det skulle gå väl.

— Stackars liten!

— Ja, det må fruntimret gerna säga. Han har hvarken far eller mor — jo, mor har han, förstås, fast det vore bättre om han inte hade någon. Fadern var grosshandlar Kassman, som sköt sig i vintras — det stod i alla tidningar — och modern lär finnas i Stockholm någonstans, fast vi inte vill veta af henne; det var ett otäckt stycke, som gaf sig i slanger med allt möjligt byke, och nu ska' hon vara riktigt på dekadansen, påstås det. Mitt herrskap önskar bara, att hon drog sig härifrån, så pojckstackarn slapp höra talas om henne, när han blir så stor, så han kan förstå någonting.

Nu kom en bekant gardist fram och hälsade på flickan, och samtalet afbröts.

Dagen derpå satt Agnes på samma plats ända tills det blef skumt, men ingen gosse med blåa glasögon syntes till. Tre dagar gingo, och hon infann sig alltid punktligt, med ansigtet doldt i det tjocka floret, men förgäfvos. Han kom ej. Den fjärde dagen hade hon bättre tur. Hela Juli månad gick, och hvarje eftermiddag satt Agnes på post. Nu var han der nästan dagligen. Han hade tydligen vant sig vid sina glasögon och dessutom fått mera krafter, ty nu sprang han omkring obehindradt, och Agnes hade svårare än förr att hålla sig på afstånd från honom. Men han skulle väl ej ha känt igen henne; floret och glasögonen voro ju i vägen, och han hade aldrig varit van att se henne ofta. Tjänstflickan tordes Agnes aldrig mera tilltala; hon var rädd, att Kassmans kunde få veta det och börja undra hvad det var för ett beslöjadt fruntimmer, som intresserade sig så lifligt för deras fosterbarn.

En dag voro de blåa glasögonen borta. Då han, ledd af sin sköterska, gick förbi bänken, der Agnes satt, såg han henne midt i ansigtet med sina

stora, ännu litet uttryckslösa ögon. Hon hade ej vetat, att han var i närheten, alltsammans kom så oförmodadt, och hon kunde ej återhålla ett utrop. Tjänstflickan stannade med gossen midt framför henne; hon hade känt igen fruntimret, som en gång frågat efter den lille sjuklingen med sådant deltagande.

— Se, nu är lille Agne alldeles bra, sade hon och vände gossens hufvud, så att den obekanta tydligt skulle se huru rakt framåt han såg. — Det är första dagen han är utan glasögonen. Han är bara litet yr i hufvudet, så att jag måste leda honom.

Innan Agnes hann göra sig reda för hvad hon gjorde, hade hon lyft upp gossen, tryckt honom intill sig med lidelsefull häftighet och kysst honom två gånger på kinden; derefter satte hon ned honom igen, steg upp och skyndade bort, så fort hennes svigtande knän tilläto.

En förmiddag satt Agnes i sitt rum och sydde. Hon hade mycket brådtom, ty hon hade lofvat klädningen färdig till qvällen, och ännu hade hon mycket kvar. Då inträdde Alme helt oförmodadt; han brukade numera aldrig vara hemma så här dags på dagen. Han var mycket röd i ansigtet och talade ifrigt. Hans ärende var att förmå Agnes till att följa med på en lusttur — till Gripsholm, Skokloster eller hvart hon ville, han hade föresatt sig att riktigt slå sig lös ett par dagar, och han ville ha Agnes med. Hon svarade bestämdt nej, hon måste ha sin klädning färdig, och hon var ej road af att vara bland mycket folk, det visste han nog. Han var envis, men alla hans böner voro förgäfvnes.

Slutligen blef han ond och förebrådde Agnes, att hon aldrig ville någonting som han ville. Hon såg upp förvånad.

— Du måtte ha något särskildt skäl att få mig ut? sade hon.

Jo, han hade verkligen ett särskildt skäl. Och eftersom ingenting annat hjälpte, fick han väl lof att säga det, ty bort *måste* hon och det så fort som möjligt. Golttiljorna riktigt brände under hans fötter. Saken var den, att han hade fått höra en obehaglig nyhet nere i cigarrboden, dit han brukade gå in någon gång. Bodens egarinna hade en god vän, som var hushållerska hos församlingens kyrkoherde. Denne hade nu på sommaren fått en adjunkt, som var en ovanligt sträng karl. I går qväll hade han suttit en hel timme inne hos sin förman och beklagat sig öfver lösaktigheten inom församlingen; han visste, att der fans flera exempel på att en man och en qvinna sammanbott i längre tid, utan att vara gifta, och han uppmanade kyrkoherden ifrigt att med kraft gripa in i dessa förhållanden. Gubben, som var gammal och orkeslös, förklarade, att han till alla delar instämde i sin adjunkts mening härvidlag, men att han själf var af sin sjuklighet förhindrad att gå omkring i husen och öfvervaka sedligheten; adjunkten var ung, han kunde gerna åtaga sig den saken, och det hade han gjort. Han hade fått uppgift på ett par hushåll, der man på detta sätt lefde i öppet trots mot moralen, och bland de adresser han nämnde var äfven litteratören Almes. Allt detta hade hushållerskan hört ord för ord, ty dörren hade stått öppen ut till salen, der hon satt, och eftersom hon visste, att hennes vän i cigarrboden något kände till en litteratör Alme, hade hon skyndat sig till henne och bedt henne varsko det unga

paret. Nu var ingen tid att förlora. Svartrocken kunde komma när som helst. Lyckligtvis voro deras rum endast hyrda pr månad, och den första skulle de naturligtvis flytta, men till dess gälde det att hålla sig undan. Det var bäst att Agnes lemnade in sin sömnad till fru Söderberg; hon skulle nog åtaga sig att göra den färdig.

Medan Alme talade, hade Agnes först sänkt sitt hufvud öfver sömmen, och en djup rodnad hade betäckt hennes ansigte; men snart såg hon upp igen, ett uttryck af lugn beslutsamhet låg i hennes ögon, och till Almes stora häpnad förklarade hon, att *han* gjorde bäst i att aflägsna sig, men hon ville stanna hemma och ta emot presten; det var hennes skyldighet att tömma kalken till botten, hon hade ju själf fyllt den åt sig; om hon nu höll sig hemma, skulle Alme kanske sedan slippa ifrån alla vidare obehag af denna art, annars kunde de möjligen upprepas flera gånger.

Men Alme tyckte ej om ädelmod och själförsakelse hos andra. Agnes' svar retade honom blott ännu mera. För första gången var han ovänlig, till och med brutal mot henne. Men om hon var nog dum att vilja stanna i stöpet, ämnade han ej låta skamfila sig som en skolpojke, det var alldeles emot hans värdighet som man och som en den fria tankens kämpe. Han gick sin väg i vredesmod, slog hårdt igen dörren efter sig och på vägen utför trapporna tänkte han, att det måste bli ett slut på detta; Agnes kunde verkligen tråka ut en engel. Han hade lofvat att tillbringa åtta dagar ute på slagtarens sommarnöje, der äfven krelskan ämnade slå sig i ro för en tid, och han nästan anade, att han endera dagen derifrån skulle komma att skriftligen underrätta Agnes, att det ej

öfverensstämd med hans framtidsplaner att vara hennes bror längre.

Agnes hade haft ett hemligt skäl till att stanna hemma. Hon hade hela sommaren gått och tänkt på, att hon skulle vilja tala med en prest, men hennes vanliga slapphet och brist på företagsamhet hade gjort, att det ännu ej blifvit af. Nu erbjöd sig ju ett godt tillfälle. Redogörelserna för det förflutna skulle nu framkallas liksom af sig själfva. Och hon skulle nog af pastorsadjunkten få tillfredsställande svar på de frågor, hon hittills fruktlöst gjort sig själf.

Ty Agnes hade allt sedan katastrofen i vintras gått och grubblat på lösningen af sitteget lifs gåta. Hon kunde sitta långa stunder och låta tankarne irra, medan hennes ögon med ett undrande, häpet uttryck stirrade framför sig; slutligen skakade hon på hufvudet och afstod från alla försök att fatta det obegripliga för att nästa dag börja på samma sätt.

Hvarför hade hon blifvit så olycklig? det var hufvudfrågan, från hvilken alla andra frågor utgrenade sig. Hvarmed hade hon förskyllat detta? Fostermodern, som handledt henne sedan hennes spädaste barndom och väl borde känna henne i grund, hade en gång sagt: Agnes är en god flicka, det kan jag med full visshet försäkra. Hon har af naturen icke ett enda ondt anlag. Om någon är skapad till lycka, är det hon. Och ändå var hon nu en vanärad qvinna, som ej vågade kyssa sin lille son för att ej besudla hans oskuldsfulla panna och gifva honom ett dystert, blygselbemängdt minne till sällskap på vägen genom lifvet. Huru hängde detta ihop? Hvar gömde sig den sammanlänkande tråden? Hon famlade efter den, men den gled alltid undan hennes händer. — Agnes

var icke egenkär; hon hade aldrig fäst sig synnerligen vid de berömmande ord, hon ibland hört fällas om sig själf; men nu, då hon genomtänkte sitt lif, kunde hon verkligen ej finna annat än att fostermodern haft rätt: hon var ingen ond natur. Hon visste icke med sig, att hon någonsin velat göra en medmänniska någon skada. Hon hade aldrig begått något brott, icke ens något svårare felsteg. Hon hade icke älskat sitt barn, det var hvad hon nu mera ansåg vara klandervärdast i sitt förflutna lif, men hennes olyckor hade ju börjat långt innan Agne såg dagen; alltså kunde hennes kärlekslöshet mot honom ej vara roten till det onda. På sin höjd kunde hon erkänna, att hon gjort sig skyldig till åtskilliga underlåtenhetssynder; men hade icke Alme sagt, att qvinnans sanna väsen är passivitet?

Detta underliga ord: qvinlighet! Om hon verkligen fått en riktig förklaring deraf, var då ej denna qvinlighet snarare ett lyte än en förtjänst, eftersom den hade störtat henne i detta elände? Ty just genom detta, som man så mycket berömt hos henne, hade hon kommit att begå sina uraktlåtenhetssynder, och det var väl dessa, som fälde henne; hvad skulle det annars vara?

Hon försökte att komma till klarhet med sig själf och lifvet genom att läsa uppbyggelseskrifter; bibeln tyckte hon sig ej förstå nu mera, sedan hon ej längre kunde läsa den som ett barn. Men det tema, hon i dessa böcker fann varieradt i oändlighet, var att människonaturen är fallen af begynnelsen, full af vrånghet och ondska; detta passade ju ej in på henne — hon mindes, att makarne Bengtsson en gång i hennes barndom öfverlagt om den frågan, huruvida hon kunde anses bekajad med arfsynd? Då hade hon ej förstått deras ord,

men nu runno de henne i sinnet. I hennes skrifter talades det vidare på hvarje sida om en återlösning genom Kristus, genom hans bittra pina och död, men huru hon grubblade, kunde hon aldrig lära sig att förstå detta. Skulle en annan kunna försona hvad hon brutit? Då led hon själf kanske äfven för en annans felsteg? Det kunde ej ligga någon rättvisa i detta, tyckte hon. Hon lade ifrån sig uppbyggelseböckerna och tog till salmboken. Der fans mycket, som satte hennes känslor i svallning, nästan som under konfirmationstiden, isynnerhet allt, som hade afseende på de yttersta tingen, men det mesta föreföll henne dock ej ha någon direkt tillämpning på henne. Det var en salm, som hon företrädesvis älskade, det var nr 481.

“Hvar är den vän, som öfverallt jag söker?
När dagen gryr, min längtan blott sig öker;
När dagen flyr, jag än ej honom finner,
Fast hjärtat brinner.”

Denna vers kunde hon läsa och omläsa i oändlighet, de öfriga gingo henne mera spårlöst förbi. Det var isynnerhet när hon satt ensam i skymningen, hopkrupen i sin soffa, som hon i tankarne oupphörligt upprepade denna salmvers, tills tårarne runno strida utför hennes kinder, och den melankoliskt-saliga rysningen slutligen infann sig; och hon trodde sig för hvarje gång ha varit i rent religiös exstas.

Men med allt detta hade hon ändå ej funnit ett enda ord, som tycktes riktadt till henne personligen. Derfor var det hon längtade efter att få tala med en prest. För honom skulle hon bikta hela sitt lif, och han skulle gifva henne svar på den frågan: hvar ligger felet i denna räkneuppgift? Huru kommer det sig, att facitsiffran utvi-

sar ett sådant fruktansvärdt minus, då uppställningen likväl lofvade någonting helt annat?

Men dagen gick, och ingen prest kom. Hennes arbete blef färdigt och aflemnades. Hon gick till hvila, men kunde knappast somna af längtan efter morgondagen. Först långt efter midnatt slumrade hon in; då hon vaknade, stod solen redan högt på himlen och grannarne voro i full verksamhet. Hon klädde sig hastigt, gick derefter ut i det yttre rummet, slog upp det ena fönstret på vid gafvel, så att den ljumma sommarluften strömmade in öfver henne och började leka med hennes hår, vattnade krukväxterna, som stodo på den smala altanen, och stälde sig derefter vid fönstret och betraktade ömsom den ljusa himlen, öfver hvilken glesa, hvita skyar hastigt sväfvade fram som lätta dimmor, ömsom röken som virflade upp från de otaliga skorstenarne och antog en matt guldfärg, då den belystes af solen. En konvolvulus slingrade sig fram mellan ståltrådarne vid hennes fötter, kastade sig ut öfver det quartershöga räckverket och vajade sakta för vinden. Det väckte ett minne från hennes barndom; hon hade en gång blifvit liknad vid en sådan konvolvulus. Ja, om hon haft ett stöd —! Då hade kanske allt nu sett annorlunda ut.

Det knackade på dörren, men hon stod försjunken i drömmar och hörde det icke; ej heller hörde hon, att dörren öppnades och en person kom in i rummet. Det var en högväxt man med breda axlar och ett blekt, aftärdt ansigte med ett strängt drag omkring de tunna, hopprässade läpparne; de mörka ögonen lågo djupt in i hufvudet och lyste af en dystert glöd, nästan hotfullt. Hon stod ännu alltjämt med ryggen vänd utåt rummet; han gick fram till henne. Men nu hörde hon hans steg

och vände sig om. Ett ögonblick stirrade de på hvarandra, derefter utropade de nästan på samma gång:

— Agnes!

— Martin!

Det var honom, hon nyss hade tänkt på, och nu stod han der inför henne! Det kom öfver henne en häftig glädje, som nästan beröfvade henne all besinning; i nästa ögonblick hade hon slingrat armarne om hans hals och lutat hufvudet mot hans bröst. Hon klängde sig fast vid honom med en känsla som om hon gjort ett fall från en klippa och på färden nedåt fått tag i en utskjutande furu. Och med ens blef det klart för henne, att här var det stöd, hon behöft, här den kraftfulla arm, som skulle ha banat henne väg genom livvets törnsnår, på hvars taggar hon nu stuckit sig blodig, här var det bröst, hon under så många långa år omedvetet längtat till!

Han lösgjorde hennes händer och sköt henne ifrån sig. Hon föll ned på en stol med hufvudet nedsänkt mot bröstet. Hon hade glömt, att hon ju var en förkastad varelse, som ej längre var honom värdig. Men nu mindes hon allt; hela hennes elände stod för henne klarare än någonsin. En djup, qualfull suck trängde sig upp öfver hennes läppar. Hvarför hade hon ej fått dö, innan han kom?

Hon såg upp i hjälplös ångest. Han stod framför henne med nedböjdt hufvud, armarne framsträckta, hårdt hopknäppta händer och tillslutna ögon. Nu såg han på henne med en tom, trött blick och sade efter en stund tonlöst:

— Jag älskade dig.

Hon vände sig bort. Hon kunde icke se hans lidande, som hon var orsaken till. Hon förstod,

att äfven hans lefnadsväg gick fram genom skymning, och att det var hennes fel. Fadern med sitt förspilda lif, Arthur, hvars förhoppningar hon gätkat, makeu med sin genomskjutna tinning, barnet, som aldrig vetat af en mors kärlek — alla anklagade de henne — och nu sällade sig äfven han, fosterbrodern, till skaran af hennes offer — en ny börda, den tyngsta af alla, lades på hennes dignande skuldror. Hon tänkte, att det nu skulle vara en lycka att få falla ned på knä vid denne mans fötter, tigga om hans förlåtelse och sedan dö.

Ännu en gång höjde hon sitt ansigte emot honom, och nu såg hon någonting, som hon ej märkt förut. Hon reste sig hastigt upp och mönstrade honom från hufvud till fot, hennes drag förvredos krampaktigt, en förfärlig tanke arbetade sig fram genom töcknet i hennes själ och hon stammade med halfväfd röst:

— Presten — det var du, som var —

Hon kunde ej fullborda meningen. Ett ögonblick svigtade hon, som om hon var nära att falla, men så gled det en ljusning öfver hennes ansigte, med uppjudande af sina sista krafter ilade hon fram till det vidöppna fönstret, och i nästa minut skulle hon ha legat krossad mot gårdens stenläggning, om ej Martin med kraftig arm hejdat henne, innan hon hann utföra sitt beslut.

Hon låg medvetslös i hans armar. Han tog henne i sin famn och bar henne som ett barn genom korridoren och utför alla trapporna. I nedersta förstugan stod en soffa, der lade han ned sin börda, medan han gick till porten, ropade an en förbigående gosse och gaf honom i uppdrag att genast skaffa en åkare med täckt vagn. Det dröjde ej många minuter förr än åkdonet körde fram; han bar ut Agnes, lade henne i det ena

vagnshörnet så beqvämt han kunde, satte sig själf bredvid och gaf kusken befallning att köra till ett uppgifvet nummer vid St. Paulsgatan.

Medan Martin gick uppför trapporna med Agnes i sina armar, hade han kommit att tänka på en gång i deras barndom, då hon gått vilse i Björkhultskogen och fick irra omkring der i många timmar, innan fosterbrodern äntligen fann henne; men då var hon så uttröttad, att han måste bära henne hem.

Åkdonet höll utanför ett hus nära Adolf Fredriks torg. Agnes hade ännu ej återfått sansen. Martin lyfte henne ur vagnen och bar henne in. Han ringde på vid en dörr i bottenvåningen. Då den efter ett par minuter öppnades, visade sig på tröskeln ett högväxt, svartklädt fruntimmer med gråsprängdt hår. När hon fick se, att Martin förde med sig en afdånad qvinna, kom hon ej med några utrop af bestörtning, hon frågade endast:

— Hvad har händt? Hvem är fruntimret?

— Det är Agnes, mamma, svarade Martin.

— Hon har gått vilse, och jag var ej till hands för att hjälpa henne till rätta. Banna henne inte.

Doktor B., samme man, som varit husläkare hos Kassmans och som först upptäckt Agnes' hjärtlidande, bodde vid samma gata, endast några hus derifrån. Han efterskickades och kom genast, då han fick höra hvem patienten var. Agnes hade blifvit förd till sängs i fru Kristinas rum; hon hade återfått medvetandet och känt igen fostermodern, det såg man af uttrycket i hennes ansigte, men hon talade icke. Doktorn tillbragte en halftimme ensam med den sjuka; derefter kom han

ut i salen, der pastor Bengtsson och hans mor sutto och väntade. Sedan han tagit reda på i hvilket förhållande dessa för honom obekanta personer stodo till Agnes och under hvilka omständigheter hon blifvit förd till deras hem, berättade han själf, som svar på fru Kristinas frågor, korteligen allt hvad han visste om den sjukas lefnadsöden under de senare åren, som han känt henne. Derefter öfvergick han till att tala om hennes sjukdom. Han gaf ej mycket hopp. Allt berodde på att patienten fick bibehålla sitt själslugn. Första sinnesrörelse måste ovilkorligen döda. Agnes var fullkomligt redig, men hade fått ett strängt förbud att icke tala. Hon skulle ligga så orörlig som möjligt. Hon fick ej öfverlemnas åt sina egna tankar, ty dessa kunde lätt taga en upprörande riktning; bäst vore om fru Bengtsson satt inne hos henne och försökte fångsla hennes uppmärksamhet genom att tala om ämnen, som hvarken finge vara för ligkiltiga — ty då skulle hennes tankar ströfva ut på annat håll — eller för mycket vidröra den sjukas egna förhållanden. Ett sådant grannliga uppdrag kunde endast en qvinna utföra; Martin borde kanske ej alls visa sig, eftersom det var mötet med honom, som framkallat anfallet. Fru Kristina frågade om hon ej skulle få tala i andliga ämnen, men detta förbjöds på det bestämdaste, det skulle verka uppskakande. Således fick hon ej heller läsa högt ur bibeln eller någon andaktsbok? Nej, det var lika farligt, men om hon kunde hitta på någon annan bok att läsa, som hon trodde intresserade den sjuka, så vore detta tillåtet, om talämne skulle tryta. Doktorn gick med löfte att komma tillbaka fram emot qvällen. —

Agnes låg med halfslutna ögon och de nästan genomskinligt hvita händerna hopknäppta öfver bröstet, som höjdes af jämna andetag. Då fru Kristina inträdde i rummet och gick fram till hennes säng, öppnade hon ögonen helt och hållet och försökte småle. Den gamla frun satte sig vid hufvudgården och upprepade läkarens föreskrifter att Agnes skulle hålla sig fullkomligt stilla och ej tala; det passade så mycket bättre för henne själf, tillade hon i en ton, som skulle föreställa munter, ty hon var pratsjuk som alla gamla gummor, och nu hade hon så mycket att berätta sin kära dotter, sedan de ej träffats på så lång tid.

Naturligtvis skulle det intressera Agnes att höra huru det stod till på Björkhult. Det var nu i främmande händer. Sedan Bengtsson dog för tre år sedan — i nervfeber, som han fick genom förkylning en dag, då han gick med i sjöängen och skar vaäs — hade hon skött gården själf, och det hade nog gått bra, vackra skördar hade hon fått, Gud hade varit med henne, som han alltid varit; men ända sedan Martin kom till Stockholm, hade han skrivit och bedt sin mor komma och hushålla för honom, och därför, när hon fick ett godt anbud på egendomen, sålde hon den, och fjortonde Mars i år hade den nye egaren tillträdtt. Hon ville ej flytta under den kalla årstiden, utan hade förbehållit sig att få bo kvar till sommaren; förste Juli hade hon gifvit sig i väg till Stockholm. Det första hon der tog sig till var att höra efter Agnes, sin kära fosterdotter, men alla efterspaningar hade varit fruktlösa. Nå ja, det var då inte underligt, Stockholm är en stor stad, tillade hon urskuldande; hon märkte, att hon var nära att komma in på ett farligt kapitel.

Derefter berättade hon en mängd detaljer från de sista åren på Björkhult: om nyodlingarne, som Bengtsson gjort, reparationer af uthusen, ladugårdens tillväxt, trädgårdens utdikning, en ny uppkörsvägs anläggande, de närmare omständigheterna vid mannens insjuknande och nervfeberns förlopp; hon ämnade just tala om, att han sista dagen han lefde flera gånger tänkt på Agnes och bedt hälsa henne, om de någonsin mera skulle träffa henne, men vid närmare eftersinnande afstod hon från detta meddelande, som kunde verka upprörande.

Agnes följde tydligen uppmärksamt med. Uttrycket i hennes ansigte var så lugnt och vänligt.

Fru Kristina hvilade sig en liten stund och öfvergick efter en passande öfvergång till att tala om sin barndom och ungdom; det hade Agnes kanske hört förut, men hon visste ingenting lämpligare att ta till.

Hon uppehöll sig länge vid skildringen af sin far. Motgångar i affärer, hustruns och ett par af barnens död, ett af naturen ömtåligt lynne och kroppslig svaghet hade under de senare åren han lefde gjort honom mjältsjuk i högsta grad. Det gick så långt, att grannarne skydde honom, och som alla hans barn utom Kristina gifvit sig ut i världen så fort de kunde, för att komma undan hans svåra lynne, var hon alldeles ensam med honom i många år. Tungt var det mången gång, men Herren styrkte hennes tålmod. En grefflig familj, som bodde i samma socken och som ej hade några barn, hade fäst sig vid henne och ville upptaga henne som egen dotter; hon kunde väl vara fjorton år den tiden. Det var en svår frestelse, men hon gick ur den med seger. Det skulle nog ha varit bra att få en god uppfostran, men fadern kunde omöjligen undvara henne, och då fick hon

väl tacka och säga nej till grefvens. För resten hade hon redt sig ändå i världen, utan något bokvett. Ack, hon mindes så väl den dagen, då hon kom och berättade för fadern, att hon afslagit det förnäma herrskapets anbud. Han var just då vid sitt värsta lynne, och han slog henne, därför att hon låtit detta tillfälle gå sig ur händerna att bereda sin far en sorgfri ålderdom med de grefliga allmosorna. Men — det var illa af henne att tala om detta på sin fars döda mull — han hade ju inte varit tillräknelig.

En gång till hade hon blifvit frestad att öfverge fadern, och då hade hon svårare att stå emot. Det var sedan hon blifvit bekant med Bengtsson. Han var då bokhållare på en egendom i Vestmanland, och han skref och talade om, att husmanssellplatsen på samma ställe var ledig; hans principal, som satte stort värde på honom och visste, att han mycket sörjde öfver att aldrig få råka sin trolofvade och därför funderade på att, om tillfälle yppades, flytta närmare henne, hade själf bedt honom skriva och fråga om Kristina ville antaga tjänsten. Olyckligtvis föll det sig så, att hennes far just i de dagarne var svårare än annars. Hon grät i tre nätter och kämpade med sig själf, men till sist fick hon kraft att skriva ett nekande svar. Och hon kunde aldrig nog tacka Gud, som stod henne bi i den hårda striden, ty veckan derpå sjuknade hennes far in i sin långa sjukdom, som sedan höll honom vid sängen i tre år. Om hon den gången lydt sin egennyttas ingifvelse, hade hon aldrig mera kunnat känna någon lycka eller samvetsro.

Agnes' drag hade undergått en märkbar förändring under denna berättelse. Kinden färgades af en svag rodnad, hennes ögon voro vidöppna och

hade ett undrande, eftertänksamt uttryck; det syntes, att någon tanke arbetade inom henne. Andedrägten flämtade oregelbundet. Fru Kristina blef orolig och började undra, om hon sagt någonting, som kunnat förorsaka den sjuka någon sinnesrörelse, men hon kunde ej finna att så var. I alla fall var det kanske bäst att hon nu läste någonting för henne, så undvek hon säkrast alla farliga ämnen. Ack, om hon fått läsa ett kapitel i Nya testamentet! Men doktorn hade ju uttryckligen förbjudit det. Hon suckade och gick ut för att söka rätt på sin son. Hon fann honom i rummet utanför och bad honom skaffa henne en lämplig bok. Han gick in i sitt arbetsrum och kom snart tillbaka med ett litet häfte parabler, som han en gång under sin barndom fått till julklapp af föräldrarne och som Agnes och han läst och omläst flera gånger vid qvällslampan. Fru Kristina kände genast igen boken och tackade honom med en vemodig blick. Då hon skulle gå in till den sjuka igen, hejdade han henne.

— Huru är det? frågade han.

— Sämre, fruktar jag.

— Får jag inte gå med in? Jag skall sätta mig bakom sängförhänget, så att hon inte ser mig.

Fru Kristina tvekade ett ögonblick. Det var endast ett par steg mellan dörren och sängens nedre ända, och Agnes låg ju orörlig. Ja, han kunde ju följa med, om han höll sig bakom.

Men då dörren öppnades, vände Agnes hastigt hufvudet åt sidan och mötte Martins blick. Det var för sent att draga sig tillbaka, hon hade redan känt igen honom. Han gick fram och satte sig på sängkanten; hennes hand låg på täcket, han tog den och strök den sakta som han brukade göra, då de voro barn. Han var sig icke

lik; han såg så mild ut. Agnes' ögon började stråla med en fuktig glans; aldrig hade de sett så stora ut som nu. Hon höll dem oafvändt fästade på Martin.

Fru Kristina började läsa upp parablerna. Hon kände igen dem alla, så gjorde Martin också och säkerligen äfven Agnes. De voro hållna i en gammaldags, trohjärtad ton och utgjorde en enkel allegorisk omklädnad för enkla sanningar. Den sista af dem hette "Lyckans slott" och lydde sålunda:

"En jungfru lemnade i arla morgonstunden sin faders hus, för att begifva sig ut att söka efter Lyckans slott, som hon hört mycket beprisat för dess skönhet och prakt och det njutningsfulla lif, man der sades föra under sång och dans och glada lekar. Hon gick både länge och väl, sjungande och med lätt hjärta, men icke såg hon något slott, som kunde vara Lyckans. Då hon gick genom en skog, trädde hastigt en afskräckande skepnad emot henne, höljd i svarta, sida kläder, med ett blekt, strängt ansigte och ett gissel i handen. "Hvart skall du gå som längst?" frågade han med en dof och hemska röst. "Jag är ute och söker Lyckan," svarade jungfrun. "Vill du ej följa med mig i stället?" sporde han. "Hvem är då du?" frågade hon nyfiskt. "Jag heter Pligten," sade han. Då skrattade hon honom midt i ansigtet och gick sjungande förbi honom. Hon gick återigen både länge och väl, men hon sjöng ej mera och hennes hjärta var ej så lätt som förut; det började lida mot middagen och ännu hade hon ej sett något slott, som kunde vara Lyckans. Då kom hon återigen in i en skog och der mötte henne en skepnad ännu mera afskräckande än den förra; han var höljd i en sid kjortel väfd af nässlor, hans ansigte var dödsblekt och i handen höll han ett tveeggadt svärd.

“Hvart skall du gå som längst?” frågade han med en röst, som kom hennes blod att stelna. “Jag är ute och söker Lyckan,” svarade jungfrun. “Vill du ej följa med mig i stället?” sporde han. “Hvem är då du?” frågade hon. “Du har sett mig förr, jag heter Pligten,” sade han. Men hon stötte honom ifrån sig med afsky och gick förbi honom. Återigen gick hon både länge och väl, men nu grät hon och hennes hjärta var tungt som bly; hon kunde visst aldrig finna Lyckan. Slutligen då solen gått ned och mörkret bröt in, blef hon så trött, att hon föll omkull på vägen. Då kände hon, att någon lyfte upp henne och bar henne på sina armar vägen framåt; hon var så utmattad och så liknöjd vid allt, att hon gitte ej fråga hvem det var som bar henne. Till sist somnade hon in. Då hon vaknade, hörde hon ljufliga sånger liksom af englakörer, det doftade omkring henne som i en rosengård och hvart hon vände sig, såg hon endast hvita marmorpelare och mellan dem hvalf beströdda med guldstjärnor. Det måste vara Lyckans slott. Hon gaf sig till att gå ditåt, hvarifrån sången tycktes henne komma. Då såg hon en gyllne tron och på den satt den allvarsamma skepnaden, som hon mött i skogen, men nu var han klädd i sida hvita kläder och hade en palmqvist i handen. “Är det icke Pligten?” sporde jungfrun häpen. “Huru kommer du hit i Lyckans slott?” Då svarade han med mild och smekande stämma: “Mitt barn, det är jag som är Lyckan.”

Under det fru Kristina läste detta, hade Agnes' ansigte uttryckt en feberaktig spänning; det var som om hon velat påskynda orden, som långsamt flöto från fostermoderns läppar, och hennes ögon blixtrade till då och då. När parabeln var slut,

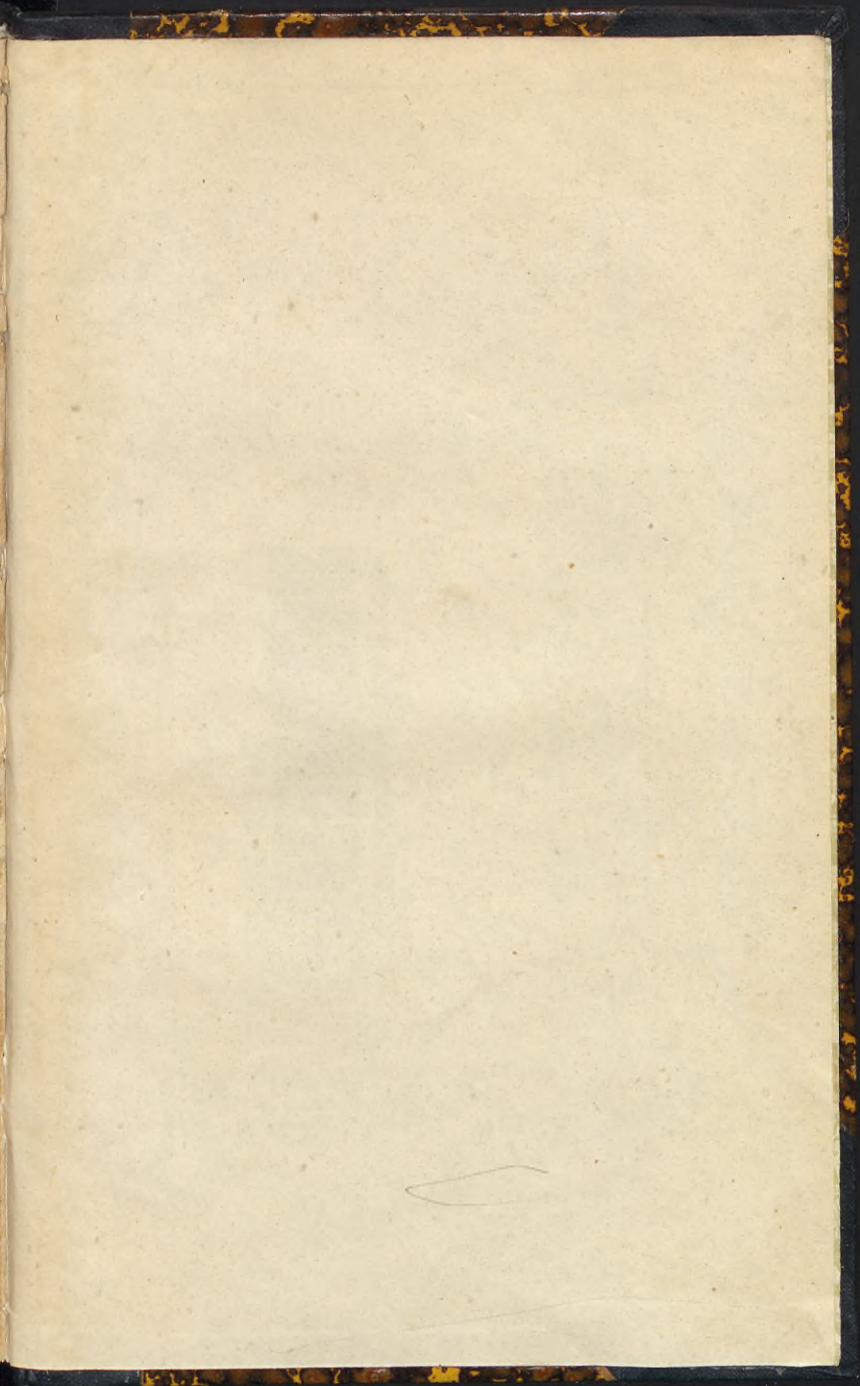
reste hon sig hastigt upp i sängen, slog ihop händerna och utropade i triumferande ton:

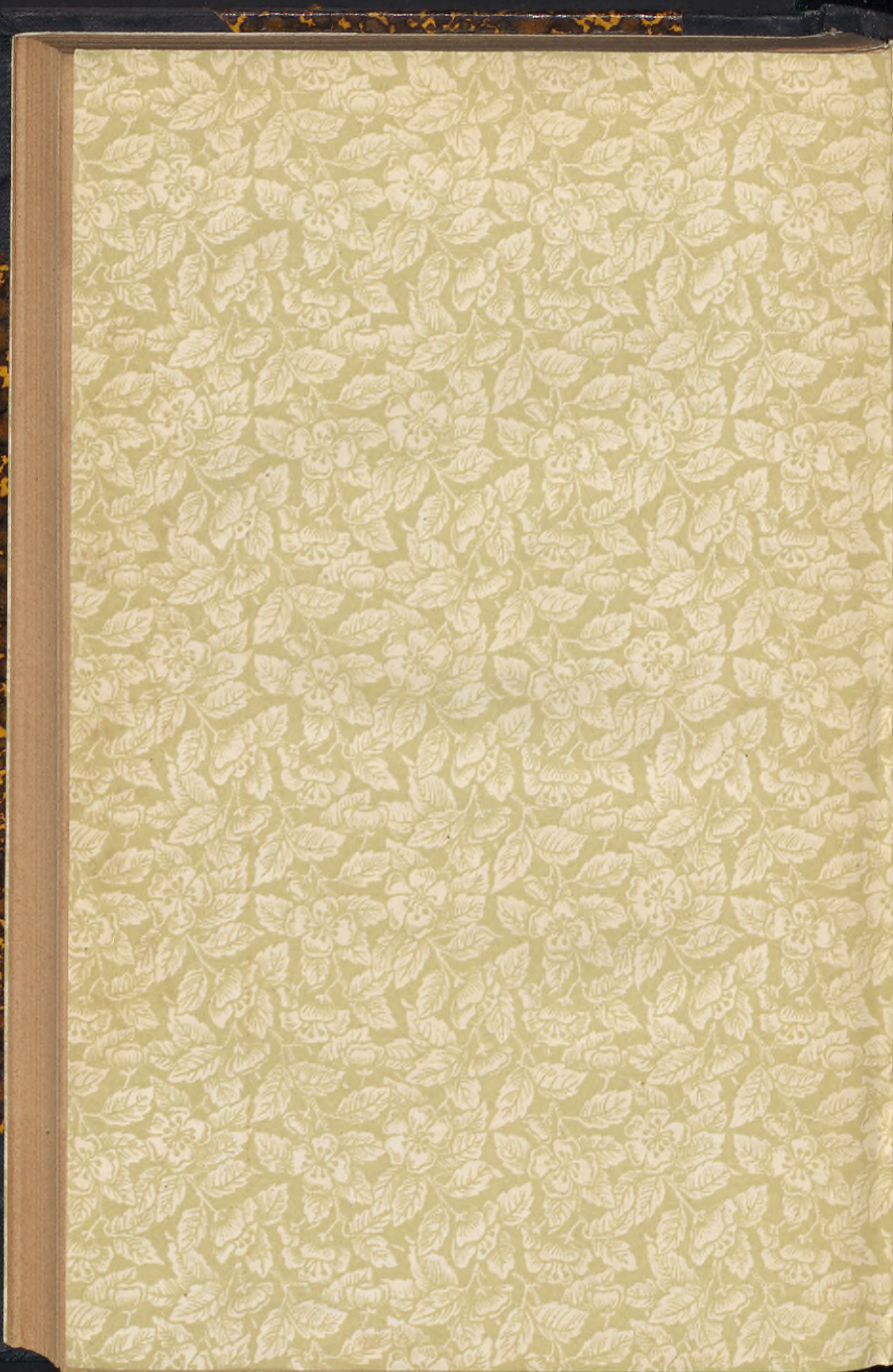
— Nu vet jag —! Nu förstår jag —!

Derefter föll hon tillbaka ned mot kudden. Förfärad öfver att Agnes brutit mot doktors båda strängaste föreskrifter lutade Martin sig ned öfver henne; så satt han en stund, fru Kristina kunde ej se hans ansigte. Slutligen steg han upp, gick ett par slag öfver golvet, tog derefter bibeln på moderns nattduksbord, räckte henne den och sade stilla, men med en skälfnig i rösten:

— Nu är det dags att ta till Guds ord. *Hon* kan ej längre höra dig, men läs någonting för mig.

6000193743

Göteborgs universitetsbibliotek

